

Registreringsdokument

for

Stavanger, 28. april 2015

Viktig informasjon

Dette Registreringsdokument er blitt utarbeidet av SpareBank 1 SR-Bank ASA ("Banken" eller "Sparebank 1 SR-Bank"). i forbindelse med søknad om opptak av lån til notering på Oslo Børs.

Vennligst se punkt 10.1 "Definisjoner" for en nærmere forklaring av definerte begreper i Registreringsdokumentet, som også får anvendelse på Registreringsdokumentets forside.

Dette Registreringsdokumentet er utarbeidet for å oppfylle reglene i lov av 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel ("Verdipapirhandelloven") §§ 7-13 flg. med tilhørende forskrifter, samt Prospektdirektivet (the Commission Regulation (EC) No. 809/2004 of 29 April 2004 implementing Directive 2003/71/EC of the European Parliament and of the Council). Registreringsdokumentet er kontrollert og godkjent av det norske Finanstilsynet i henhold til Verdipapirhandelloven §§ 7-7 og 7-8. Finanstilsynet har ikke kontrollert og/eller godkjent riktigheten eller fullstendigheten av opplysninger som gis i Registreringsdokumentet. Finanstilsynets kontroll og godkjenning knytter seg utelukkende til at utsteder har inntatt beskrivelser i henhold til en på forhånd definert liste med innholds krav. Finanstilsynet har ikke foretatt noen former for kontroll eller godkjenning av selskapsrettslige forhold som er beskrevet i eller på annen måte omfattet av Registreringsdokumentet.

Registreringsdokumentet er regulert av norsk rett. Eventuelle tvister vil være underlagt norske domstoler med Stavanger tingrett som verneting.

Distribusjon av Registreringsdokumentet er underlagt restriksjoner i visse jurisdiksjoner, eksempelvis i USA og Storbritannia. Med unntak av kontroll og godkjenning av Registreringsdokumentet fra Finanstilsynet, er det ikke gjort tiltak for å tillate distribusjon av Registreringsdokumentet i noen jurisdiksjon hvor særskilte tiltak kreves. Registreringsdokumentet kan ikke anses for et tilbud om tegning i obligasjoner eller sertifikater i noen jurisdiksjon hvor distribusjon av Registreringsdokumentet eller fremsettelse av et slikt tilbud krever særskilte tiltak. Enhver som mottar Registreringsdokumentet skal orientere seg om, og opptre i henhold til, enhver slik restriksjon.

Ingen andre enn de parter som er angitt i Registreringsdokumentet er gitt tillatelse til å gi informasjon eller andre opplysninger om Registreringsdokumentet eller om forhold omtalt i Registreringsdokumentet. Dersom noen andre enn slike parter likevel gir slik informasjon, må disse anses som uberettiget til dette.

Informasjonen som fremkommer i Registreringsdokumentet er ajourført frem til datoen for Registreringsdokumentet. Distribusjon av Registreringsdokumentet skal ikke under noen omstendighet gi uttrykk for at det ikke kan ha skjedd forandringer i forhold vedrørende Banken som beskrevet i Registreringsdokumentet etter Registreringsdokumentets dato. Enhver ny vesentlig omstendighet og enhver vesentlig unøyaktighet i Registreringsdokumentet som kan få betydning for vurderingen av Banken og som fremkommer eller oppdages mellom tidspunktet for offentliggjøring av Registreringsdokumentet og det tidspunkt da de nye obligasjonene eller sertifikatene tas opp til børsnotering, vil offentligjøres i form av et tilleggsprospekt i henhold til verdipapirhandelloven § 7-15.

Regnskapstall som er gjengitt i Registreringsdokumentet er utarbeidet i henhold til IFRS ("International Financial Reporting Standards") hvis ikke annet er angitt. Dokumenter det henvises til i Registreringsdokumentet er tilgjengelige på hovedkontoret til Banken. Der hvor kilde ikke er angitt er Bankens ledelse eller Styre kilde til informasjonen.

Innholdet i Registreringsdokumentet skal ikke under noen omstendighet anses som juridiske, økonomiske eller skattemessige råd. Enhver obligasjonseier bør konsultere med sin egen juridiske og/eller – økonomiske rådgiver og/eller skatterådgiver.

Innholdsfortegnelse	
1. Risikofaktorer	6
1.1 Generell risiko	6
1.2 Forretningsmessig risiko	7
2. Erklæringer	12
2.1 Ansvarlig for opplysninger i dette dokumentet	12
2.2 Ansvarserklæring	12
2.2 Erklæring vedrørende fremtidsrettede uttalelser	13
2.3 Tredjepartsinformasjon	13
3. Presentasjon av Sparebank 1 SR-Bank ASA	14
3.1 Informasjon om Sparebank 1 SR-Bank ASA	14
3.2 Historikk	14
3.3 Forretningsidé og Strategi	16
3.4 Organisasjonsstruktur i Sparebank 1 SR-Bank-konsernet	17
3.5 Beskrivelse av Sparebank 1 SR-Banks virksomhet	19
3.6 Datterselskaper	21
3.7 Felleskontrollert Virksomhet og Tilknyttede Selskaper	21
3.8 SpareBank 1-alliansen	22
3.9 Sparebank 1 SR-Banks Kundegrunnlag og Markedsposisjon	22
3.10 Kredittprosessen	26
3.11 Innskudd og Utlån	33
3.12 Bankens Finansiering	36
3.13 Investeringer	39
3.14 Viktige Kontrakter	43
3.15 Forskning og Utvikling, Patenter og Lisenser	43
3.16 Varige Driftsmidler	43
3.17 Miljø	44
3.18 Merkevaren SpareBank 1 SR-Bank	44
3.19 Risiko og Kapitalstyring i SpareBank 1 SR-Bank	44
3.20 Kapitaldekning	58
4. Finansiell Informasjon	60
4.1 Regnskapsprinsipper for Bankens Konsoliderte IFRS-Regnskap	60
4.2 Historiske Finansielle Tall	68
4.3 Konsolidert Kontantstrømoppstilling	72

4.4 Endringer i Egenkapitalen.....	74
4.5 Nøkkeltall.....	75
4.6 Hendelser etter Sist Avlagte Delårstall.....	75
4.7 Endringer i Finansiell eller Konkurransmessig Stilling	75
4.8 Trendinformasjon	76
4.9 Revisor	76
5. Generelt om Konkurransen og Strukturen i Finansnæringen	77
5.1 Generelt om Bank- og Finanssektoren	77
5.2 Bank- og Finanssektoren i Norge.....	77
5.3 Markedsandeler i den Norske Finanssektoren.....	78
6. Organisasjon, Styre og Ledelse.....	80
6.1 Innledning.....	80
6.2 Generalforsamling	80
6.3 Representantskap.....	80
6.4 Kontrollkomité.....	81
6.5 Styre.....	82
6.6 Ledelse.....	83
6.7 Kontrollkomitéens, Styrets og Ledelsens Bakgrunn	83
6.8 Kontrollkomitéens, Styrets og Ledelsens Uavhengighet	87
6.9 Godtgjørelse til Kontrollkomité, Styre og Ledelse.....	88
6.10 Ansatte.....	90
6.11 Transaksjoner med Nærstående	91
6.12 Revisjonsutvalget.....	93
6.13 Godtgjørelsesutvalget	93
6.14 Risikoutvalget	94
6.15 Valgkomiteen.....	95
6.16 Største aksjonærer	95
7. Juridiske Forhold	97
7.1 Tvister MV.....	97
7.2 Immaterielle Rettigheter	97
8. Dokumenter til Gjennomsyn.....	98
8.1 Dokumenter til Gjennomsyn	98
8.2 Opplysninger Inn tatt ved Henvisning	98
9. Definisjoner, Lover og Forskrifter	99

9.1 Definisjoner	99
9.2 Relevante Lover og Forskrifter	100
VEDLEGG 1: VEDTEKTER FOR SPAREBANK 1 SR-BANK ASA.....	101

1. Risikofaktorer

Investeringer i obligasjoner og sertifikater utstedt av SpareBank 1 SR-Bank er beheftet med risiko. Eventuelle investeringer i obligasjoner og sertifikater i Banken bør grundig vurderes mot risikofaktorene presentert i dette kapittelet, sammen med informasjon presentert i Registreringsdokumentet for øvrig. Styret i SpareBank 1 SR-Bank har gjort alle rimelige tiltak for å sikre at Banken har oversikt over alle (spesifikke) risikoforhold. Dersom én eller flere av risikofaktorene faktisk inntreffer, vil Bankens virksomhet, finansielle stilling, driftsresultat og/eller kurs på obligasjoner og sertifikater kunne bli vesentlig negativt påvirket.

SpareBank 1 SR-Bank har egne risiko- og kapitalstyringssystemer for å støtte opp under Bankens strategiske utvikling og måloppnåelse, og samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Se nærmere avsnitt 3.19 for en nærmere beskrivelse av risiko- og kapitalstyringssystemene.

1.1 Generell risiko

Med generell risiko menes den risiko som ligger utenfor det Banken selv har herredømme over.

1.1.1 Utvikling i regional og nasjonal økonomi

De globale kapital- og kredittmarkedene har vært volatile siden høsten 2008 og har hatt en negativ effekt på den internasjonale banksektoren. Denne effekten har i hovedsak vært redusert likviditet og økt kreditt risiko premie. I tillegg har det i perioder vært vesentlig reduksjon i tilgjengeligheten av finansiering.

Eventuell vedvarende volatilitet, nye markedsforstyrrelser eller forringelse i den globale økonomien kan ha vesentlig negativ effekt på Bankens evne til å få tilgang til kapital og / eller virksomheten for øvrig, resultater av virksomheten og / eller økonomiske tilstand.

Bankens inntjening og resultater kan bli negativt påvirket av en forverring i økonomiske forhold i den regionen virksomheten drives. En forverring av makroøkonomiske forhold i Norge kan ha negativ effekt på Bankens resultater og økonomiske stilling, spesielt dersom arbeidsløshet eller inflasjon øker eller verdier på eiendom faller. I tillegg til å redusere etterspørselen etter Bankens produkter og tjenester, kan kvaliteten på Bankens kreditt portefølje påvirkes negativt og vil kunne oppleve kreditttap.

En vesentlig del av virksomhet i Norge er innenfor, eller utledet fra, olje og gass industrien som står sterkt i den regionen Banken driver sin virksomhet. Som et resultat, vil Norsk økonomi på lang sikt bli påvirket av utviklingen i olje og gasspriser. En vedvarende vesentlig reduksjon i olje- og gassprisene vil ha en negativ effekt på norsk økonomi og vil ha en negativ effekt på Bankens virksomhet, finansielle tilstand, driftsresultater og likviditet.

1.1.2 Rammebetingelser og myndigheters handlinger

Statlige myndigheter kan til enhver tid innenfor rammene til EØS-avtalen innføre regelverk eller gjennomføre finans- eller pengepolitiske tiltak, herunder endringer i skatte-, avgifts- og valutalovgivning, som vil kunne påvirke Bankens og resten av finansindustriens inntekter og kostnader. Et eksempel på dette er beskatningen av utbytte. Myndighetene kan også innføre andre tiltak som kan påvirke Bankens virksomhet negativt; eksempelvis gjennom skjerpede soliditetskrav. Gjennom sin kontroll med tilsyns- og styringsinstitusjonene i penge- og kredittmarkedet vil myndighetene også kunne foreta disponeringer som påvirker Bankens virksomhet direkte. Endringer i rammebetingelser og myndigheters handlinger kan ha negativ effekt på Bankens virksomhet, finansielle stand, driftsresultat og likviditet.

Nytt regelverk for kapitaldekning ble i juni 2013 vedtatt i både EU-parlamentet og EU-rådet. Regelverket bygger på Baselkomitéens anbefalinger om nye og strengere kapital- og likviditetsstandarder, Basel III, og trådte i kraft fra 1. januar 2014. Norge har valgt å innføre kravene hurtigere enn det som følger av gjennomføringsfristen i det internasjonale regelverket. I Norge trådte loven i kraft allerede fra 1. juli 2013 og innebærer krav om en ren kjernekapitaldekning på minimum 9 prosent og en total kapitaldekning på 12,5 prosent. Den rene kjernekapitaldekningen skal deretter gradvis økes til 12 prosent innen 1. juli 2016.

I tillegg til de ovennevnte kapitalkravene vil det i Norge bli krevd en såkalt motsyklisk kapitalbuffer i intervallet 0 - 2,5 prosent i form av ren kjernekapital. Etter råd fra Norges Bank fastsatte Finansdepartementet 12. desember 2013 den motsykliske kapitalbufferen til 1 prosentpoeng fra 30. juni 2015. Finansdepartementet vil fastsette bufferkravet hvert kvartal og en økning av bufferkravet skal normalt først tre i kraft minst 12 måneder etter fastsettelse. En reduksjon av kravet skal imidlertid kunne tre i kraft umiddelbart.

Fra 1. juli 2014 er kravet til ren kjernekapitaldekning 10,0 prosent og kravet til kapitaldekning 13,5 prosent. Dersom SpareBank 1 SR-Bank blir definert som systemviktig bank kan samlet krav til ren kjernekapitaldekning øke til 13 prosent fra 30. juni 2016. Fram til endelige regelverksavklaringer er på plass vil konsernet gradvis tilpasse virksomheten til de nye kapitalkravene.

Endringer i kapitaldekningsregler og skjerpede soliditetskrav kan ha negativ effekt på Bankens virksomhet, finansielle stand, driftsresultater og likviditet. For nærmere omtale om dagens regelverk for kapitaldekning og utvikling se punkt 3.2.0 og 6.2.4.

1.2 Forretningsmessig risiko

1.2.1 Kredittrisiko

Kredittrisiko er faren for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor Banken.

Banken analyserer sin kredittportefølje på kontinuerlig basis, og klassifiserer lån i henhold til deres kredittkvalitet. Beregninger av tap på utlån er basert på tilgjengelig informasjon, forutsetninger og anslag, og er som sådan underlagt usikkerhet. En betydelig økning i utlånstapene i næringene som Banken er eksponert mot kan ha en negativ effekt på Bankens finansielle stilling, likviditet og / eller resultatet av driften.

Banken utfører rutinemessig et høyt volum av transaksjoner med motparter i finansielle tjenester, blant annet verdipapirforetak, banker, forsikringsselskaper og andre institusjonelle kunder, noe som resulterer i store daglige oppgjør og betydelig kreditteksponering. Mange av disse transaksjonene eksponerer Banken for risikoen for kontraktsmessig mislighold. Hvis Bankens motparter går konkurs eller på annen måte ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser overfor Banken, kan Bankens finansielle stilling bli negativt påvirket.

1.2.2 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at Banken ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økning i eiendeler.

Bankens kredittrating vil være viktig for om Banken evner å refinansiere sin gjeld eller finansiere økning i eiendeler. En nedgradering av ratingbyråene vil kunne ha en negativ innvirkning på Bankens finansielle stilling og/ eller resultat.

Det er gjensidig avhengighet mellom finansinstitusjoner og bekymringer om en institusjon kan føre til betydelige likviditetsproblemer, tap eller mislighold hos andre institusjoner. Selv oppfattet manglende kredittverdighet, eller spørsmål om, kan føre til tap eller mislighold. Denne risikoen er noen ganger referert til som "system-risiko". System-risikoen kan ha en vesentlig negativ effekt på Bankens evne til å hente inn ny finansiering, økonomiske stilling, driftsresultater og likviditet.

1.2.3 Markedsrisiko

Markedsrisiko er en samlebetegnelse som omfatter risikoen for tap knyttet til poster på og utenfor balansen som følge av endringer i markedspriser. Verdipapirrisiko, valutarisiko, renterisiko, risiko forbundet med egenbeholdning og/ eller bruk av egenkapital i syndikater, samt garantistillelse for fulltegning av emisjoner er inkludert i denne risikoklassen.

En nedgradering i kredittvurdering av Bankens kunder eller verdipapir Banken eier vil kunne ha en negativ innvirkning på Bankens inntekter og risikovekt, som fører til økte kapital krav.

Bankens virksomhet er eksponert for risiko knyttet til rentemarginer realisert mellom utlån og lånekostnader. Endringer i renteforskjellene kan direkte påvirke Banken i den grad de påvirker avkastning på rentebærende eiendeler, og renter betalt på rentebærende gjeld, og spesielt om endringene er uforholdsmessige eller uventede, eller på annen måte påvirker forholdet mellom marginer på utlån og lån. Bankens viktigste finansieringskostnader er rente betalt på innskudd og finansiering fra pengemarkedet, mens de viktigste renteinntektene kommer fra utlån til kunder og rentebærende verdipapirer. Når tidspunktet for justeringer av renter ikke er sammenfallende, for eksempel når en økning av rentene i fundingmarkedet ikke er mulig å overføre til utlån, kan dette påvirke inntektene negativt.

Banken har investeringer i verdipapirer hvor verdi er avhengig av volatilitet og generell utvikling av flere variabler, for eksempel renter, valutakurser, kredittspreader og aksjekurser. En negativ utvikling i verdi på disse verdipapirene vil ha en negativ påvirkning på Bankens finansielle stilling og/ eller resultat.

1.2.4 Operasjonell Risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Banken er avhengig av et betydelig antall operasjoner hver dag i hver enhet i en rekke ulike markeder og geografiske områder. Bankens virksomhet avhenger av evnen til å håndtere disse operasjoner effektivt på tvers av ulike enheter, og rapportere disse operasjonene nøyaktig. Banken er eksponert for operasjonell risiko som for eksempel svikt eller mangler i interne prosesser og systemer (inkludert, men ikke begrenset til, finansiell rapportering og risikostyringssystemer), IT-infrastruktur, utstyr/ maskiner, dokumentasjon av transaksjoner eller avtaler med tredjeparter, manglende sikring av eiendeler og ansattes feil. Videre om Banken ikke klarer å opprettholde forsvarlige fullmakter, eller oppfylle regulatoriske krav (inkludert, men ikke begrenset til, databeskyttelse og anti-hvitvaskingslover) og lovgivning for de markedene hvor Banken har virksomhet. Banken er også utsatt for operasjonell risiko på grunn av klager fra kunder og svikt i eksterne systemer. Dessuten kan Banken bli negativt påvirket av uredelige handlinger eller brudd på interne instruksjoner begått av egne ansatte. Banken kan ikke forutsi hvorvidt slike tilfeller av interne misligheter vil oppstå, eller hvis de skulle oppstå, i hvilken grad disse handlinger ville få negativ innvirkning.

Metoder for risikostyring av operasjonell risiko bygger på estimer, forutsetninger og tilgjengelig informasjon som kan være feil eller utdatert. Dersom risikostyring er utilstrekkelig kan dette ha en vesentlig negativ effekt på Banken. Skulle operasjonell risiko som er nevnt ovenfor materialisere seg, kan dette føre til både omdømmemessig og økonomisk skade, og kan ha en vesentlig negativ effekt på Bankens virksomhet, økonomiske stilling, likviditet og / eller resultatet av driften.

Bankens operasjoner er svært avhengig av sin evne til å behandle og overvåke, på daglig basis, et stort antall transaksjoner, hvorav mange er svært komplekse, på tvers av mange og ulike markeder, og i mange valutaer. Bankens økonomi, regnskap, databehandling eller andre operativsystemer og fasiliteter kan stoppe å fungere skikkelig eller kan bli svekket på grunn av for eksempel en økning i transaksjonsvolum, som kan ha en negativ effekt på Bankens evne til å behandle transaksjoner eller yte tjenester. Andre faktorer som kan forårsake Bankens operativsystemer å stoppe eller ikke fungerer ordentlig omfatter en forverring i kvaliteten på IT-utvikling, support og drift prosesser og særlig høy utskifting av ansatte, noe som resulterer i et utilstrekkelig antall personell til å håndtere den vekst og økende kompleksiteten i operasjoner. Til tross for Bankens betydelige utgifter på eksisterende og nye IT-systemer, kan det ikke være noen sikkerhet for at disse utgiftene vil bli tilstrekkelig dekket eller at IT-systemer vil fungere og / eller bli gjennomført som planlagt. Enhver forstyrrelse av IT eller andre systemer som brukes av Banken, herunder systemer som eies av kontraktsparter, kan ha vesentlig negativ effekt på Bankens virksomhet, finansielle stilling og resultater.

Til tross for beredskapsplaner og fasiliteter Banken har på plass, kan virksomheten være negativt påvirket av en forstyrrelse i den infrastrukturen som støtter systemene. Dette kan omfatte en forstyrrelse som involverer elektrisk, kommunikasjon, transport eller andre tjenester som brukes av Banken eller tredjeparter som det driver virksomhet, eller en katastrofal hendelse som involverer alle steder der Banken har en betydelig operasjonell base.

Bankens operasjoner er avhengig av sikker bearbeiding, lagring og overføring av konfidensiell og annen informasjon i sine datasystemer og nettverk. De datasystemer, programvarer og nettverk som brukes av Banken kan være sårbare

for uautorisert tilgang, datavirus eller annen ondsinnet kode og andre ytre angrep eller interne brudd som kan være en trussel mot datasikkerheten. Hvis en eller flere slike hendelser oppstår, kan noen av dem potensielt true konfidensielle og andre opplysninger om Banken, kunder eller motparter. Banken kan bli nødt til å bruke ekstra ressurser for å endre beskyttende tiltak eller for å undersøke og avhjelpe sårbarheter eller andre eksponeringer. Banken kan også bli gjenstand for søksmål og økonomisk tap for forhold som det enten ikke er forsikret mot eller som det ikke fullt ut er dekket for gjennom forsikringer.

Bankens virksomhet er avhengig av den kollektive innsatsen av sine høyt utdannede ansatte på alle nivåer. Konkurransen om de beste medarbeiderne fra finanssektoren og fra bedrifter utenfor finansnæringen, er hard. Dersom Banken ikke er i stand til å beholde og tiltrekke seg tilstrekkelig personell med riktig kompetanse, kan dette ha en negativ effekt på virksomheten. Videre kan tap av nøkkelpersonell og ledelse ha en negativ effekt på Bankens virksomhet, strategi, finansielle stilling og / eller resultater.

Banken er utsatt for betydelig konkurranse innenfor alle sine forretningsområder. Konkurranse kan øke i Bankens markeder som følge av lover, forskrifter, teknologi eller andre faktorer. Økt konkurranse kan føre til at Banken mister markedsandeler eller får redusert lønnsomhet på sine produkter og tjenester, og ellers ha en negativ effekt på virksomheten sin økonomiske stilling og resultater. Det er også en risiko for ytterligere konsolidering i markedene hvor Banken driver, som kan føre til økt konkurranse.

Risikoen for at bankene vil bli utsatt for eller brukes til hvitvasking har økt. Risikoen for hvitvasking er høyere i fremvoksende markeder enn i Norge og andre mer utviklede markeder. Risikoen for fremtidige hendelser i forhold til hvitvasking finnes alltid for finansinstitusjoner. Eventuelle brudd på antihvitvaskings regler, eller forsøk på brudd, kan ha alvorlige juridiske og omdømmemessige konsekvenser for Banken og kan resultere i negativ innvirkning på Bankens virksomhet.

Banken utvider omfanget av sin virksomhet og sin kundebase og iverksetter stadig nye retningslinjer for eierstyring og selskapsledelse for å hindre potensielle interessekonflikter. Å identifisere og håndtere interessekonflikter er komplekst, delvis på grunn av at interne brudd på retningslinjer kan være vanskelig å oppdage. Bankens omdømme kan bli skadet, og viljen for kundene til å inngå transaksjoner der en slik konflikt kan oppstå kan bli berørt, dersom Banken ikke klarer, eller synes å ikke klare, å identifisere og håndtere interessekonflikter.

1.2.5 Eierrisiko

Eierrisiko er risikoen for at Banken blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskap og/ eller må tilføre ny egenkapital til disse selskapene. Eierselskap defineres som selskaper hvor Banken har en vesentlig eierandel og innflytelse.

Risiko knyttet til eierandeler i felleskontrollerte virksomheter er betydelige. Dette medfører økt risiko for volatilitet i Bankens resultater og effekt på kapitaldekningen.

1.2.6 Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er risikoen for uventede inntekts- og kostnadssvingninger som følge av endringer i eksterne forhold som markedssituasjonen eller myndighetenes reguleringer.

Bankens virksomhet er underlagt skatt og moms i samsvar med lovgivning og praksis. Framtidige tiltak av den norske eller andre regjeringer til å øke skatte- og avgiftsberegningen eller å pålegge ekstra skatter eller avgifter vil redusere Bankens lønnsomhet. Revisjoner av skatt eller merverdiavgift eller endringer i tolkingen samt forskjeller i oppfatning mellom Banken og skattemyndighetene med hensyn til tolkning av relevante lovgivningen kan også påvirke Bankens finansielle stilling i fremtiden. Slike endringer kan ha en negativ effekt på Bankens virksomhet, økonomiske stilling, resultater og likviditet. Videre kan det ikke være noen garanti for at slik endring i skatt- og merverdiavgiftslovgivning eller tolkingen av skatt og merverdiavgift lovgivning ikke kan ha tilbakevirkende effekt på Bankens virksomhet, økonomiske stilling, resultater og likviditet.

Banken har en lukket ytelsesbasert tjenstepensjon for enkelte ansatte. Ordningen er langsiktig i sin natur, og det tar 30 år pensjonsgivende tjeneste for å nå full pensjonsrettighet. Pensjonsordningen er basert på antagelser, inkludert forventet avkastning, forventet økning i pensjoner og diskonteringsrente. Hvis verdien av forpliktelsene blir større enn

forventet, eller verdien av eiendelene blir lavere enn forventet, og dermed resulterer i et verdigap, vil Banken kunne være forpliktet til å gjøre avsetninger for sine pensjonsordninger. Slike avsetninger kan være betydelige og har en negativ effekt på Bankens finansielle stilling og / eller resultater.

1.2.7 Omdømmerisiko

Omdømmerisiko er risikoen for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, aksjemarked og myndigheter.

Bankens omdømme er en av de viktigste verdiene. Omdømmerisiko, inkludert risikoen for tapt inntjening og kapital, er iboende i virksomheten finansielle tjenester. Svekket omdømme kan skyldes en rekke årsaker, blant annet utro tjenere, aktiviteter av forretningspartnere der Banken har begrenset eller ingen kontroll, alvorlig eller langvarig økonomisk tap, usikkerhet om Bankens soliditet eller pålitelighet eller brudd på Bankens "code of conduct". Svekket omdømme kan ha negativ innvirkning på Bankens evne til å beholde og tiltrekke seg kunder, innskytere og investorer, samt dens relasjoner med myndigheter og allmennheten.

1.2.8 Strategisk risiko

Strategisk risiko er risikoen for tap som følge av feilslåtte strategiske satsninger.

Banken opererer i en rekke forretningsområder og i flere geografiske områder. Som en del av fremtidig strategi, kan Banken velge å gjøre om på strategiske satsninger til enten å styrke driften eller trekke ut et virksomhetssegment eller geografisk område. Det er ingen garanti for at Banken vil være i stand til å fullføre integrasjonen av oppkjøpte enheter, komplett avhendelser som tilsiktet eller med hell identifisere alle potensielle forpliktelser før transaksjonene er avsluttet. Enhver slik hendelse kan ha negativ effekt på Bankens virksomhet, finansielle stilling, likviditet og / eller resultater.

1.2.9 Compliance-risiko(Etterlevelse)

Compliance-risiko er risikoen for at Banken pådrar seg offentlige sanksjoner/ bøter eller økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter.

Nye eller endring i lover, forskrifter og øvrige juridiske og regulatoriske krav hvor Banken opererer kan innebære betydelige kostnader å etterkomme. Områder hvor endringer eller utviklingen i regulering og / eller tilsyn kan ha en negativ innvirkning kan være (dog ikke begrenset til) (i) endringer i penge-, rente- og øvrig politikk, (ii) generelle endringer i regjeringen og regulerende myndighet eller regimer som kan påvirke investorers beslutninger eller øke kostnadene av å gjøre forretninger, (iii) endringer i konkurranse og prissettingsområdene, (iv) differensiering blant finansinstitusjoner av regjeringer med hensyn til utvidelsen av garantier til bankinnskudd fra kunder og vilkårene knyttet til slike garantier, (v) videre utvikling i den finansielle rapporteringen, (vi) endringer i regelverket for Bankens nåværende struktur, (vii) annen ugunstig politisk, militær eller diplomatisk utvikling, sosial ustabilitet eller juridisk usikkerhet, som igjen kan påvirke etterspørselen etter Bankens produkter og tjenester og (viii) ekspropriasjon, nasjonalisering og inndragning av eiendeler. Som svar til dagens økonomiske uro eller en fremtidig krise eller andre bekymringer, kan regulatoriske myndigheter vedta nye eller ytterligere reguleringer, for eksempel restriksjoner eller begrensninger på Bankens virksomhet, herunder, men ikke begrenset til, høyere kapitalkrav, økte rapporteringskrav og restriksjoner på visse typer transaksjoner. Banken forventer å møte sterkere regulering av sin virksomhet.

Banken opererer i et juridisk og regulatorisk miljø som utsetter den for potensielle rettssaker og regulatorisk risiko. Som et resultat kan Banken bli involvert i ulike tvister og juridiske, administrative og offentlige saker i Norge og andre jurisdiksjoner som potensielt kan utsette Banken for tap. Slike krav, tvister og søksmål er gjenstand for mange usikkerheter, og deres resultater er ofte vanskelig å spå, spesielt i de tidlige stadier av en sak.

Tap av rettssaker kan resultere i sanksjoner av ulike typer for Banken, inkludert men ikke begrenset til, betaling av bøter eller erstatning, ugyldigkjennelse av kontrakter, eller begrensninger på Bankens virksomhet, noe som kan ha en negativ effekt på Bankens omdømme eller finansielle stilling.

Fra tid til annen, endrer International Accounting Standards Board ("IASB") standardene som styrer utarbeidelsen av regnskapet. For at en ny standard skal være gjeldende må de være godkjente (ratifiserte) av EU. Videre kan endringer skje i tolkningen av, eller forskjeller i oppfatning kan oppstå mellom Banken og myndigheter med hensyn til

anvendelsen av, slike standarder. Disse endringene kan være vanskelige å forutsi og kan vesentlig påvirke hvordan Banken bokfører og rapporterer resultater av virksomheten. I noen tilfeller kan Banken bli pålagt å bruke en ny eller revidert standard, eller endre anvendelsen av en eksisterende standard, med tilbakevirkende kraft. Enhver slik endring i Bankens regnskapsprinsipper eller gjeldende regnskapsstandarder kan påvirke rapporterte finansielle tall og / eller resultater.

2. Erklæringer

2.1 Ansvarlig for opplysninger i dette dokumentet

Personer ansvarlig for de opplysninger som er gitt i dette registreringsdokumentet er:
SpareBank 1 SR-Bank ASA, Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger

2.2 Ansvarserklæring

I henhold til kommisjonsforordning nr 809/2004 bilag XI punkt 1.2 bekrefter herved SpareBank 1 SR-Bank ASA som ansvarlig for Registreringsdokumentet at opplysningene i Registreringsdokumentet så langt Banken kjenner til er i samsvar med de faktiske forhold, at det ikke forekommer utelatelse fra Registreringsdokumentet som er av en slik art at de kan endre Registreringsdokumentets betydningsinnhold og at den ansvarlige har gjort alle rimelige tiltak for å sikre dette.

Undertegnede, Arne Austreid, er administrerende direktør i SpareBank 1 SR-Bank ASA og tegner selskapet alene, jf. Bankens vedtekter og allmennaksjeloven § 6-31 første ledd.

Stavanger, 28. april 2015

Arne Austreid
Administrerende direktør

2.2 Erklæring vedrørende fremtidsrettede uttalelser

Dette Registreringsdokumentet inneholder "fremtidsrettede" uttalelser, herunder, prognoser og forventninger til SpareBank 1 SR-Bank ASA fremtidige finansielle posisjon, forretningsstrategi, planer og målsettinger. Alle fremtidsrettede uttalelser i dette Registreringsdokumentet er basert på informasjon tilgjengelig for SpareBank 1 SR-Bank ASA, samt SpareBank 1 SR-Bank ASAs synspunkter og vurderinger, slik disse foreligger per datoen for Registreringsdokumentet. SpareBank 1 SR-Bank ASA fraskriver seg uttrykkelig enhver forpliktelse til å utarbeide eventuelle oppdateringer eller rettelser av fremtidsrettede uttalelser inntatt i dette Registreringsdokumentet, eller reflektere eventuelle endringer i SpareBank 1 SR-Bank ASA forventninger med hensyn til slike uttalelser eller endringer i faktiske forhold eller omstendigheter som slike uttalelser er basert på, med mindre slik oppdatering eller rettelse er pålagt ved lov.

Når uttrykkene "forventer", "tror", "estimat", "forventer", "søker å", "kanskje", "plan" og lignende uttrykk benyttes i dette Registreringsdokumentet, og de relaterer seg til SpareBank 1 SR-Bank ASA, dets datterselskaper eller dets ledelse, er disse uttrykkene ment å identifisere fremtidsrettede uttalelser. SpareBank 1 SR-Bank ASA kan ikke gi noen garanti for riktigheten av slike fremtidsrettede uttalelser og investorer advares om at fremtidsrettede uttalelser ikke er garantier for fremtidig utvikling. Fremtidsrettede uttalelser er gjenstand for kjente og ukjente risikoer, usikkerheter og andre faktorer som kan føre til at faktiske resultater, ytelser eller prestasjoner for SpareBank 1 SR-Bank ASA, dets datterselskaper, eller SpareBank 1 SR-Bank ASA bransje vil avvike vesentlig fra de fremtidige resultater, ytelser eller prestasjoner som er uttrykt eller innforstått i slike fremtidsrettede uttalelser. Slike fremtidsrettede uttalelser er basert på en rekke forutsetninger om SpareBank 1 SR-Bank ASA og dets datterselskapers nåværende og fremtidige forretningsstrategier og bransjen SpareBank 1 SR-Bank ASA og dets datterselskaper opererer eller skal operere i. Faktorer som kan føre til at SpareBank 1 SR-Bank ASA og dets datterselskapers faktiske resultater, ytelse eller prestasjoner vesentlig avviker fra de fremtidsrettede uttalelsene består blant annet av, men er ikke begrenset til, risikofaktorene beskrevet i kapittel 1 "Risikofaktorer" samt andre steder i Registreringsdokumentet.

Gitt de nevnte usikkerhetene, advares potensielle investorer mot å legge utilbørlig vekt på noen av disse fremtidsrettede uttalelsene.

Fremtidsrettede uttalelser er gitt i Registreringsdokumentets punkt 3.3, 3.4, 3.5, 3.8, 3.9, 3.10, 3.12, 3.16, 3.19, 4.8 og 5.1.

2.3 Tredjepartsinformasjon

Det er enkelte steder i Registreringsdokumentet gjengitt informasjon som stammer fra tredjepart. I slike tilfeller er kilden alltid oppgitt. Slik informasjon er korrekt gjengitt, og så langt Banken kjenner til og kan kontrollere ut fra offentliggjorte opplysninger fra tredjepart, bekreftes at det ikke er utelatt fakta som kan medføre at de gjengitte opplysningene er unøyaktige eller villedende.

3. Presentasjon av Sparebank 1 SR-Bank ASA

3.1 Informasjon om Sparebank 1 SR-Bank ASA

SpareBank 1 SR-Bank ble etablert 1. oktober 1976 og er registrert i Foretaksregisteret med organisasjonsnummer 937 895 321. Banken er etablert i henhold til og underlagt bestemmelsene i Allmennaksjeloven, Forretningsbankloven og Finansieringsvirksomhetsloven med tilhørende forskrifter. Det vises for øvrig til kapittel 9 "Definisjoner, Lover og Forskrifter". Hovedkontoret er lokalisert i Bjergsted Terrasse 1, 4066 Stavanger i Norge, tlf.:02002.

Banken driver sin virksomhet i Norge og reguleres av norsk rett. Gjeldene vedtekter per dato for Registreringsdokumentet er inntatt i vedlegg 1 og kan også lastes ned fra internett på www.sr-bank.no.

Banken er Sør- og Vestlandets største og ledende finanskonsern med 50 kontorer i 31 kommuner i Rogaland, Hordaland og Agder-fylkene. Samlet sett har Banken over 300 000 kunder fordelt på de ulike selskapene i Banken og en forvaltningskapital per 31.12.2014 på ca 175 mrd kroner. SpareBank 1 SR-Bank er i dag landets nest største norskeide bank etter DNB (Kilde: <http://www.fno.no/Hoved/Statistikk/Bank/> og ti største banker i Norge).

Banken er markedsleder i Rogaland både innenfor person- og bedriftsmarkedet, samt eiendomsmegling (Kilde: Sparebankforeningen <http://www.sparebankforeningen.no/id/1608.0>). Om lag syv av ti av Bankens utlånsengasjementer har tilknytning til Rogaland, mens resten av porteføljen er fordelt mellom Agder, Hordaland og øvrige fylker.

Gjennom deltakelsen i SpareBank 1-alliansen er Banken knyttet sammen i et samarbeid mellom selvstendige, lokalt forankrede banker som til sammen utgjør landets nest største bankgruppering. Alliansetilknytningen har vært en viktig bidragsyter til bankens suksess, hvor en har lyktes i å forene hensynet til effektiv drift og stordriftsfordeler med det å være nær kunder og markeder. SpareBank 1 Gruppen AS er morselskapet i det felleseide produktkonsernet i SpareBank 1-alliansen. Gjennom dette konsernet er det utviklet konkurransedyktige produkter som distribueres gjennom alliansebankene.

SpareBank 1 SR-Bank har en sterk regional tilknytning og sparebanktradisjonen har satt sitt tydelige preg på forretningsidèen og bedriftskulturen.

3.2 Historikk

SpareBank 1 SR-Banks eldste røtter går tilbake til etableringen av Egersund Sparebank i 1839.

1. oktober 1976 slo 22 sparebanker i Rogaland seg sammen til Sparebanken Rogaland (endret merkenavn til SpareBank 1 SR-Bank i 1996) og dannet med dette Norges første regionale sparebank. Sammenslutningen var den mest omfattende som til da hadde funnet sted i norsk sparebankvesen og var en respons på et økende behov for en tung, regionalt forankret finansaktør. Ved starttidspunktet forvaltet sparebanken 1,5 mrd kroner og hadde 350 ansatte. Landets nest største sparebank og første regionbank vokste fram gjennom aktivt samspill med samfunns- og næringsutviklingen i Rogaland og i dag består SpareBank 1 SR-Bank av 40 tidligere lokalbanker fordelt på 50 kontorer som forvalter ca 175 mrd kroner og har over 1 100 ansatte.

Fra 1976 til i dag har vår del av landet, og da spesielt Rogaland og Hordaland, vært blant landets desidert mest dynamiske regioner. Utviklingen kjennetegnes av sterk økonomisk vekst og stor befolkningsøkning.

Som de fleste andre større norske banker ble Banken hardt rammet av bankkrisen tidlig i 1990-årene. Gjennom målrettet innsats i 1992/93 ble grunnlaget lagt for at Banken kunne drive videre som en selvstendig, lønnsom og regionalt forankret sparebank. Det daværende sikringsfondets innskudd på 744 mill kroner ble solgt over børs i 1994 og Banken har fram til og med 2011 vært notert på Oslo Børs med grunnfondsbevis (som etter hvert fikk benevnelsen egenkapitalbevis). Siden 1. januar 2012 har Banken vært notert med ordinære aksjer.

I november 1996 var Sparebanken Rogaland med på å etablere SpareBank 1-alliansen som et bank- og produksamarbeid, og endret samtidig merkenavn til SpareBank 1 SR-Bank. Gjennom deltakelsen i SpareBank 1-alliansen er SpareBank 1 SR-Bank knyttet sammen i et samarbeid mellom selvstendige og lokalt forankrede banker. På denne måten kan hensynet til effektiv drift og stordriftsfordeler forenes med fordelene det er å være nær kunder og marked. Som et ledd i etableringen av SpareBank 1-alliansen ble SpareBank 1 Gruppen AS etablert.

I februar 2001 ble SR-Forvaltning AS etablert. Selskapet har konsesjon til å drive aktiv forvaltning.

Våren 2001 etablerte SpareBank 1 SR-Bank kontorer i Agder-fylkene i forbindelse med overtakelse av porteføljen til det daværende Vår Bank og Forsikring.

I 2005 etablerte SpareBank 1 SR-Bank SR-Investering AS for investeringer i egenkapitalpapirer.

SpareBank 1 Boligkreditt AS ble etablert av SpareBank 1 SR-Bank sammen med de andre SpareBank 1-bankene høsten 2005. SpareBank 1 Næringskreditt AS ble etablert våren 2009 av de samme bankene. Selskapene ble stiftet med formål å være kredittforetak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett i selskapenes utlånsporteføljer. Selskapene startet sin virksomhet som ordinære kredittforetak i henholdsvis 2. kvartal 2006 og 2. kvartal 2009.

Våren 2006 åpnet SpareBank 1 SR-Bank kontor i Bergen og innledet dermed sin satsing i Hordaland.

I februar 2007 ble det juridiske navnet på endret fra Sparebanken Rogaland til å samsvare med det etablerte merkenavnet SpareBank 1 SR-Bank.

I 2007 ble SpareBank 1 SR-Bank Markets, bankens verdipapirforetak, etablert som eget forretningsområde. Divisjonen håndterer valuta, renter, aksjer og obligasjoner samt corporate finance tjenester.

I oktober 2008 kjøpte SpareBank 1 SR-Bank, sammen med flere SpareBank 1-banker, Glitnir Bank ASA, som deretter endret navn til BN Bank ASA. I september 2009 kjøpte SpareBank 1 SR-Bank ytterligere en 3,5 prosent eierandel i BN Bank ASA fra SpareBank 1 SMN. I november 2010 fikk SpareBank 1 SR-Bank ytterligere 0,6 prosent eierskap i BN Bank ASA indirekte gjennom sammenslåingen med Kvinnherad Sparebank og overtakelsen av en eierpost i Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS. Til sammen eier SpareBank 1 SR-Bank 24,1 prosent direkte og indirekte i BN Bank per dato for Registreringsdokumentet.

I november 2010 ble Kvinnherad Sparebank slått sammen med SpareBank 1 SR-Bank, noe som gav tilgang til 26 000 nye kunder i Kvinnherad, Sunnhordland og Odda.

I juni 2011 ga Finansdepartementet SpareBank 1 SR-Bank tillatelse, med vilkår, til å omdanne virksomheten fra egenkapitalbevis bank til aksjebank. Omdanningen ble gjennomført med virkning fra 1. januar 2012. Samtidig ble bankens juridiske navn endret til SpareBank 1 SR-Bank ASA.

Konsernet inngikk i januar 2015 avtale om kjøp av Swedbanks avdeling i Stavanger.

I januar 2015 kjøpte konsernet Rogalandsavdelingen til SpareBank 1 Regnskapshuset Østlandet AS, som inkluderer tre kontorer i Stavanger, Sandnes og Ålgård og stiftet det heleide datterselskapet SpareBank 1 Regnskapshuset SR AS.

3.3 Forretningsidé og Strategi

3.3.1 Strategi og Målsetning

SpareBank 1 SR-Bank har som strategisk målsetning:

”Vi skal være Sør- og Vestlandets mest attraktive leverandør av finansielle tjenester

Basert på:

Gode kundeopplevelser

Sterk lagfølelse og profesjonalitet

Lokal forankring og beslutningskraft

Soliditet, lønnsomhet og tillit i markedet”

For å være den mest attraktive leverandøren av finansielle tjenester har SpareBank 1 SR-Bank som mål å fortsatt vokse gjennom organisk vekst, innovasjon og utnyttelse av strategiske muligheter.

SpareBank 1 SR-Bank har videre som mål gjennom innovasjon og kontinuerlig fokus på effektivisering og utvikling å bidra til verdiskaping hos både kunde og seg selv. SpareBank 1 SR-Bank har som forutsetning for å være den mest attraktive leverandøren at de tiltrekker seg motiverte, ansvarsfulle og dyktige medarbeidere med riktig kompetanse som er tilpasset framtidige kundebehov.

3.3.2 Visjon og Verdier

Hensikten med SpareBank 1 SR-Bank er;

”SpareBank 1 SR-Bank skal skape verdier for den regionen vi er en del av”

Hensikten innebærer at SpareBank 1 SR-Bank skaper verdier for regionen og eierne gjennom å kombinere offensiv sparebankfilosofi og moderne forretningsdrift. Underforstått ligger det at organisasjonen til enhver tid skal ha et sterkt kundefokus i sine prioriteringer og beslutninger.

SpareBank 1 SR-Bank sitt samfunnsengasjement skal bidra til lønnsomhet og verdiskaping både for regionen, kundene og Banken.

Visjon for SpareBank 1 SR-Bank er:

”SpareBank 1 SR-Bank - anbefalt av kunden”

SpareBank 1 SR-Bank har en ambisjon om å gi gode opplevelser for kunden som resulterer i at kunden anbefaler Banken til andre. Det er dette alle medarbeidere hver dag skal strekke seg etter, slik at SpareBank 1 SR-Bank fremstår som et lønnsomt og solid finanskonsern.

Gode kundeopplevelser gjennom prinsippene *”en kunde – en leverandør”* og *”ei dør inn”* skal bidra til at Banken lever opp til visjonen.

Verdigrunnlag for SpareBank 1 SR-Bank er:

”Mot til å meina, styrke til å skapa

gjennom å være:

langsiktig

åpen og ærlig

og gjennom å vise:

ansvar og respekt

vilje og evne til forbedring”

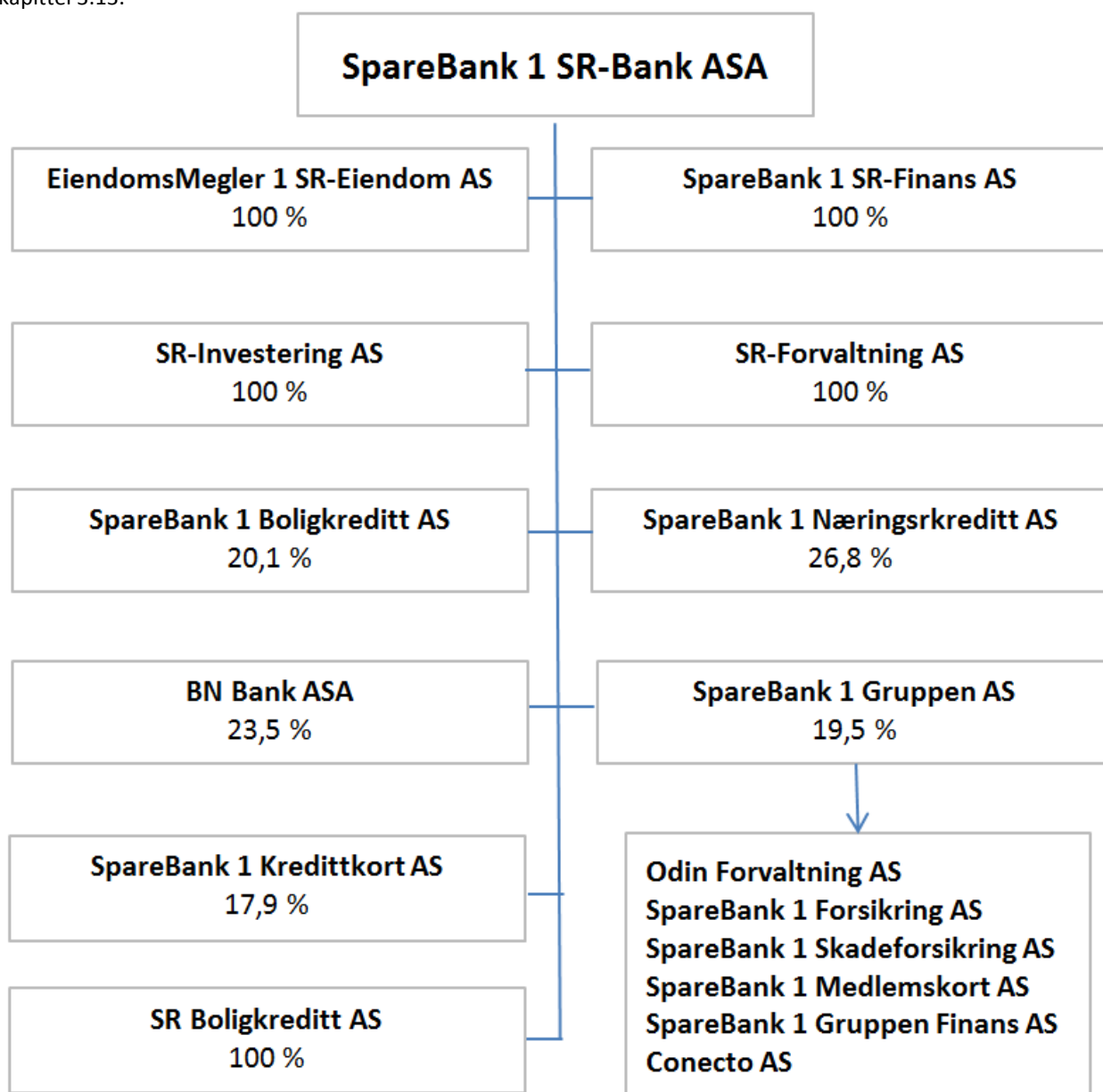
For at kunden skal sitte igjen med en god opplevelse fokuserer SpareBank 1 SR-Bank på at de ansatte skal opptre skikkelig og ha et felles verdigrunnlag som etterleves av hver og en. Det er utarbeidet etiske retningslinjer og *”code of conduct”* for å ivareta dette. Dette skal være grunnlaget for å skape den nødvendige tillit hos kundene og ellers i markedet og er en forutsetning for den gode kundeopplevelsen.

3.4 Organisasjonsstruktur i Sparebank 1 SR-Bank-konsernet

3.4.1 Selskapsstruktur

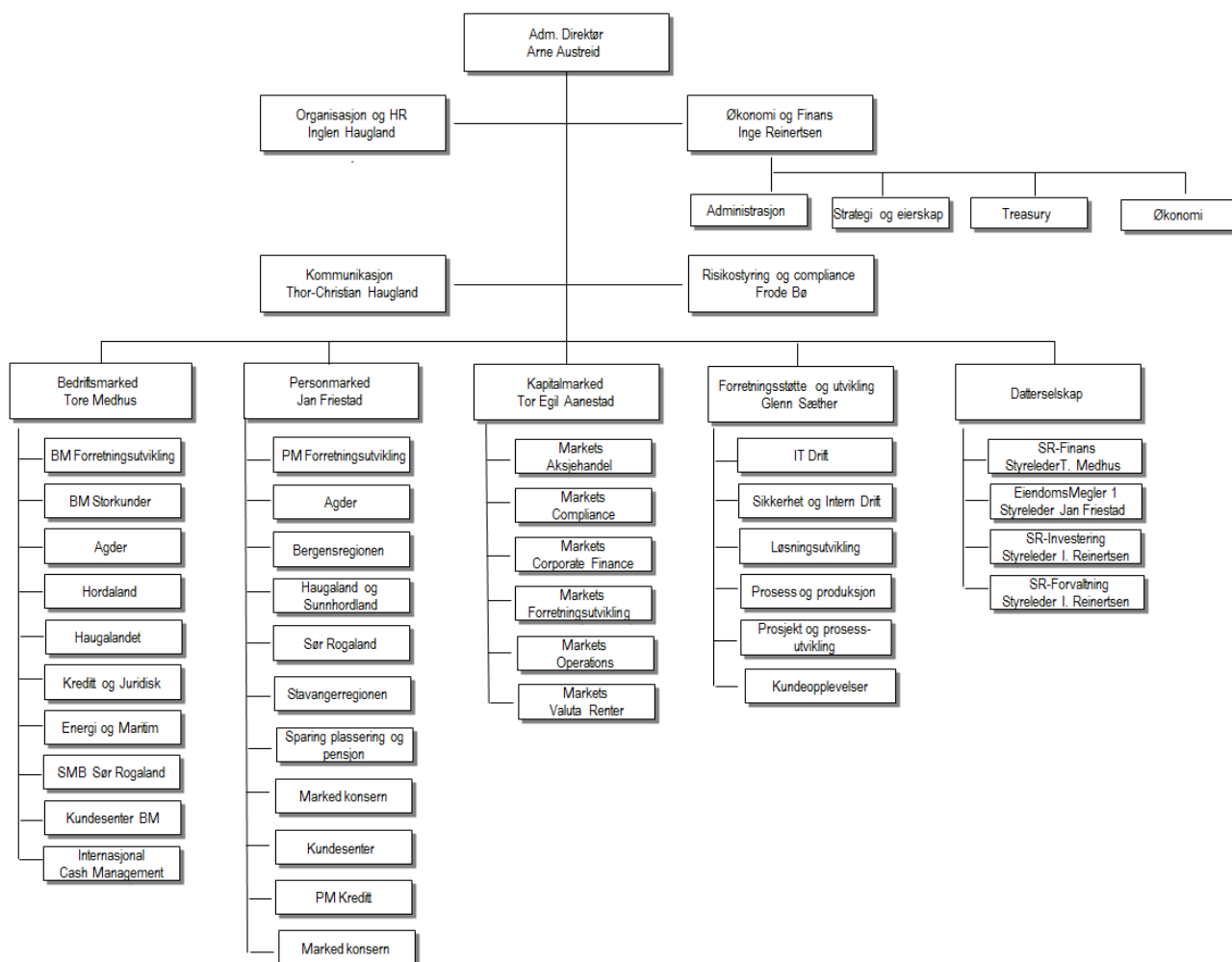
SpareBank 1 SR-Bank med datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter er etablert i Norge og opererer etter norsk lovgivning. Figuren nedenfor viser de vesentligste selskapene som inngår i Konsernet. SpareBank 1 SR-Bank ASA er morselskap i Konsernet. Disse selskapene og virksomhetene anses alle som viktige for den totale driften til SpareBank 1 SR-Bank. For en komplett oversikt over Bankens investering i andre selskap se kapittel 3.13.

For nærmere beskrivelse av virksomhetene i konsernselskapene se egne punkt under i kapittel 3.6. Som det fremgår av figuren over eier SpareBank 1 SR-Bank 19,5 prosent av aksjene i SpareBank 1 Gruppen AS som igjen er eier av flere produktselskaper. For nærmere beskrivelse av disse virksomhetene og organisering se pkt. 3.8 under.

3.4.2 Organisering av virksomhetene

Figuren under presenterer hvordan SpareBank 1 SR-Bank er strukturert operasjonelt. Som det fremgår av figuren er hoveddelen av konsernets operasjonelle virksomhet i morselskapet SpareBank 1 SR-Bank ASA.

SpareBank 1 SR-Bank er organisert i tre forretningsområder; personmarked, bedriftsmarked og kapitalmarked. Forretningsmodellen og organiseringen av virksomheten er utviklet for å best mulig møte kundens forventninger og for å styrke grunnlaget til å fortsatt være et solid og kraftfullt finanskonsern på Sør- og Vestlandet. Målet med SpareBank 1 SR-Banks forretningsmodell og organisering er først og fremst å være et lønnsomt, solid og attraktivt finanskonsern, med fokus på den gode kundeopplevelsen.

Som et ledd i videreutviklingen av forretningsplanen og organiseringen satser SpareBank 1 SR-Bank på økt effektivitet, styrket kompetanse og utvikling av en mer offensiv organisasjon.

Forholdet mellom kunde og bank er basert på personlige relasjoner. Dette er fortsatt kjernen i SpareBank 1 SR-Bank sin forretningsmodell og organisering, men det siste tiåret har antall kunde kanaler økt betydelig. I mai 2010 lanserte SpareBank 1 Norges første bank-app for smarttelefon og nettbrett. Dette er et eksempel på at kommunikasjonskanalene til SpareBank 1 SR-Bank videreutvikles og tilpasses kundenes behov.

For en mer detaljert beskrivelse av virksomheten i SpareBank 1 SR-Bank, divisjonene og de ulike forretningsområdene se pkt. 3.5 under.

3.5 Beskrivelse av Sparebank 1 SR-Banks virksomhet

3.5.1 Introduksjon

SpareBank 1 SR-Bank har bidratt til verdiskaping i mer enn 175 år på Sør - og Vestlandet. Med hovedkontor i Stavanger, er Banken godt etablert i et marked med stort potensial for fortsatt videre vekst og lønnsomhet.

Hver fjerde nordmann bor i Bankens markedsområde. Det er sterk netto innvandring til Rogaland, og landsdelen samlet har en befolkningsvekst over gjennomsnittet for landet. Arbeidsledigheten er lav og godt under gjennomsnittet for landet. I tillegg er sykefraværet per avtalte dagsverk lavt og gjennomsnittlig årsinntekt høy.

Aktivitetsnivået for regionens næringsliv er økende og flertallet av virksomhetene viser til god lønnsomhet. Stavangerregionen er vinner av nærings-NM i 2014, for tiende år på rad (NHO: NæringsNM 2014 - https://legacyweb.nho.no/getfile.php/Offentlig%20sektor/Filer/NHO_N%EDringsNM2014.pdf). Relativt sett er både Rogaland og Hordaland et kapitalintensivt område, målt i forhold til andel av befolkning. Næringsstrukturen er dominert av olje-gass- og shippingrelatert virksomhet.

Bankens konkurransekraft og konkurransefortrinn er å finne i noen enkle, men likevel effektive prinsipper i forholdet til kunden.

En kunde – en leverandør

Kunden skal oppleve hele Banken som en enhet. Hver medarbeider skal ta et helhetlig konsernansvar i sin kundeføring, selv om dette innebærer å bistå kunder utenfor "egen" enhet.

Ei dør inn

Kunden skal oppleve forutsigbarhet og gjenkjennelse på tvers av kommunikasjonskanal. Uavhengig av hvem kunden møter skal vedkommende få den samme gode opplevelsen bygget på like prosesser, servicenivå og prestasjonsstandarder. Disse prestasjonsstandardene skal gjøre Banken mer standardisert i kundeføringen og dermed mindre personavhengige.

Profesjonell kundeføring fra første kontakt

Kunden skal oppleve Banken som effektiv og kompetent. Kunden skal oppleve at Bankens kompetanse anvendes slik at den resulterer i en merverdi for kunden. Et viktig særtrekk ved SpareBank 1 SR-Bank er at kunden skal kunne treffe mennesker i de fysiske arenaene som er sentralt plassert i Bankens markedsområder.

For å sikre at prinsippene lar seg gjennomføre og operasjonalisere i Bankens daglige virke, er organisasjonen bygget opp med basis i; *Sterk lagfølelse og profesjonalitet, lokal forankring og beslutningskraft og ikke minst soliditet, lønnsomhet og tillit i markedet.*

Humankapitalen i form av mer enn 1100 medarbeidere er den viktigste ressursen for å skape verdier for eiere, kunder og regionen. Det satses målrettet på kompetanseutvikling for å imøtekomme økende krav fra både kunder og regulatoriske myndigheter. Kundene skal oppleve at Banken tilbyr bedre rådgivning og service enn konkurrentene. I kampen om den mest kompetente arbeidskraften legger Banken vekt på å utvikle et attraktivt arbeidsmiljø som bl.a. kjennetegnes av høy ansatt-tilfredshet, lavt sykefravær og stabil turn-over.

Sterk lagfølelse og profesjonalitet gir tydelige føringer om lagarbeid, fellesskap og kvalitet i hele Banken for å nå felles mål. Banken skal opptre profesjonelt i alle sammenhenger slik at også dette underbygger gode kundeopplevelser og prinsippet "ei dør inn".

Lokal forankring og beslutningskraft er viktige interne virkemidler for å nå Bankens strategiske mål, og innebærer at Banken gjennom sine beslutninger skal vise at den kjenner og forstår kunden og markedet best. Det innebærer at Banken må være tilstede der kundene ferdes, og fatte beslutningene nærmest mulig kundene basert på lokalkunnskap.

Soliditet, lønnsomhet og tillit i markedet er virkemidler som tydelig vektlegger målsettingen om å være blant de mest lønnsomme finansinstitusjoner i Norden sammen med behovet for å være riktig kapitalisert til enhver tid. Beslutninger

preget av langsiktighet bygger opp omkring vårt verdigrunnlag og viser soliditet overfor kunder og investorer. Med tillit i markedet vektlegges behovet for tillit hos alle interessenter som kunder, medarbeidere, investorer og myndigheter. Gode kundeopplevelser basert på skikkelig og kompetent opptreden preget av kvalitet og service fra alle medarbeidere styrker vår tillit hos kundene.

Det unike med SpareBank 1 SR-Bank ligger i samspelet mellom disse, og gjennom riktig utnyttelse skal vi kunne kapitalisere på dette.

Under følger en beskrivelse av divisjonene i SpareBank 1 SR-Bank ASA og nøkkeltall per 31.12.2014. Det er ingen vesentlige endringer i virksomhetene, volumer og antall ansatte frem til dato for Registreringsdokumentet, bortsett fra det som er omtalt under punkt 4.6.

3.5.2 Personmarked

SpareBank 1 SR-Bank har 268 000 personkunder over 13 år på Sør- og Vestlandet. SpareBank 1 SR-Bank har et kundeforhold til 25 prosent av personkundene over 13 år og en markedsandel på 20 prosent ved utgangen av 2014. I tillegg til personkunder betjener divisjonen 5 600 personlig næringsdrivende- og landbrukskunder. Et samlet tilbud av gode digitale tjenester, et moderne kundesenter og et godt utbygd kontornettverk gir kundene rask og enkel tilgang til finansielle tjenester og kompetanse i alle kanaler.

PM	31.12.2014
Brutto utlån	79 727
Sum innskudd	44 681
Driftsresultat før skatt	1 349
Antall årsverk	463

3.5.3 Bedriftsmarked

Bedriftsmarkedet hadde i 2014 ansvar for å betjene konsernets 12 892 bedriftskunder gjennom et godt og bredt distribusjonsnettverk. Divisjonen består av fem regionale forretningsenheter og to spesialavdelinger innen henholdsvis energi og maritim samt offentlig sektor. Den samlede kompetansen divisjonen besitter for både å håndtere forretningsmuligheter og å avdekke risiko vil være avgjørende for at kundene skal velge SpareBank 1 SR-Bank som sin samarbeidspartner også i 2015.

BM	31.12.2014
Brutto utlån	52 019
Sum innskudd	32 837
Driftsresultat før skatt	855
Antall årsverk	161

3.5.4 Kapitalmarked

SpareBank 1 SR-Bank Markets er SpareBank 1 SR-Bank sitt verdipapirforetak. Virksomheten omfatter kunde- og egenhandel med renter, valuta og aksjer, rådgivning og tilrettelegging av fremmed- og egenkapitalfinansiering samt verdipapir-administrative tjenester. Kundeaktiviteter i samarbeid med konsernet sine øvrige forretningsområder skal være hovedvirksomheten og bidra til å kombinere spesialistkompetanse med lokal kunnskap og forståelse.

KM	31.12.2014
Sum inntekter	144
Kundeinntekter	75
Egenhandel	67
Driftsresultat før skatt	69
Antall årsverk	32

3.6 Datterselskaper

SpareBank 1 SR-Banks datterselskaper er etablert i Norge og opererer etter norsk selskapslovgivning.

3.6.1 EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS

EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS er markedsleder i konsernet sitt markedsområde og er det største¹ selskapet i den landsomfattende EiendomsMegler 1-kjeden. Virksomheten omfatter næringsmegling, samt megling, fritid, nybygg og brukte boliger. I 2014 omsatte selskapet 7 540 eiendommer fordelt på 35 meglerkontorer i Rogaland, Agder og Hordaland.

EM1	31.12.2014
Sum inntekter	445
Formidlingsverdi	23,0 mrd
Antall omsetninger	7 540
Resultat før skatt	56
Årsverk	194

3.6.2 SpareBank 1 SR-Finans AS

SpareBank 1 SR-Finans AS er et finansieringsselskap som tilbyr leasing-finansiering til næringslivet, og bil-, båt- og forbrukslån til personkunder. I Rogaland er selskapet markedsleder og ambisjonen er å bli en betydelig sterkere aktør også i Hordaland og Agder-fylkene. Produktene distribueres gjennom bankens distribusjonsnett, egne rådgivere, selvbetjente løsninger og eksternt forhandlerkanal. Omtrent halvparten av nysalget innen leasing gjelder kunder som har et kundeforhold til både SpareBank 1 SR-Finans og SpareBank 1 SR-Bank.

SR-Finans	31.12.2014
Sum inntekter	209
Forvaltningskapital	7,0 mrd
Nysalg	2 569
Resultat før skatt	146
Årsverk	33

3.6.3 SR-Forvaltning AS

SR-Forvaltning har konsesjon for aktiv forvaltning og verdipapirfondsförvaltning. Sistnevnte ble lansert i mai 2013, og består av tre fond; SR-Utbytte, SR-Kombinasjon og SR-Rente. Selskapet forvalter porteføljer for SpareBank 1 SR-Bank sin pensjons-kasse, samt for over 2 000 eksterne kunder under diskresjonære mandat. Den eksterne kundebasen består av pensjonskasser, offentlige og private virksomheter og formuende privatpersoner.

SR-Forvaltning	31.12.2014
Sum inntekter (brutto)	83
Forvaltet kapital	9,3 mrd
Netto nyttegning	700
Resultat før skatt	27
Årsverk	13

3.7 Felleskontrollert Virksomhet og Tilknyttede Selskaper

3.7.1 SpareBank 1 Gruppen AS

SpareBank 1 SR-Bank er medeier i SpareBank 1 Gruppen AS gjennom en eierandel og stemmeandel på 19,5 prosent. Forretningsadressen til SpareBank 1 Gruppen AS er Storgata 65, 9008 Tromsø.

¹ EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS omsatte i 2013 7.246 eiendommer av kjedens totale 25.077. Kjeden består for øvrig av EiendomsMegler 1 Buskerud Vestfold AS, EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS, EiendomsMegler 1 Hedmark Eiendom AS, EiendomsMegler 1 Lillehammer og Gudbrandsdal AS, EiendomsMegler 1 Midt-Norge AS, EiendomsMegler 1 Nord-Norge AS, EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS, EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland AS, EiendomsMegler 1 Telemark AS og EiendomsMegler 1 Østfold Akershus

SpareBank 1 Gruppen AS har en registrert aksjekapital på 1 956 mill kroner. Resultat etter skatt for 2014 var 1 850 mill kroner for Konsernet, mens for året 2013 hadde Konsernet et resultat etter skatt på 1 097 mill kroner.

Se mer informasjon om SpareBank 1 Gruppen i avsnitt 3.8 og i avsnitt 3.13.

3.7.2 SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS har konsesjoner som kredittforetak og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) i henholdsvis boliglåns- og næringsseidoms-porteføljer kjøpt av eierbankene. Selskapene eies av banker i SpareBank 1-alliansen og bidrar til å sikre eierbankene tilgang til stabil og langsiktig finansiering til konkurransedyktige priser.

SpareBank 1 Boligkreditt AS hadde ved utgangen av 2014 et samlet utlånsvolum på 161,2 mrd kroner, hvorav 32,3 mrd kroner var boliglån kjøpt fra SpareBank 1 SR-Bank. Banken sin eierandel i selskapet er 20,1 prosent og justeres ved hvert årsskifte i samsvar med andel solgt volum. SpareBank 1 Næringskreditt AS hadde ved utgangen av 2014 et samlet utlånsvolum på 16,1 mrd kroner, hvorav 0,6 mrd kroner var lån kjøpt fra SpareBank 1 SR-Bank. Banken sin eierandel i selskapet er 26,8 prosent.

3.7.3 BN Bank ASA

SpareBank 1 SR-Bank og de andre sparebankene i SpareBank 1-alliansen kjøpte Glitnir Bank ASA i 4. kvartal 2008. Navnet ble siden endret til BN Bank ASA. SpareBank 1 SR-Bank eier 23,5 prosent av aksjene.

3.8 SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1-bankene driver alliansesamarbeidet gjennom sitt eierskap og deltagelse i Alliansesamarbeidet SpareBank 1 DA mens utvikling og drift av produkselskaper er organisert gjennom bankenes eierskap i holdingselskapet SpareBank 1 Gruppen AS. Alliansens hensikt er å anskaffe og levere konkurransedyktige, finansielle tjenester og produkter, samt å ta ut stordriftsfordeler i form av lavere kostnader og/eller høyere kvalitet. Alliansen bidrar på denne måten til at kundene opplever lokal forankring, dyktighet og en enklere hverdag.

SpareBank 1 Gruppen AS eies av SpareBank 1 SR-Bank (19,5 prosent), SpareBank 1 Nord-Norge (19,5 prosent), SpareBank 1 SMN (19,5 prosent), Sparebanken Hedmark (12 prosent), Samarbeidende Sparebanker AS (19,5 prosent – eid av 11 sparebanker i Sør-Norge), samt Landsorganisasjonen (LO)/ tilknyttede fagforbund (10 prosent). SpareBank 1 Gruppen AS eier 100 prosent av SpareBank 1 Forsikring AS, ODIN Forvaltning AS, SpareBank 1 Medlemskort AS, Conecto AS og SpareBank 1 Gruppen Finans AS.

SpareBank 1 Gruppen AS har administrativt ansvar for samarbeidsprosessene i SpareBank 1-alliansen, der teknologi, merkevare, kompetanse, felles prosesser/utnyttelse av beste praksis og innkjøp står sentralt. Alliansen driver også utviklingsarbeid gjennom tre kompetansesentra innenfor læring (Tromsø), betaling (Trondheim) og kreditt (Stavanger).

3.9 Sparebank 1 SR-Banks Kundegrunnlag og Markedsposisjon

3.9.1 Lokalisering og Distribusjonsnettverk

SpareBank 1 SR-Bank er Norges største regionbank, og nest største norskeide bank (Kilde: FNO (<http://www.fno.no/Hoved/Statistikk/Bank/>)) og Årsregnskaper norske banker. Beregningsmetode: Sammenligning av forvaltningskapital). Rogaland utgjør kjerneområdet, men satsingen på Agder-fylkene og Hordaland har på få år gitt en god vekst både med hensyn til utvikling i markedsandeler og lønnsomhet. Fylkene i markedsområdet har samlet ca 1 270 000 innbyggere (Kilde: SSB (<http://www.ssb.no/befolkning/statistikker/folkendrkv/kvartal/2015-02-19?fane=tabell&sort=nummer&tabell=218464>)) og det er registrert ca 122 000 virksomheter i regionen (Kilde: SSB (<https://www.ssb.no/virksomheter-foretak-og-regnskap/statistikker/bedrifter/aar/2015-01-23#content>)).

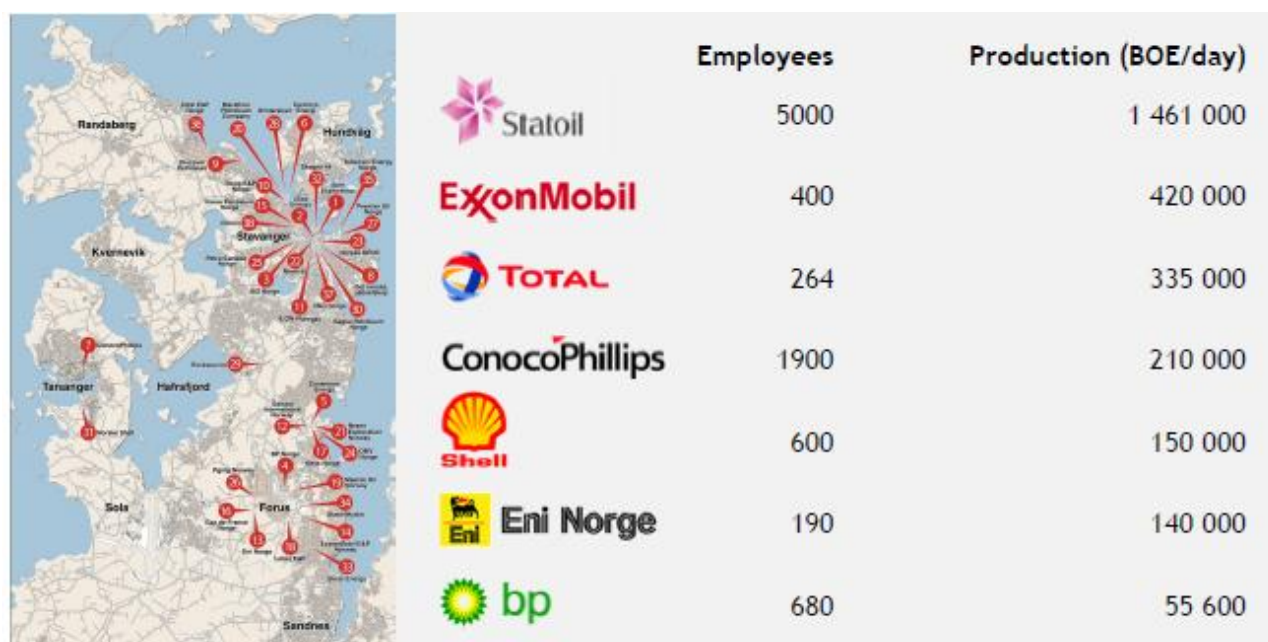
Norge

Den makroøkonomiske utviklingen gjennom 2014 tyder på en fortsatt moderat og dempet internasjonal vekst. I Norge har enkelte svake økonomiske indikatorer og lavere styringsrenteforventninger blant annet bidratt til at kronen har

svekket seg. Ved inngangen til 2015 er styringsrentene nær null i mange land, og markedsaktørens forventninger til styringsrentene fremover er lave. Usikkerheten om den makroøkonomiske utviklingen er fortsatt stor og sammen med lavere oljepriser representerer dette en risiko for makrobildet også i Norge.

Sør- og Vestlandet

Sør- og Vestlandet og i sær Stavanger-regionen har de siste førti årene stått i sentrum for utviklingen av Norge som olje- og energinasjon. Om lag 40 prosent av norske oljeserviceselskaper holder til i Stavanger-regionen, og majoriteten av de norske operatørselskapenes hovedkontor er lokalisert her (Kilde: E&Y oljeserviceanalyse for 2013, side 25 [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-The-Norwegian-oil-field-services-analysis-2013/\\$FILE/EY-Norwegian-Oilfield-Services-Analysis-2013-web.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-The-Norwegian-oil-field-services-analysis-2013/$FILE/EY-Norwegian-Oilfield-Services-Analysis-2013-web.pdf)). Norges største oljeselskap, Statoil, har hovedkontor på Forus i Stavanger og de aller fleste av de internasjonale operatørselskapene har også sine norske hovedkontorer i Stavanger-regionen. Noen av disse er Total, ENI, ConocoPhillips og Shell. Statlige organisasjoner som Petoro, Oljedirektoratet og Petroleumstilsynet, samt Norsk olje og gass, har også sine hovedkontor i Stavanger.

Sør- og Vestlandet har et allsidig og dynamisk næringsliv som er kjent for høy grad av internasjonalisering, verdiskaping og nyskaping, og regionen har en god plassering både når det gjelder internasjonal kommunikasjon, den norske kontinentalsokkelen og regionale transportruter.

Næringslivets internasjonale orientering og nettverk gjør regionen åpen og tilgjengelig for omverden. I kjølvannet av det norske oljeeventyret har en sett en sterk økning av gründervirksomhet og nyetableringer, og det er generelt stor innovasjonsaktivitet i regionen.

Lavere oljepriser fører med seg en risiko for at investeringer i norsk sokkel vil avta og at aktiviteten i regionen kan avta. Dette innebærer en risiko for en dempet etterspørsel etter arbeidskraft og redusert press på boligpriser.

Næringsstrukturen i regionen er dominert av olje- og gassrelatert virksomhet, men regionen har også kompetanse på mange andre områder:

- Regionen er en av landets viktigste produsent av kjøtt- og melkeprodukter og grønnsaker.
- Finansnæringen, med SpareBank 1 SR-Bank, Hitec Vision, Statoil Kapitalforvaltning og Skagenfondene i spissen, har vokst seg stor.
- Det finnes også en omfattende næringsmiddelindustri i regionen.

SpareBank 1 SR-Banks geografiske eksponering strekker seg fra Grimstad i Aust-Agder til Åsane i Hordaland, og har en andel på ca. 24 prosent av Norges befolkning (Kilde: SSB (<http://www.ssb.no/befolkning/statistikker/folkendrkv/kvartal/2015-02-19?fane=tabell&sort=nummer&tabell=218464>)). Hovedtyngden ligger fortsatt i kjerneområdet Rogaland.

Svekket kronekurs i starten på 2015 bidrar positivt for eksportrettet industri.

Forventning om en lavere oljepris, lavere investeringsnivå men store investeringer i infrastruktur bidrar til mer usikkerhet rundt aktivitetsutviklingen i konsernets markedsområde. Noe økt usikkerhet om den økonomiske utviklingen kan også bidra til en mer avdempet låneetterspørsel og fortsatt avdemping i boligmarkedet, men må ses i sammenheng med at boligprisene lenge har vokst raskt og er på høye nivåer. Mislighold og nedskrivninger av utlån forventes å forbli relativt lave også framover.

SpareBank 1 SR-Bank følger en multikanalstrategi med utgangspunkt i at forholdet mellom kunde og bank er basert på personlige relasjoner, samtidig som tradisjonelle og nye banktjenester gjøres enkelt tilgjengelige i digitale kanaler. Dette forenkler kundenes hverdag og bidrar til å styrke kunderelasjonen.

De viktigste konkurrentene for SpareBank 1 SR-Bank er fullservicebanker som DNB, Nordea, Danske Bank og lokale sparebanker. På grunn av den sterke økonomiske utviklingen i markedsområdet har konkurrentene de siste årene satset tungt på å etablere seg og vokse, gjennom aggressiv prising og rekruttering av medarbeidere fra konkurrenter.

3.9.2 Kundegrunnlag

SpareBank 1 SR-Bank sitt markedsområde dekker ca 24 prosent av Norges befolkning (Kilde : SSB (<http://www.ssb.no/befolkning/statistikker/folkendrkv/kvartal/2015-02-19?fane=tabell&sort=nummer&tabell=218464>)).

Samlet sett har regionen over lengre tid opplevd en betydelig vekst i sysselsetting og næringsaktivitet. Veksten i sysselsettingen i Rogaland har vært betydelig sterkere enn i Norge sett under ett. Utviklingen i oljeindustrien har gitt grunnlag for vekst i arbeidsmarkedet, slik at fylket har tiltrukket seg en betydelig andel av innflyttingen fra utlandet (særlig fra vestlige land) og av innenlandsk flytting. Sammenliknet med de foregående tiårene har imidlertid veksten vært særlig sterk de siste årene.

Lånekundene til SpareBank 1 SR-Bank er delt inn i personmarked og bedriftsmarked. I tillegg til personkunder omfatter personmarkedet en rekke mindre bedrifter, samt landbrukssektoren. Dette gjelder i første rekke virksomheter som er organisert som personlige foretak med lav kompleksitet og risiko. Dersom virksomhetene endrer karakter, blir de overført til bedriftsmarkedsdivisjonen, som tilbyr mer spesialisert kompetanse.

Tabellen nedenfor viser SpareBank 1 SR-Bank omsetning (netto renteinntekter, netto provisjonsinntekter og andre driftsinntekter) i de geografiske markedene der Sparebank 1 SR-Bank opererer. Det er ingen vesentlige endringer i den geografiske sammensetningen eller volumene av kundegrunnlaget i perioden fra 31.12.14 og frem til dato for Registreringsdokumentet.

SPAREBANK 1 SR-BANKS OMSETNING PER GEOGRAFISK MARKED 2012 – 2014

(MNOK)	2014	2013
Rogaland	4 200	3 835
Agder	355	336
Hordaland	359	327
Sum	4 914	4 498

Tabellen nedenfor viser utviklingen i innskudd fra kunder innenfor person- og bedriftsmarkedet for de to siste regnskapsår. Se 3.11.1 for en mer detaljert oversikt over innskudd fra kunder. Det er ingen vesentlige endringer i innskudd fra kunder innenfor person- og bedriftsmarkedet i perioden fra 31.12.14 og frem til dato for Registreringsdokumentet.

INNSKUDD FRA OG GJELD TIL KUNDER		
(MNOK)	2014	2013
Personmarked	39 545	36 190
Bedriftsmarked	41 942	35 474
Opptjente renter	2	3
Sum	81 489	71 667

Tabellen nedenfor viser utviklingen i utlån til kunder innenfor person- og bedriftsmarkedet for de to siste regnskapsår. Se nærmere informasjon om Bankens utlån i avsnitt 3.11.2. Det er ingen vesentlige endringer i utlån til kunder innenfor person- og bedriftsmarkedet i perioden fra 31.12.14 og frem til dato for Registreringsdokumentet.

BRUTTO UTLÅN TIL KUNDER		
(MNOK)	2014	2013
Personmarked	77 651	59 848
Bedriftsmarked	63 233	59 935
Ufordelte og opptjente renter	736	490
Sum SpareBank 1 SR-Bank konsern	141 620	120 273
SpareBank 1 Boligkreditt	32 288	45 747
Sparebank 1 Næringskreditt	584	642
Sum SpareBank 1 SR-Bank inkl. Boligkreditt og Næringskreditt	174 492	166 662

Totale utlån fra SpareBank 1 SR-Bank utgjør ca 5,7 prosent av totale utlån i Norge.

(Kilde: <http://www.ssb.no/emner/10/13/10/orbofbm/tab-05.html>)

For nærmere beskrivelse av privatmarkedet og bedriftsmarkedet i de ulike fylkene i markedsområdet se kapittel 3.5.

3.9.3 Omsetning Innen Ulike Segmenter

Tabellen nedenfor viser utviklingen i netto omsetning fordelt på virksomhetsområder for de to siste regnskapsår. Det er ingen vesentlige endringer i aktiviteten fordelt på virksomhetsområder i perioden fra 31.12.14 og frem til dato for Registreringsdokumentet.

NETTO OMSETNING FORDELT PÅ VIRKSOMHETSOMRÅDER		
(MNOK)	2014	2013
Personmarked	1 951	1 940
Bedriftsmarked	1 308	1 200
Kapitalmarked	92	174
Stab/ støtte morbank	705	635
EiendomsMegler 1	445	438
SR-Finans	209	201
Øvrig virksomhet	88	73
Konsernføringer og elimineringer	116	-163
Sum Sparebank 1 SR-Bank Konsern	4 914	4 498

Marginer i boliglånsmarkedet har generelt vært fallende i perioden 2008 til 2011 hovedsakelig på grunn av sterk konkurranse og effektiviseringsgevinster i banksektoren. I siste årene har imidlertid marginene økt noe igjen, hovedsakelig som følge av økte kapitalkrav. Provisjonsinntekter fra personmarkedet har hatt den største økningen fra forsikringsprovisjoner og porteføljeinntekter innenfor spare- og investeringsområdet. Fortsatt god økning i produktsalget er et resultat av Konsernets satsing på bredderådgivning.

Aktiviteten i næringslivet er god, men det oppleves sterk konkurranse i markedet. Det arbeides aktivt med breddealg av Konsernets produkter, og produktdekningen er stigende. Kvaliteten i utlånsporteføljen vurderes som god og andelen misligholdte lån er fortsatt lav. Videre har Konsernet økt inntekter fra tilrettelegging av prosjekter som følge av god samhandling mellom SR-Bank Markets og Bedriftsmarkedsdivisjonen.

Størstedelen av inntektene i Kapitalmarkedsdivisjonen kommer fra handel med rente- og valutainstrumenter.

EiendomMegler1 melder om god omsetning av boliger. Imidlertid treffer strammere rammebetingelser og økte krav til egenkapital markedet. Aktiviteten i markedet for næringseiendom er høy og gjenspeiler aktiviteten i Stavanger-regionen. Det er imidlertid tegn som tyder på et noe mer avdempet utleiemarked og økt arealledighet for kontorlokaler.

Det forventes vedvarende sterk konkurranse på de tradisjonelle produktområdene innskudd og utlån. Det legges til grunn en fortsatt positiv utvikling med vedvarende lav arbeidsledighet. Gjennom høy kundetilfredshet har SpareBank 1 SR-Bank et godt utgangspunkt for ytterligere å styrke sin markedsposisjon. Det forventes derfor en fortsatt positiv underliggende utvikling i forretningsområdene framover.

For nærmere beskrivelse av utlån og innskuddsaktivitet til de ulike kundegrupper og sektorer se kapittel 3.11.

3.10 Kredittprosessen

Den mest sentrale prosessen i SpareBank 1 SR-Bank er knyttet til kredittgivning. Beskrivelsen nedenfor redegjør i mer detalj for Bankens prosedyrer knyttet til kredittgivning, risikoanalyser og porteføljeovervåkning, mislighold og tap.

SpareBank 1 SR-Bank har gjennom flere år lagt ned betydelige ressurser i å utvikle metoder, prosesser og risikostyringssystemer på høyde med de beste sammenlignbare internasjonale bankene. Banken har en aktiv rolle innen utvikling av risikostyringssystemer i SpareBank 1-alliansen og jobber kontinuerlig med å tilpasse eksisterende risikostyringsprosesser, inkludert rammeverk, teknologi, retningslinjer og organisering, i henhold til beste praksis.

Risikostyringen i SpareBank 1 SR-Bank skal støtte opp om Bankens strategiske utvikling og måloppnåelse. Risikostyringen skal videre sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

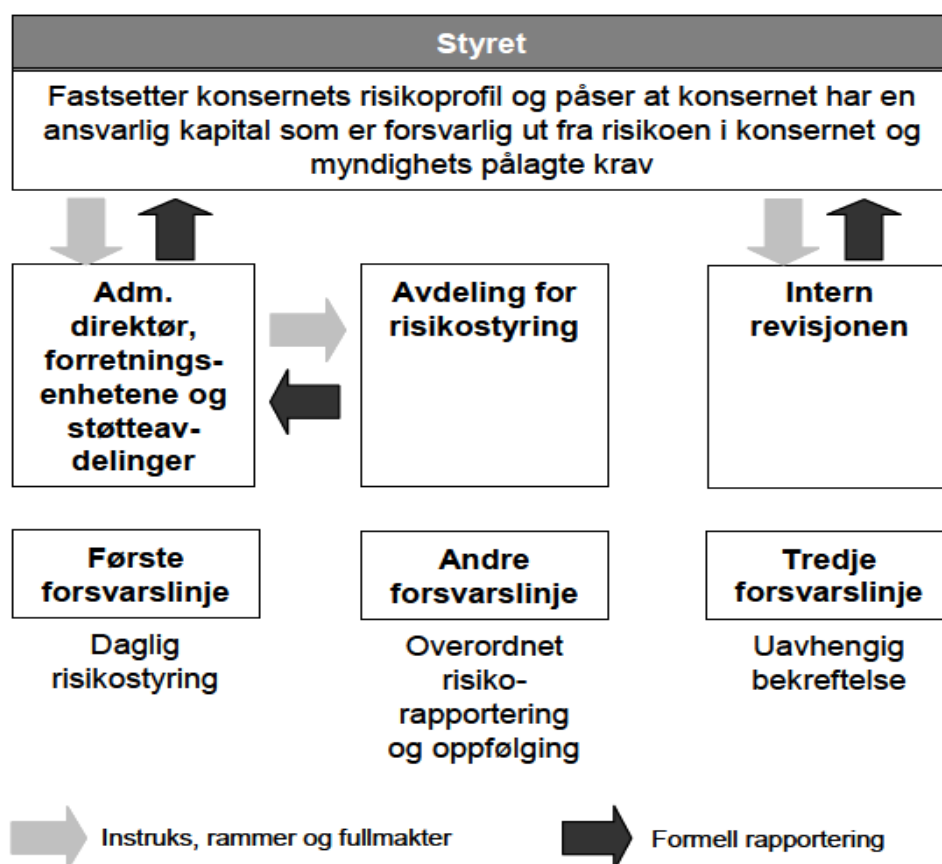
- En sterk risikokultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen. Å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi
- Å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade Konsernets finansielle stilling i alvorlig grad
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter.

Banken har en moderat risikoprofil der ingen enkelthendelser skal kunne skade Bankens finansielle stilling i alvorlig grad. Bankens målsetting er å opprettholde sin nåværende internasjonale rating. SpareBank 1 SR-Banks kredittrating er per dato for Registreringsdokumentet som følger: Moody's Investor service: "Long-term deposit, senior unsecured and issuer ratings" er "A2" med "Review for upgrade". FitchRatings: "Long-term IDR" er A- med "Stable Outlook".

Bankens risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av forventet tap og behov for risikojustert kapital for å kunne dekke uventede tap. Forventet tap og risikojustert kapital beregnes for alle hovedgrupper av risiki og for alle forretningsområder i Banken. Avkastningen på risikojustert kapital er et av de viktigste strategiske resultatmålene i den interne styringen av SpareBank 1 SR-Bank. Bankens overordnede risikoeksponering og risikoutvikling følges opp gjennom periodiske risikorapporter til administrasjonen og Styret.

Bankens sterke fokus på risikostyring er reflektert gjennom kontinuerlig opplæring av ansatte i forhold til kredittvurdering og risikostyring. Figuren nedenfor viser hvordan ansvaret for risikostyringen er fordelt i Banken.

ORGANISERING AV RISIKOSTYRING I SPAREBANK 1 SR-BANK

3.10.1 Kredittsystemer og Beslutningsstruktur

Nedenfor følger en oversikt over SpareBank 1 SR-Banks kredittprosesser innenfor henholdsvis personkundemarkedet og bedriftsmarkedet.

Kredittprosessen er konseptuelt tilnærmet lik for personkunder og bedriftskunder. De vesentlige skiller er ulike scoringsmodeller, krav til innhold i analyser og kredittfullmakter.

Kredittprosessen styres av Bankens overordnede kredittstrategi, kredittpolitiske retningslinjer og bevilgningsreglement. Kredittstrategi skal støtte opp under Bankens strategiske utvikling og måloppnåelse. Dette skal sikres gjennom:

- Et sunt kredittmiljø
- En hensiktsmessig prosess for kredittgivning og effektiv risikostyring
- Å tilstrebe en optimal kapitalallokering innenfor vedtatt forretningsstrategi
- Å tilstrebe en lik risikojustert avkastning på kundene over tid innenfor vedtatte forretningsstrategi
- En diversifisert portefølje

Bankens kredittstrategi, kredittpolitiske retningslinjer og kredittfullmakter er tydelig kommunisert internt gjennom opplæring og gjennom Bankens systemer for dokumentasjon av rutiner og prosesser. I tillegg har bedriftsmarkedsdivisjonen samlet de overordnede retningslinjene i et kreditthefte, som er utdelt til alle kundeansvarlige, medlemmer av kredittutvalg og beslutningstakere i Banken.

Figuren nedenfor viser en konseptuell oversikt over SpareBank 1 SR-Banks kredittsystem.

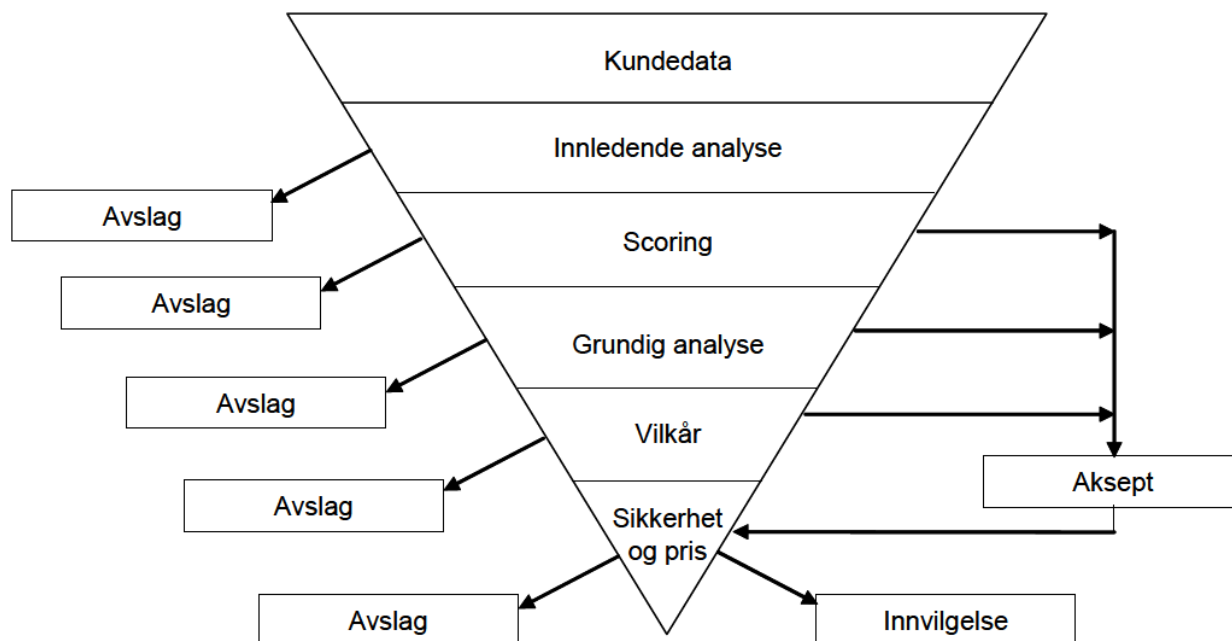
SPAREBANK 1 SR-BANKS KREDITTSYSTEM

Innledende analyse	Scoring	Grundig analyse	Sikkerhetsvurdering	Vilkår/pris/beslutning
Den innledende analyse er både en policysjekk samt en innledende risikoanalyse for å luke ut søknader som ikke er forenlig med Bankens kredittpolitikk på et tidlig stadium	Kundens sannsynlighet for mislighold beregnes ut i fra objektive kundedata som samles inn fra ulike kilder. Kundedata hentes fra tre områder; Inntjening, tæring og adferd	I grundig analyse – analyse av fremtidig betjeningsevne og risikoforholdene er det den kundeansvarliges vurderinger som står sentralt. Hensikten med analysen er å standardisere behandlingen og støtte kundeansvarlig i de større og eventuelt mer uklare sakene. For hvert av delområdene blir kundeansvarlig bedt om å svare på et sett forhånds-definerte spørsmål.	I dette trinnet er formålet å registrere viktig informasjon om tilbudte sikkerheter, samt å foreta en nøktern verdivurdering av disse. Sikkerheter vurderes ut fra forhåndsdefinerte parametre.	Ut fra den risiko som fremkommer under grundig analyse og tilbudt sikkerhet fastsettes vilkårssett og pris. Deretter innstilles saken for beslutning. Forslag til pris er beregnet ut i fra betjeningsevne og sikkerhetsdekning.

Ovenstående kredittsystem omfatter også en risikoklassifiseringsmodell (se nærmere informasjon i avsnitt 1.2.1 og nedenfor).

Nedenstående figur illustrerer kredittsystemet slik det benyttes for bedriftsmarkedsdivisjonen.

BEDRIFTSMARKEDSDIVISJONENS KREDITTSYSTEM

Nærmere om SpareBank 1 SR-Banks kredittsystem for bedriftsmarkedet

Innledende analyse

Kontrollen av policyregler skjer automatisk på bakgrunn av kjente data. Eksempler på policyregler er om kunden har tilhørighet innenfor Bankens markedsområde, bransjeandel, utlånsramme i bransje, brudd på tidligere lånevilkår, tapsavsetning på kunde, sannsynlighet for mislighold m.v.

Innledende risikoanalyse består av en rekke spørsmål innen kategoriene; kjennskap til kunden, tillit til nøkkelpersoner, nøkkelpersoners kompetanse, fortsatt drift og kundens renommé. Spørsmålene vil variere i forhold til kundetype.

Scoring

Den finansielle informasjon innhentes automatisk, slik at siste reviderte regnskapstall og regnskapsinformasjon med eventuelle registrerte anmerkninger blir vurdert.

Scoringmodellen analyserer godheten i kundens inntjening, tæringsevne samt adferd. Modellen er basert på objektiv informasjon, samt at kundeansvarlig gjør en vurdering av om der er positive/ negative forhold i regnskapet som det må korrigeres for. Scoringmodellen angir sannsynlighet for mislighold og er Bankens mest sentrale verktøy i forhold til kredittvurdering, kredittoppfølging og porteføljestyling.

Grundig Analyse

Grundig analyse deles i Inntjening - Tæring – Ledelse.

Inntjening

Formålet med den grundige analysen av inntjening er å støtte kundeansvarliges analyse av om drift genererer kontantoverskudd til å dekke fremtidige renter og avdrag. Grundig analyse inntjening tar utgangspunkt i en normalisert kontantstrøm. Denne skal gi kundeansvarlig svar på om kunden tåler en høyere belåning. Kundeansvarlig må også vurdere trend og risiko for postene i kontantstrømsanalysen. I tillegg vurderer kundeansvarlig trend og fallhøyde for omsetning og margin for bransjen.

Tæring

Formålet med grundig analyse tæring er at kundeansvarlig på en enkel måte skal analysere kundens tæringsevne, det vil si hvor mye kunden har av reserver som de kan trekke på ved eventuell svikt i resultatet. Analysen tar utgangspunkt i en forenklet balanse. Ved sviktende inntjening er kunden avhengig av tæringsevne for å betjene renter og avdrag.

Ledelse

Formålet med grundig analyse ledelse er å avdekke organisatoriske, strategiske og økonomiske forhold som kan medføre at kundens fremtidige vekst/utvikling ikke blir tilfredsstillende. Sentrale faktorer vil blant annet være om kunden har en klar og gjennomtenkt – dokumentert – strategi og målplaner, kritiske forhold nøkkelpersoner/ledelse, kritiske forhold for å gjennomføre strategien og kritiske forhold omkring økonomisk styring og kontroll. Modellen består av en rekke spørsmål rundt ledelse, styring og kompetanse, i hovedsak subjektive vurderinger fra kundeansvarlig. Man vil i tillegg få spørsmål om anmerkninger dersom dette finnes på kunden. Det er også her forskjell på størrelsen på analysene, hensyntatt om det er en liten eller stor kunde.

Sikkerhetsvurdering

I dette trinnet er formålet å registrere viktig informasjon om tilbudte sikkerheter, samt å foreta en nøktern verdivurdering av disse. Det er utviklet en egen verdivurderingsmodell for sikkerheter som er implementert i kredittverktøyet.

Pris/Beslutning

Basert på den informasjon som er innsamlet og behandlet vil det i siste trinn av beslutnings-støttemodell Bedriftsmarkedet foreslås en beslutning med tilhørende pris. Forslag til pris er beregnet ut i fra betjeningsevne og sikkerhetsdekning.

Beslutningsstruktur

Beslutningsstrukturen og fullmaktsnivåene i SpareBank 1 SR-Bank er tydelig oppdelt mellom ulike risikonivåer og mellom bedriftskunder, privatkunder og offentlig sektor. Se tabell nedenfor for nærmere informasjon om fullmaktsnivåer i SpareBank 1 SR-Bank.

De største finansieringssakene behandles av Bankens Styre. Kreditsaker som ønskes presentert for Bankens Styre skal i forkant fremlegges for administrerende direktør som beslutter om saken skal presenteres for Styret. Direktør for bedriftsmarkedsdivisjonen og direktør for personmarkedsdivisjonen har fullmakt til å foreta mindre endringer i

vilkårssett knyttet til kredittsaker. I kredittsaker som fremlegges for Styret skal det fremgå hvorvidt det stilles krav til sikkerheter, finansielle nøkkeltall og andre vesentlige forhold. Detaljerte krav fastsettes av adm. direktør.

Det bærende element ved fastsettelse av rentesatser er at risiko skal reflekteres i renten, det vil si at høyere risiko skal prises med høyere rente. Kundeansvarlig er ansvarlig for at Bankens lønnsomhet i det enkelte engasjement er tilfredsstillende under hensyn til de til enhver tid rådende betingelser og risikoklassifisering. Tilsagnsbrev og lånedokumenter utferdiges i henhold til rutinebeskrivelse i Bankens kredittsystem. Lånedokumenter undertegnes av kundene i Banken og utbetalinger av lån skjer først når de respektive forutsetninger i lånetilsagnet er oppfylt. Formålet med løpende oppfølging er å sikre at kredittforutsetningene i tilsagnsbrevet og etterfølgende avtaler til enhver tid er oppfylt. Videre skal oppfølgingen sikre at Bankens krav til avkastning ivaretas, samt at avvik fører til rask handling fra Bankens side.

SpareBank 1 SR-Bank har nedsatt et hoved- (HKU) og et bedriftsmarkedskredittutvalg (BKU) for behandling av større kredittsaker. For å sikre en best mulig kredittbeslutning skal kredittutvalgene avgi en uavhengig innstilling til fullmaktshaver. Hovedkredittutvalg består av fire til seks medlemmer og en til to varamedlemmer oppnevnt av adm. direktør. Ved behandlingen av saker innen personmarkedet har direktør for personmarkedsdivisjonen møte- og forslagsrett. Utvalget kan avgi innstilling når minst tre medlemmer inklusiv varamedlem eller settemedlem er til stede. Beslutningstaker er adm. direktør. Regionale kredittutvalg består av tre til seks medlemmer og en til to varamedlemmer oppnevnt av adm. direktør. Utvalget kan avgi innstilling når minst to medlemmer/ varamedlemmer som ikke tilhører vedkommende bedriftsmarkedsavdeling er til stede. Beslutningstaker i regionale kredittutvalg for bedriftsmarkedsdivisjon er avdelingsleder i de respektive bedriftsmarkedsavdelinger eller direktør for bedriftsmarkedsdivisjonen. Kredittrisikoansvarlig har møte- og talerett og rett til å delta sammen med de enkelte kredittutvalgs leder ved fremleggelse av kredittutvalgets innstilling til beslutningstaker.

Kredittfullmakter uten innstilling fra kredittutvalg kan ikke benyttes dersom det foreligger avvik fra kredittstrategi og kredittpolitiske retningslinjer, mislighold over 30 dager eller nedskrivning.

Avvik fra kredittpolitiske retningslinjer skal godkjennes av adm. direktør. Dersom avviket ikke anses å være av vesentlig art, kan det godkjennes av direktør for bedriftsmarked eller direktør for personmarked og forelegges adm. direktør til orientering. Slik avvik skal protokolleres i referat fra kredittutvalg og kredittrisikoansvarlig.

Tabellen nedenfor inneholder en oversikt over de sentrale fullmaktsnivåer og beslutningsstruktur i SpareBank 1 SR-Bank per dato for Registreringsdokumentet. Oversikten er gruppert i de ulike risikonivåene Banken jobber ut fra.

OVERSIKT OVER KREDITTFULLMAKTER (I MNOK)

Kredittfullmakter BM- mill	Stat	Fylke & Komm	Laveste og Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko
Adm. Direktør	1.500	750	350	175	75	50
Konserndirektør BM	500	250	150	75	30	20
Konserndirektør PM	25	25	20	15	10	10
BM Ledere Nivå 1	250	150	100	50	15	10
BM Ledere Nivå 2	100	50	50	25	7,5	5
BM Ledere Nivå 3	50	25	25	12,5	4	2,5
BM Kundeansvarlig Nivå 4	-	-	6	4	1	1

BM = Bedriftsmarked. PM= Personmarked

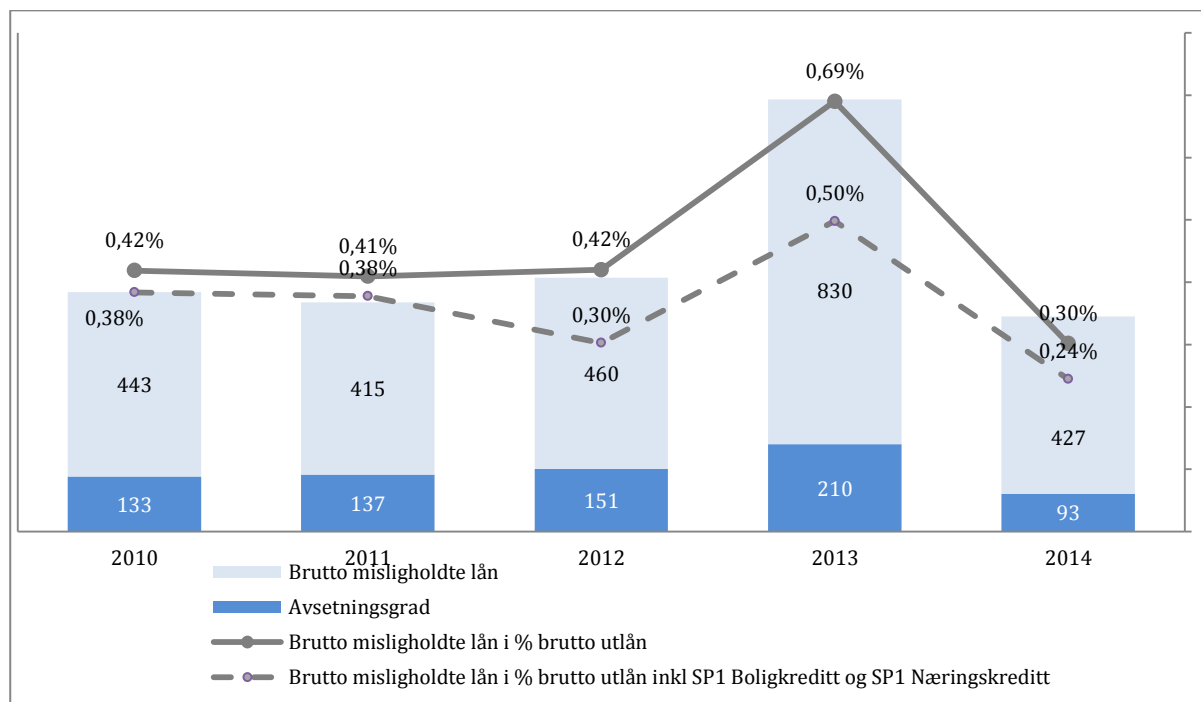
3.10.2 Risikoanalyse og Porteføljeovervåkning - Kredittrisiko

Se Registreringsdokumentets pkt 1.2.1.

3.10.3 Mislighold og Tap

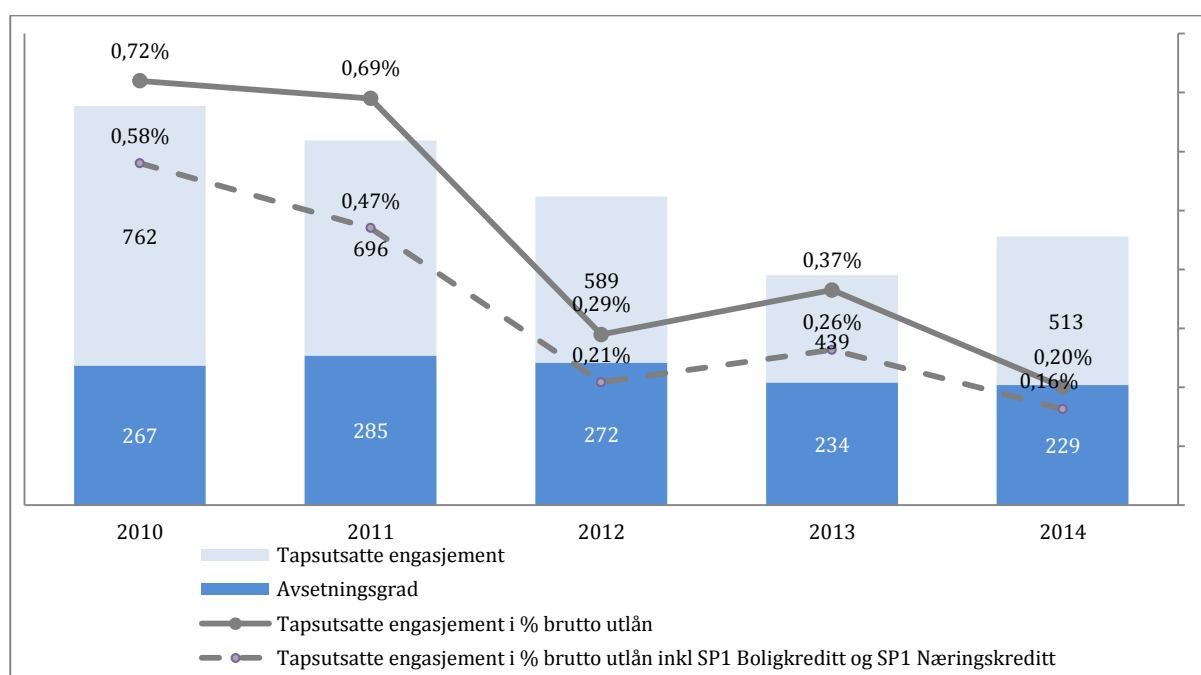
Brutto misligholdte engasjementer ved utgangen av desember 2014 utgjorde 427 mill kroner, tilsvarende 0,30 prosent av brutto utlån. Porteføljen av tapsutsatte, men ikke misligholdte engasjementer, utgjorde 513 mill kroner per 31. desember 2014. Grafene nedenfor viser utviklingen i brutto mislighold og tapsutsatte engasjement.

BRUTTO MISLIGHOLD FOR SPAREBANK 1 SR-BANK

Brutto misligholdte engasjement – mislighold før fradrag av tapsavsetninger. Mislighold over 90 dager.

TAPSUTSATTE ENGASJEMENT FOR SPAREBANK 1 SR-BANK

Tapsutsatte engasjement – nedskrevne engasjement som ikke er misligholdt, men hvor det foreligger objektive bevis for verdifall som følge av tapshendelser hos debitor som vurderes å redusere utlånets fremtidige kontantstrøm.

3.10.3.1 Prosedyrer for å behandle misligholdte engasjement

Å redusere mislighold på engasjementer er et prioritert område i SpareBank 1 SR-Bank, og Banken har tett oppfølging av løpende engasjementer for å holde misligholdet på et lavt og forsvarlig nivå. I tillegg til egen spesialavdeling for kredittsikring på konsernnivå, benytter SpareBank 1 SR-Bank eksterne inkassobyrå for oppfølging av misligholdte personkunde-engasjement.

Bedriftsmarkedskunder (BM):

Engasjement med betalingsmislighold fra dag en følges løpende opp av kundeansvarlig. Ved betalingsmislighold utover 60 dager skal kundeansvarlig utarbeide handlingsplan som skal godkjennes av Kredittsikring. Ansvaret for forsvarlig oppfølging av BM-engasjement ligger hos hver enkelt BM-avdeling og overvåkes av kredittsikringsenheten.

Privatmarkedskunder (PM):

Engasjement med betalingsmislighold utover 16 dager følges opp av hver enkelt kundeansvarlig via egen arbeidsliste. Prosedyrer for oversendelse til eksternt inkassobyrå for inndrivelse etter 60 dagers mislighold inngår i rutinen. Alle engasjement som er oversendt for inndrivelse av eksternt inkassobyrå følges opp videre via spesialenheten Kredittsikring.

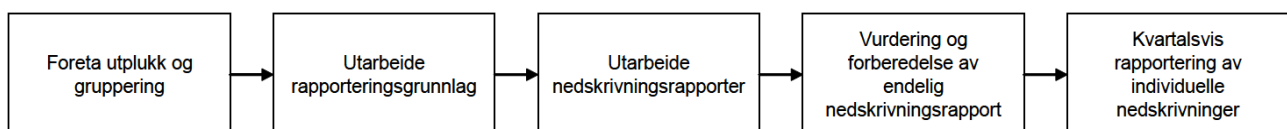
Banken legger stor vekt på å ha en optimal oppfølging av den misligholdte porteføljen til enhver tid.

Bankens spesialenhet for kredittsikring har mandat som gir spesialenheten beslutningsmyndighet til å avgjøre om misligholdte engasjement skal følges opp lokalt eller sentralt, herunder godkjenne handlingsplaner som sikrer optimal behandling.

Rutiner og kriterier for nedskrivning, oppfølging og sikring av tapsutsatte og misligholdte engasjementer

Figuren nedenfor illustrerer Bankens rutiner og kriterier for nedskrivning, oppfølging og sikring av tapsutsatte og misligholdte engasjementer.

3.10.4 Rutiner og Kriterier for Nedskrivning

Bankens nedskrivningsprosess er tilpasset kravene i Forskrift om kapitalkrav (IRB) og utlånsforskriften (IAS). Prosessen tar utgangspunkt i informasjon om de enkelte engasjementene som trekkes ut fra interne portefølje- og kjernesystem etter gitte kriterier. Utplukket blir bearbeidet av sentral enhet for kredittsikring, og det blir tatt en vurdering på hvilke engasjement det skal utarbeides rapport på. Kundeenhetene vurderer om det foreligger objektive bevis på de enkelte engasjementene. Dersom det er dokumentert at det foreligger objektive bevis for verdifall, skal kundens fremtidige kontantstrøm analyseres og dokumenteres. Deretter neddiskonteres fremtidige kontantstrøm, og en eventuell underdekning foreslås nedskrevet. Sentral enhet for kredittsikring gjennomgår og kvalitetssikrer innrapporterte engasjement, og tar stilling til om anbefalt endring i nedskrivningene er i henhold til forskriftene. Deretter utarbeides det en sluttrapport som presenteres for konsernledelsen hvor rapporten blir gjennomgått og diskutert. Sluttrapporten endres i henhold til kommentarer fra konsernledelsen, før administrerende direktør godkjenner den endelige sluttrapporten.

3.10.4.1 Oppfølging og sikring av tapsutsatte og misligholdte engasjement

Den enkelte kundeansvarlige har ansvar for regelmessig og grundig oppfølging av de engasjementer som en har fått tildelt ansvar for. Dette innebærer hyppig gjennomgang av kundens økonomiske utvikling og sikkerhetsdekning, samt oppfølging av vilkår i forhold til gjeldende låneavtale. I saker hvor kunden er i brudd med vilkår i låneavtale skal det etableres dialog med kunden om bruddet og handlingsplaner skal utformes. Disse sakene skal saksbehandles og besluttes på samme måte som om kunden søker om en forhøyelse av engasjementet. Engasjement som vurderes som tapsrisikoutsatt skal rapporteres til nærmeste overordnede. For høyrisikoengasjement skal det alltid, og umiddelbart etter at et engasjement er blitt høyrisiko, utarbeides en målsetting for utviklingen i engasjementet sammen med en

oversikt over tiltak og planer som vil bli gjennomført for å nå målsettingen. Banken legger til grunn IRB-forskriftens § 6-1 for misligholdte engasjement. De kundeansvarlige skal daglig holde seg orientert om mislighold på sine respektive kunder gjennom Konsernets egne verktøy for misligholdsoppfølging. Engasjement i mislighold følges opp av kundenhet i samarbeid med sentral enhet for kredittsikring i henhold til handlingsplaner. Ved konkurs eller tvangsavvikling håndteres saken av sentral enhet for kredittsikring med bistand fra kundenheten ved behov.

3.10.4.2 Regnskapsmessig behandling av mislighold og verdifall på engasjement

For nærmere omtale av regnskapsprinsipper vises det til avsnitt 4.1 nedenfor. Banken har gjennom kredittsikringsenhetene godt etablerte prosesser for å sikre løpende oppfølging av misligholdte engasjement, samtidig som enhetene og har ansvar for å sikre at nedskrivninger blir foretatt, jf. avsnitt 4.1.7, 4.1.8, 4.1.10 og 4.1.11. Tabellen nedenfor inneholder en oversikt over SpareBank 1 SR-Banks tapsutsatte, misligholdte og nullstilte engasjementer.

TAPSUTSATTE OG MISLIGHOLDTE ENGASJEMENTER

(MNOK)	2014	2013
Misligholdte engasjement	427	830
Øvrige tapsutsatte engasjement	513	439
Totalt tapsutsatte engasjement	940	1.269
Individuelle nedskrivninger	322	446
Renter på nedskrevne utlån	56	83
Netto Tapsutsatte engasjement	562	529

Tabellen nedenfor viser Bankens utvikling i tap på utlån og garantier.

NEDSKRIVNINGER PÅ UTLÅN

(MNOK)	2014	2013
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier 1.1.	446	423
Konstaterte tap i perioden på utlån og garantier hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	228	111
Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger	-54	-183
Økning i nedskrivninger på engasjement hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger	42	131
Amortisert kost	-2	0
Nedskrivninger på engasjement hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger	118	186
Nedskrivninger på garantier hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger	0	0
Individuelle nedskrivninger pr 31.12	322	446
Nedskrivninger på grupper av utlån:		
Nedskrivninger for dekning av tap på utlån og garantier 1.1.	302	332
Periodens nedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier	75	-30
Gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier pr 31.12.	378	302

3.11 Innskudd og Utlån

3.11.1 Innskudd

Se tabellen nedenfor for en oversikt over Bankens innskudd fra kunder fordelt på innskytersektorer og næringer.

INNSKUDD FORDELTE PÅ INNSKYTERSEKTORER OG NÆRINGER

(MNOK)	2014	2013
Jordbruk / skogbruk	1 121	1 078
Fiske / fiskeoppdrett	252	265
Bergverksdrift / utvinning	2 135	1 513
Industri	1 403	1 527
Kraft og vannforsyning / bygg og anlegg	2 030	1 915
Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	2 210	1 963
Utenriks sjøfart, rørtransport, øvrig transport	1 369	1 452
Eiendomsdrift	6 883	4 954
Tjenesteytende virksomhet	9 496	8 685
Offentlig forvaltning og finansielle tjenester	15 043	12 122
Sum næring	41 942	35 474
Personkunder	39 545	36 190
Opptjente renter nærings- og personkunder	2	3
Sum innskudd fordelt på sektor og næring	81 489	71 667

Innskuddsveksten i 2014 var 13,7 %.

Innskudd fra bedriftsmarkedet utgjør ca. 51,5 prosent og personmarkedet ca. 48,5 prosent.

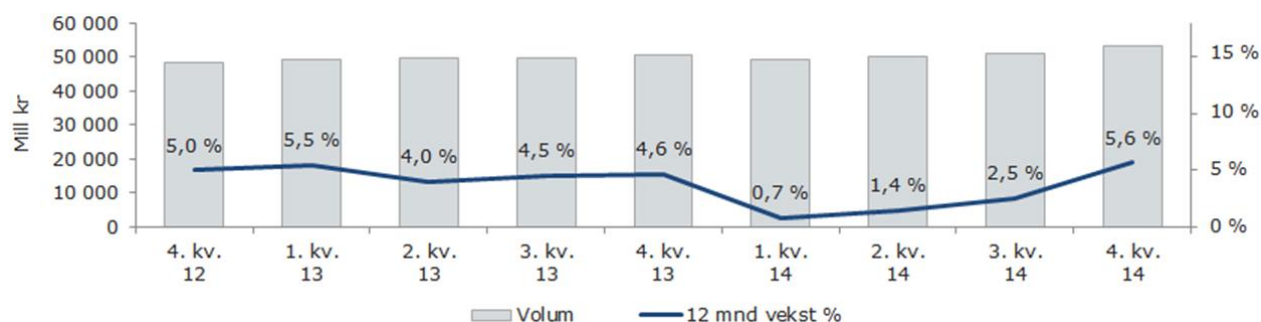
3.11.2 Utlånsportefølje

Per 31. desember 2014 er brutto utlånsportefølje i Banken på 141,6 mrd kroner. Inkludert utlån på totalt 32,8 mrd kroner solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt, utgjorde brutto utlån 174,5 mrd kroner ved utgangen av 2014.

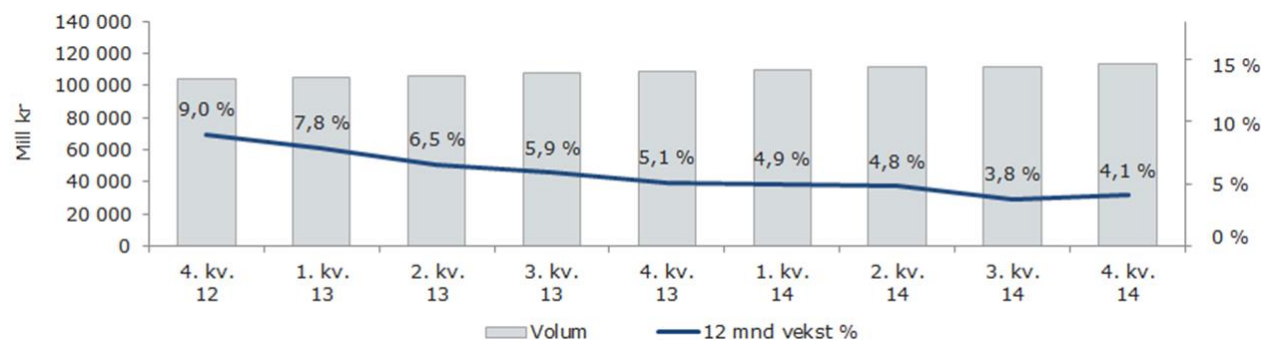
Utlånsveksten inkludert SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt, siste 12 mnd var 4,7 %, og er i tråd med konsernets målsetning om gradvis redusert utlånsvekst for blant annet å møte nye kapitalkrav. Høy brutto utlånsvekst siste 12 måneder skyldes tilbakekjøp av lån fra SpareBank 1 Boligkreditt. Utlån til personmarkedet utgjorde 63,0 % av totale utlån (inkludert utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt) pr. 31 desember 2014.

Figurene nedenfor viser kvartalsvisutvikling i SpareBank 1 SR-Banks utlån innenfor bedriftsmarkedet og personmarkedet fra 2012 til 2014.

UTLÅN BEDRIFTSMARKEDET, 4. KVARTAL 2012 – 4. KVARTAL 2014

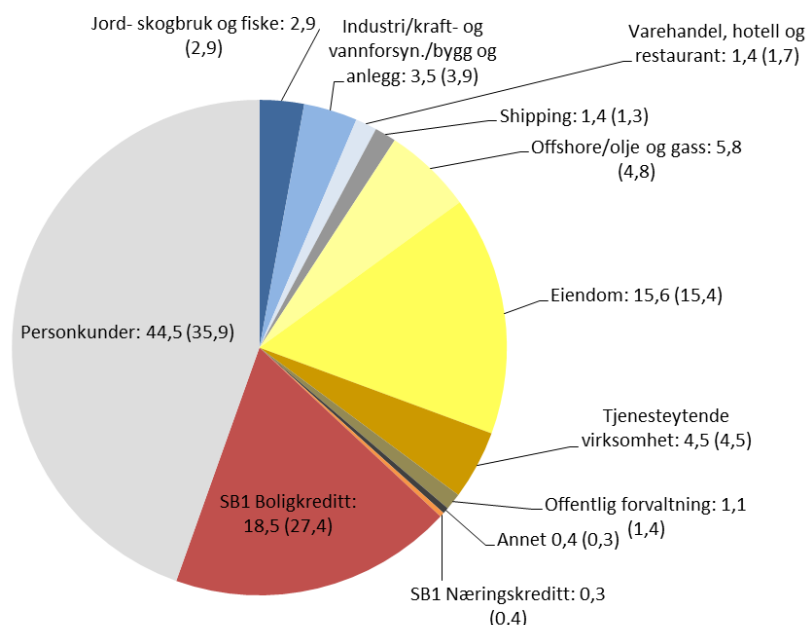

UTLÅN PERSONMARKEDET INKL. BOLIGKREDITT, 4. KVARTAL 2012 – 4. KVARTAL 2014

Figuren nedenfor illustrerer volumfordeling på lån mellom bedriftsmarked og personmarked per 31.12.2014.

VOLUMFORDELING (INKL. BOLIGKREDITT OG NÆRINGSKREDITT) PER 31. DESEMBER 2014 (31. desember 2013 i parentes)

Tabellen nedenfor viser en oversikt over SpareBank 1 SR-Banks utvikling i ordinære brutto utlån fordelt på produkter.

UTVIKLING I BRUTTO UTLÅN (EKS. BOLIG OG NÆRINGSKREDITT) FORDELT PÅ PRODUKTER

(MNOK)	2014	2013
Leiefinansieringsavtaler (finansiell leasing)	5 194	4 819
Kasse-/drifts- og brukskreditter	22 193	19 879
Byggelån	4 680	3 946
Nedbetalingslån	108 817	91 139
Merverdi fastrente utlån	411	209
Opptjente renter	325	281
Brutto utlån	141 620	120 273

Bankens utlån er fordelt på ulike markeder som vist i tabellen nedenfor.

UTLÅN (EKS BOLIG- OG NÆRINGSKREDITT) FORDELT PÅ MARKED

(MNOK)	2014	2013
Personmarkedet	77 651	59 848
Bedriftsmarkedet	62 880	59 128
Offentlig forvaltning og finansielle tjenester	353	807
Ufordelt (merverdi fastrente utlån)	411	209
Opptjente renter næring og personkunder	625	281
Brutto utlån	141 620	120 273
Nedskrivninger	-700	-748
Netto utlån	140 920	119 525

Utlån til personkunder utgjorde 63,0 prosent av SpareBank 1 SR-Banks brutto utlån per 31. desember 2014. Utlån til næringslivskunder utgjorde 37,0 prosent per 31. desember 2014.

Eiendomsdrift utgjør 42,9 prosent av utlånsvolumet innen bedriftssegmentet per 31. desember 2014. Tjenesteytende virksomhet og Offshore / Olje og gass utgjør henholdsvis 12,4 prosent og 13,0 prosent av totalt utlånsvolum til bedriftsmarkedet per 31. desember 2014. Tabellen nedenfor gir en oversikt over SpareBank 1 SR-Banks utvikling i brutto ordinære utlån fordelt på kundegrupper og sektorer.

BRUTTO UTLÅN (EKS BOLIG- OG NÆRINGSKREDITT) FORDELT PÅ KUNDEGRUPPER OG SEKTORER

(MNOK)	2014	2013
Jordbruk / skogbruk	4 458	4 326
Fiske / fiskeoppdrett	596	541
Bergverksdrift / utvinning	4 341	2 829
Industri	2 650	3 403
Kraft og vannforsyning / bygg og anlegg	3 520	3 100
Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	2 529	2 877
Utenriks sjøfart, rørtransport, øvrig transport	8 239	7 297
Eiendomsdrift	27 164	25 740
Tjenesteytende virksomhet	7 859	7 545
Offentlig forvaltning og finansielle tjenester	1 877	2 277
Sum næring	63 233	59 935
Personkunder	77 651	59 848
Opptjente renter nærings- og personkunder	736	490
Sum utlån fordelt på sektor og næring	141 620	120 273

Utlån i SpareBank 1 SR-Banks kjerneområde (Rogaland) utgjorde 72,8 prosent av Bankens brutto utlån per 31. desember 2014, mot 69,0 prosent per 31. Desember 2013. Tabellen nedenfor gir en oversikt over Bankens fordeling av utlån på geografiske område.

SPAREBANK 1 SR-BANKS BRUTTO UTLÅN (EKS BOLIG- OG NÆRINGSKREDITT) FORDELT PÅ GEOGRAFISKE OMRÅDER

(MNOK)	2014	2013
Rogaland	103 117	82 983
Agder-fylkene	13 102	10 757
Hordaland	19 683	16 302
Utlandet	1 999	5 541
Øvrige	3 719	4 690
Sum	141 620	120 273

3.12 Bankens Finansiering

3.12.1 Kapital og Gjeld

Egenkapitalen i SpareBank 1 SR-Bank består per 31. desember 2014 av innskutt aksjekapital. Bankens kjernekapitaldekning og kapitaldekning var på samme tidspunkt henholdsvis 12,3 prosent og 14,5 prosent. Det vises forøvrig til avsnitt 4.2.2 og avsnitt 4.2.3 over Bankens gjeld og egenkapital.

3.12.1.1 Kapitalisering og gjeldsforpliktelse

Nedenfor følger en oversikt over kapitalisering og gjeldsforpliktelse (med skille mellom garanterte og ikke-garanterte, sikrede og usikrede gjeldsforpliktelse) per 31.12.2014. Tallene er basert på konsernregnskapet til Banken. Utlån til kunder er ikke tatt med i oversikten.

(MNOK)	2014
Total kortsiktig gjeld	99 810
Garantert	-
Sikret	-
Ikke garantert / usikret ¹	99 810
Total ikke-kortsiktig gjeld (eksl. andelen kortsiktig del av langsiktig gjeld)	59 713
Garantert	-
Sikret	-
Ikke garantert / usikret ²	59 713
Egenkapital	15 403
Eierandelskapital ³	7 981
Avsatt utbytte	512
Annen egenkapital ⁴	6 910
Sum gjeld og egenkapital	174 926

¹ Kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner, innskudd fra kunder, finansielle derivater, annen kortsiktig gjeld og andel av verdipapirgjeld med forfall innen 12 mnd.

² Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner, andel av verdipapirgjeld med forfall over 12 mnd og ansvarlig lånekapital

³ Aksjekapital og overkursfond

⁴ Fond for urealiserte gevinster og annen egenkapital

Nedenfor følger en oversikt over netto kortsiktig og mellomlang gjeldsforpliktelse per 31.12.2014. Tallene er basert på konsernregnskapet til Banken.

(MNOK)	2014
A. Kontanter ¹	1 847
B. Kontantekvivalenter	-
C. Handelsportefølje verdipapirer ²	15 887
D. Likviditet (A)+(B)+(C)	17 734
E. Kortsiktige finansielle fordringer ³	2 222
F. Kortsiktig del til kredittinstitusjoner ⁴	6 139
G. Kortsiktig del av langsiktig gjeld ⁵	6 504
H. Annen kortsiktig finansiell gjeld	-
I. Kortsiktig finansiell gjeld (F)+(G)+(H)	12 643
J. Netto kortsiktig finansiell gjeld (I)-(E)-(D)	-7 313
K. Ikke-kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner ⁶	-
L. Obligasjongjeld ⁷	59 713
M. Annen ikke kortsiktig gjeld	-
N. Ikke kortsiktig finansiell gjeld (K)+(L)+(M)	59 713
O. Netto finansiell gjeld	52 400

¹ Kontanter og fordringer på sentralbanken

² Aksjer, andeler og egenkapitalinteresser og sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi

³ Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner

⁴ Kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner

⁵ Andel av verdipapirgjeld med forfall tidligere enn 12 mnd

⁶ Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner

⁷ Verdipapirgjeld med forfall over 12 mnd og ansvarlig lånekapital

3.12.2 Finansiering av Utlån og Kreditter

Banken har behov for finansiering utover kundeinnskudd og benytter derfor aktivt kapitalmarkedet for å dekke dette kapitalbehovet. Sammensetningen og varigheten på innlån fastlegges ut fra en vurdering av hensynet til lav likviditetsrisiko og lavest mulig innlånskostnad. Obligasjonslån med lang eller relativt lang løpetid gir god likviditetssikkerhet, men har også høyere kostnad. Banken har rutiner som i detalj fastlegger fordeling av ulike typer innlån slik at kravet til god likviditetssikkerhet er betryggende ivarettatt.

SpareBank 1 SR-Banks styre har vedtatt en likviditetsstrategi og fastsatt rammer som hensyntar behovet for langsiktighet og balanse i likviditetsanskaffelsen. Det er et mål at Banken skal kunne opprettholde normal utlånsvirksomhet i minst 12 måneder uten å måtte ta opp nye lån i kapitalmarkedet. Likviditetsstrategien er derfor innrettet mot å opprettholde en diversifisert finansieringsstruktur, herunder en bred innskuddsbasis bestående av både personkunder, bedriftskunder og offentlige institusjoner.

Innskudd fra kunder utgjorde 57,5 prosent av brutto utlån per 31. desember 2014, som er 2,1 prosent lavere enn på samme tidspunkt i 2013. Tabellen nedenfor viser utviklingen i brutto utlån, innskudd og innskuddsdekning de siste to regnskapsårene.

INNSKUDDSDEKNING		
(MNOK)	2014	2013
Brutto utlån	141 620	120 273
Innskudd fra kunder	81 489	71 667
Innskuddsdekning	57,5 %	59,6 %

SpareBank 1 SR-Bank utsteder senior gjeld, ansvarlig gjeld og hybridkapital. Utstedelsene gjøres både som store offentlige lån og som rettede emisjoner ("Private Placements").

Senior usikrede obligasjoner utstedes primært i det norske markedet og i euro-markedet. I tillegg til offentlige emisjoner, finansierer Banken seg gjennom private placements i ulike valutaer og løpetider. For å sikre rask og effektiv tilgang til europeiske kapitalmarkeder etablerte Banken i 2001 et Euro Medium Term Note (EMTN) program. Den nåværende rammen for programmet er EUR 10 mrd.

Et viktig instrument for langsiktig innlåning er utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Obligasjonene utstedes av SpareBank 1-alliansens felleseide selskaper SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS, hvor obligasjonseierne gis sikkerhet i kredittforetakenes porteføljer av henholdsvis bolig- og næringsseidoms lån. I årene framover tar SpareBank 1 SR-Bank sikte på å dekke en vesentlig andel av det langsiktige innlånsbehovet gjennom utstedelse av OMF'er fra de to kredittforetakene. Videre har SpareBank 1 SR-Bank etablert et eget heleid boligkredittforetak, SR-Boligkreditt AS, våren 2015.

Finansieringskostnadene for SpareBank 1 SR-Bank avtok noe gjennom 2014 og tilgangen på markedsfinansiering var god. Risikopåslaget i tremåneders pengemarkedsrenten er kommet ned mot nivåene fra før finanskrisen, mens risikopåslaget på obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) og usikrede obligasjoner var om lag uendret i 2014. SpareBank 1 SR-Bank har fortsatt arbeidet med tilpasning til nye regulatoriske krav ved å oppta mer langsiktig finansiering og øke beholdningen av likvide verdipapirer. Det er imidlertid fortsatt stor usikkerhet rundt utviklingen i de internasjonale finansmarkedene. Ny uro kan igjen bidra til å øke risikopåslagene og dermed bankenes finansieringskostnader.

Som en del av den løpende likviditetsstyring har SpareBank 1 SR-Bank en portefølje av omsettelige verdipapirer som kan brukes på ulike måter for å regulere Konsernets samlede likviditetsbehov. Disse verdipapirene blir bl.a. brukt som sikkerhet for kortsiktige og langsiktige lån fra sentralbanken og tjener som likviditetsbuffer for å oppfylle Bankens egne og myndighetenes krav til likviditetsreserve. Verdipapirportefølje består hovedsakelig av norske og internasjonale obligasjoner av svært høy kredittkvalitet. Likviditetssituasjonen ved utgangen av 2014 var god og SpareBank 1 SR-Bank legger til grunn fortsatt god tilgang på langsiktig finansiering til konkurransedyktige priser framover. Konsernet tilstreber en jevn forfallsstruktur for innlån og vektlegger å ha gode relasjoner til et større antall norske og internasjonale investorer og banker. Likviditetsbufferen var 18,2 mrd kroner ved utgangen av 2014.

Tabellen nedenfor inneholder en oversikt over SpareBank 1 SR-Banks samlede finansiering.

SPAREBANK 1 SR-BANKS FINANSIERING

(MNOK)	2014	2013
Gjeld til kredittinstitusjoner	6 139	3 742
Innlån statsforvaltning vedr. bytteordning	0	6 429
Innskudd fra og gjeld til kunder	81 489	71 667
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	63 253	52 328
Derivater	3 317	2 013
Øvrige forpliktelser og kostnader	2 361	2 746
Ansvarlig lånekapital	2 964	4 004
Sum gjeld	159 523	142 929

Tabellen under gir oversikt over ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner de siste to år. Tabellen gir oversikt over struktur og volum på lånene og er ikke uttømmende. Lånene er i venstre kolonne i tabellen angitt i pålydende valuta. Øvrige beløp i tabellen angir bokførte verdier i mill norske kroner.

UTVIKLING I ANSVARLIG LÅNEKAPITAL OG FONDSOBLIGASJONER¹

(MNOK)	Betingelser	Forfall	Første forfall	2014	2013
<i>Tidsbegrenset</i>					
750 NOK	3 mnd Nibor + margin	2021	2016	745	745
500 NOK	3 mnd Nibor + margin	2023	2018	499	455
75 NOK	3 mnd Nibor + margin	2019	2014	0	75
825 NOK	3 mnd Nibor + margin	2022	2017	825	825
	Sum tidsbegrenset			2 069	2 103
<i>Fondsobligasjoner</i>					
1000 NOK	3 mnd Nibor + margin			0	992
684 NOK	3 mnd Nibor + margin			767	734
116 NOK	3 mnd Nibor + margin			116	115
40 NOK	3 mnd Nibor + margin			0	39
	Sum fondsobligasjon			883	1 880
	Påløpte renter			12	21
Sum ansvarlig kapital og fondsobligasjoner				2 964	4 004

¹ I tabellen er kupong sammensetning presentert sammen med renteswap for lånene med fastrente.

Banken gjennomfører verdisikring av enkelte innlån hvor Banken betaler fast rente. Hver enkelt sikring er gjennomført med en entydig identifikasjon av sikringsobjekt og sikringsinstrument. Banken har definert den sikrede risikoen som

verdiendringer knyttet til NIBOR-komponenten av de sikrede fastrentene i NOK og verdiendringen knyttet til LIBOR og valuta komponentene av de sikrede fastrentene i utenlandsk valuta. Se også punkt 4.1.15 og punkt 4.2.2.

3.12.3 Restriksjoner for Bruk av Kapital

Banken har ingen overordnede restriksjoner for bruk av kapital. Alle nye vesentlige engasjementer og investeringer skal godkjennes av Styret.

3.12.4 Arbeidskapital

Styret i Banken vurderer arbeidskapitalen i Konsernet som tilstrekkelig til å dekke Konsernets nåværende behov.

Samlet likviditetsbuffer for SpareBank 1 SR-Bank var 18,2 mrd kroner ved utgangen av 2014. Netto refinansieringsbehov i 2015 er 5,7 mrd kroner.

Det er ikke skjedd noen vesentlige endringer i Bankens finansieringsstruktur siden 31. desember 2014, bortsett fra forhold omtalt under punkt 4.6.

3.13 Investeringer

3.13.1 Historiske Investeringer

Tabellen nedenfor viser en oversikt over SpareBank 1 SR-Banks investeringer de siste to regnskapsårene (bokførte verdier).

INVESTERINGER SISTE 2 REGNSKAPSÅR (AKSJER OG EIERINTERESSER)		
(MNOK)	2014	2013
Børsnoterte plasseringer i aksjer og egenkapitalbevis	102	65
Kombinasjonsfond	115	108
Unoterte plasseringer i aksjer og egenkapitalbevis	406	758
Tilgjengelig for salg	3	7
Eierinteresser i kredittinstitusjoner	0	0
Eierinteresser i andre konsernselskaper	0	0
Eierinteresser i tilknyttede selskaper og FKV	4 727	4 710
Virksomhet som skal selges	22	85
Aksjer og eierinteresser	5 375	5 733

INVESTERINGER SISTE 3 REGNSKAPSÅR (AKSJER OG EIERINTERESSER)

De vesentligste endringene i langsiktige investeringer/avhendinger i aksjer og eierinteresser har de tre siste regnskapsår omfattet følgende:

- I 2010 solgte SpareBank 1 SR-Bank 100 prosent av aksjene i SpareBank 1 SR-Fondsforvaltning AS til Odin Forvaltning.
- Høsten 2010 slo SpareBank 1 SR-Bank seg sammen med Kvinnherad Sparebank og tok således over de posisjoner som Kvinnherad Sparebank hadde i investeringer. Eierpostene Kvinnherad Sparebank hadde i Samarbeidende Sparebank AS ble kjøpt av de øvrige eierne i etterkant av sammenslåingen. Eierposten Kvinnherad Sparebank hadde i Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS ble ikke solgt til de andre eierne, og således økte SpareBank 1 SR-Bank sitt eierskap indirekte i BN Bank ASA med 0,6 prosent.
- Eierandelen i Bank 1 Oslo Akershus ble redusert fra 19,5 prosent til 4,8 prosent 17. januar 2013 gjennom salg av aksjer til SpareBanken Hedmark.
- I 2014 solgte SpareBank 1 SR-Bank aksjene sine i Nets Holding AS.

Sammenslåingen med Kvinnherad Sparebank ble i all hovedsak finansiert ved utstedelse av egenkapitalbevis til SpareBank 1-Stiftinga Kvinnherad, jf. nedenfor under dette punkt. Øvrige investeringer er finansiert over drift (ved bruk av overskuddslikviditet). Se også nærmere under 3.12 om Bankens finansiering.

En nærmere oversikt over Bankens investeringer per 31. desember 2014 er gjengitt i de følgende avsnitt.

Oppkjøp eller sammenslåing av virksomhet

Kvinnherad Sparebank ble overtatt 1. november 2010 ved at SpareBank 1 SR-Bank overtok alle eiendeler og forpliktelser til Kvinnherad Sparebank, samtidig som at SpareBank 1 SR-Bank utstedte 6 069 934 egenkapitalbevis til SpareBank 1-Stiftinga Kvinnherad tilsvarende et vederlag på 348 mill kroner. Samtidig overførte SpareBank 1 SR-Bank 20 mill kroner fra gavefondet til SpareBank 1-Stiftinga Kvinnherad. I tillegg bevilget SpareBank 1 SR-Bank 10 mill kroner til Stiftelsen SR-Bank Næringsutvikling Sunnhordland og Odda. I forbindelse med overtakelsen ble det ikke balanseført goodwill i Konsernet.

Investeringer i andre selskaper

Per 31. desember 2014 hadde SpareBank 1 SR-Bank følgende beholdning av kortsiktige investeringer i aksjer, sertifikater og andre rentebærende papirer i andre selskaper:

3.13.1.1 Børsnoterte plasseringer i aksjer og egenkapitalbevis

KONSERNETS BEHOLDNING AV BØRSNOTERTE AKSJER OG EGENKAPITALBEVIS PER 31. DESEMBER 2014					
(TNOK)	Selskapets aksjekapital	Eierandel i prosent	Antall aksjer /andeler	Anskaffelses-kost	Bokført verdi/markedsverdi
Til virkelig verdi over resultatet					
Sandnes Sparebank	710 581	13,9 %	985 009	94 477	102 441
Børsnoterte selskaper				94 477	102 441
SR-Kombinasjon A			30 000	30 000	35 226
SR-Rente			51 490	51 503	53 002
SR-Utbytte A			20 000	20 000	26 354
Kombinasjonsfond				101 503	114 582

KONSERNETS BEHOLDNING AV BØRSNOTERTE AKSJER OG EGENKAPITALBEVIS PER 31. DESEMBER 2013					
(TNOK)	Selskapets aksjekapital	Eierandel i prosent	Antall aksjer /andeler	Anskaffelses-kost	Bokført verdi/markedsverdi
Til virkelig verdi over resultatet					
Sandnes Sparebank	710 581	10,8 %	765 009	73 297	65 026
Børsnoterte selskaper				73 297	65 026
SR-Kombinasjon A			30 000	30 000	32 814
SR-Rente			50 000	50 000	51 897
SR-Utbytte A			20 000	20 000	23 208
Kombinasjonsfond				100 000	107 919

3.13.1.2 Unoterte plasseringer i aksjer og egenkapitalbevis

KONSERNETS BEHOLDNING AV UNOTERTE AKSJER, ANDELER OG EGENKAPITALSBEVIS PR. 31. DESEMBER 2014						
(TNOK)		Selskapets aksjekapital	Eierandel i prosent	Antall aksjer/ andeler	Anskaffelses-kost	Bokført verdi/ markedsverdi
(beløp i tusen kroner)						
Sektor Portefølje I		10 000	12,3	1 228 000	99 959	99 959
Bank 1 Oslo Akershus		457 334	4,8	218 841	78 005	136 854
HitecVision Asset Solution LP			1,2		16 911	25 498
HitecVision Private Equity IV LP			2,0		17 455	19 496
Energy Ventures III LP			1,1		11 157	10 312
SR-PE-Feeder III KS			40,5		14 766	16 368
Øvrige ikke børsnoterte selskaper					134 564	96 943
Sum unoterte selskaper konsern					372 817	405 430

KONSERNETS BEHOLDNING AV UNOTERTE AKSJER, ANDELER OG EGENKAPITALSBEVIS PR. 31. DESEMBER 2013						
(TNOK) (beløp i tusen kroner)		Selskapets aksjekapital	Eierandel i prosent	Antall aksjer/ andeler	Anskaffelses- kost	Bokført verdi/ markedsverdi
Sektor Portefølje I		10.000	12,3	1.228.000	99.959	99.959
Bank 1 Oslo Akershus		457.334	4,8	218.841	78.005	119.246
Nets Holding	DKK	184.325	2,9	5.378.058	232.036	352.386
HitecVision Asset Solution LP			1,2		15.782	25.902
HitecVision Private Equity IV LP			2,0		21.012	25.276
Borea Opportunity II AS		103	2,2	11.250	10.138	11.205
Progressus AS		2.966	6,6	125.609	9.647	12.310
Energy Ventures III LP			1,1		10.591	10.214
Øvrige ikke børsnoterte selskaper					127.823	101.494
Sum unoterte selskaper konsern					604.993	757.992

3.13.1.3 Eierinteresser i tilknyttede selskaper og FKV

KONSERNETS EIERINTERESSER I TILKNYTTETE OG FELLESKONTROLLERTE SELSKAPER¹ PER 31. DESEMBER 2014			
(MNOK)	Antall aksjer	Anskaffelsesverdi	Bokført verdi
SpareBank 1 Gruppen	381 498	712	1 463
SpareBank 1 Banksamarbeidet	0	18	16
SpareBank 1 Boligkreditt	11 076 409	1 662	1 709
Admi-senteret	80	1	3
BN Bank	3 317 338	211	856
SpareBank 1 Næringskreditt	3 913 034	489	521
Samarbeidene Sparebanker Bankinvest	354	15	19
SpareBank 1 Kredittkort	458 536	142	140
Sum eierinteresser i tilknyttede og felleskontrollerte selskaper		3 250	4 727

¹ Den felleskontrollerte virksomhet består av morselskapet SpareBank 1 Gruppen AS, SpareBank 1 Livsforsikring AS, SpareBank 1 Skadeforsikring AS, ODIN Forvaltning AS, SpareBank 1 Gruppen Finans AS som inkluderer Conecto AS og Actor Fordringsforvaltning AS, SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS og BN Bank ASA. I tillegg er Sparebank 1 Gruppen AS er deltaker i SpareBank 1 Utvikling DA. Datterselskapene har sin virksomhet innenfor bank-, forsikring- og fondsforvaltningsvirksomhet.

KONSERNETS EIERINTERESSER I TILKNYTTETE OG FELLESKONTROLLERTE SELSKAPER¹ PER 31. DESEMBER 2013			
(MNOK)	Antall aksjer	Anskaffelsesverdi	Bokført verdi
SpareBank 1 Gruppen	381 498	712	1 131
Alliansesamarbeidet SpareBank 1 ¹	0	18	19
SpareBank 1 Boligkreditt	13 917 194	2 089	2 186
Admi-senteret	80	1	3
BN Bank	3 317 338	211	844
SpareBank 1 Næringskreditt	3 719 813	465	473
Samarbeidene Sparebanker Bankinvest	354	18	21
SpareBank 1 Kredittkort	122 182	38	33
SpareBank 1 Kundesenter	2 597	0	0
Sum eierinteresser i tilknyttede og felleskontrollerte selskaper		3 552	4 710

¹ Den felleskontrollerte virksomhet består av morselskapet SpareBank 1 Gruppen AS, SpareBank 1 Livsforsikring AS, SpareBank 1 Skadeforsikring AS, ODIN Forvaltning AS, SpareBank 1 Medlemskort AS, SpareBank 1 Gruppen Finans AS som inkluderer Conecto AS og Actor Fordringsforvaltning AS, SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS og BN Bank ASA. I tillegg er Sparebank 1 Gruppen AS er deltaker i SpareBank 1 Utvikling DA. Datterselskapene har sin virksomhet innenfor bank-, forsikring- og fondsforvaltningsvirksomhet.

3.13.1.4 Virksomhet som skal selges

SpareBank 1 SR-Bank etablerer, som en del av sin forretningsvirksomhet, investeringsprosjekter for salg til sine kunder. SpareBank 1 SR-Bank må også, som en del av sin forretningsvirksomhet, av ulike årsaker overta eiendeler fra enkelte av sine kunder.

3.13.2 Investering i Sertifikater og Obligasjoner**KONSERNETS BEHOLDNING AV SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER PER 31. DESEMBER 2014**

(MNOK)	Pålydende	Bokført verdi	Virkelig verdi
Til virkelig verdi			
Stat	1 714	1 764	1 764
Annen offentlig utsteder	151	152	152
Obligasjoner med fortrinnsrett	10 392	10 509	10 509
Øvrige finansielle foretak	2 183	2 228	2 228
Ikke-finansielle foretak	561	492	492
Opptjente renter	0	103	103
SUM	15 001	15 248	15 248

3.13.3 Morbankens Investering i Datterselskap, Tilknyttede Selskap og Felleskontrollerte Virksomheter

Tabellen nedenfor gir en oversikt over eierandeler i datterselskaper ved utgangen av 2014.

MORBANKENS AKSJER I DATTERSELSKAPER PER 31. DESEMBER 2014

	Eierandel i %	Antall aksjer	Pålydende verdi (TNOK)	Bokført verdi (TNOK)
SpareBank 1 SR-Finans	100,00 %	334 000	167 000	635 758
Sum eierinteresser i kredittinstitusjoner			167 000	635 758
EiendomsMegler 1 SR-Eiendom	100,00 %	150	1 500	97 205
Westbroker Finans	100,00 %	100	100	218
SR-Investering	100,00 %	3 500	35 000	180 725
SR-Forvaltning	100,00 %	6 000	6 000	29 019
SR-Forretningsservice	100,00 %	1 000	100	125
Rygir Industrier konsern	100,00 %	90 000	14 400	222 706
Etis Eiendom	100,00 %	10 000	1 000	1 730
Finansparken Bjergsted	100,00 %	16 000	16 000	58 016
Sum eierinteresser i andre konsernselskaper			74 100	589 744
Sum investeringer i datterselskap morbank			241 100	1 225 502

Investeringer i alle selskaper vurderes etter egenkapitalmetoden. Se nedenfor for en nærmere oversikt over Morbankens datterselskaper, tilknyttede og felleskontrollerte selskaper.

MORBANKENS DATTERSELSKAP, TILKNYTTETE OG FELLESKONTROLLERTE SELSKAPER PER 31. DESEMBER 2014

Firma	Anskaffelses-tidspunkt	Forretningskontor	Eierandel i % ¹
Aksjer eid av morbanken			
SpareBank 1 SR-Finans	1987	Stavanger	100,00 %
EiendomsMegler 1 SR-Eiendom	1990	Stavanger	100,00 %
Westbroker Finans	1990	Stavanger	100,00 %
SR-Forvaltning	2001	Stavanger	100,00 %
SR-Investering	2005	Stavanger	100,00 %
SR-Forretningsservice	2007	Stavanger	100,00 %
Etis Eiendom	2012	Stavanger	100,00 %
Finansparken Bjergsted	2013	Stavanger	100,00 %
Rygir Industrier konsern	2012	Stavanger	100,00 %
Aksjer eid av datterselskaper			
Jærmegleren	2007	Stavanger	100,00 %
Investeringer i tilknyttede selskaper			
Admi-senteret	1984	Jørpeland	50,00 %
SpareBank 1 Boligkreditt	2005	Stavanger	20,10 %
SpareBank 1 Næringskreditt	2009	Stavanger	26,80 %
BN Bank	2008	Trondheim	23,50 %
SpareBank 1 Kredittkort	2012	Trondheim	17,87 %
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest	2010	Oslo	3,27 %
Investeringer i felleskontrollert virksomhet			
SpareBank 1 Gruppen	1996	Oslo	19,50 %
SpareBank 1 Banksamarbeid	2004	Oslo	17,74 %

¹ Andel stemmerettigheter er lik eierandel for alle datterselskaper, tilknyttede og felleskontrollerte selskaper per 31. desember 2014

3.13.4 Investeringer Foretatt Etter Sist Avlagte Delårstall

Banken har ikke foretatt noen vesentlige investeringer etter offentliggjørelsen av siste delårsregnskap for 2014, og frem til dato for Registreringsdokumentet.

3.13.5 Pågående Investeringer

Banken har per dato for Registreringsdokumentet ingen vesentlige pågående investeringer.

3.13.6 Planlagte Investeringer

Bankens Styre har per dato for Registreringsdokumentet ikke vedtatt, eller forpliktet Banken til, noen vesentlige planlagte investeringer.

3.14 Viktige Kontrakter

Utover kontrakter som er inngått som en del av Bankens normale drift, har Banken per dato for Registreringsdokumentet ingen kontrakter av vesentlig betydning for Bankens drift, og Banken har heller ikke hatt slike avtaler de siste to år.

3.15 Forskning og Utvikling, Patenter og Lisenser

SpareBank 1 SR-Bank driver ikke med forskning og utvikling i tradisjonell forstand, men arbeider kontinuerlig med å videreutvikle sine produkter og systemer, med spesielt fokus på videreutvikling av risikostyringssystemet samt utvikling av nye produkter. Banken har ingen patenter, og har heller ingen lisenser av vesentlig betydning for Bankens virksomhet.

3.16 Varige Driftsmidler

Per 31. desember 2014 hadde Banken varige driftsmidler til en total bokført verdi av 327 mill kroner. Tabellen nedenfor gir en oversikt over eiendom, anlegg og utstyr eid av Banken per 31. desember de to siste år, fordelt som følger:

EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR EID AV SPAREBANK 1 SR-BANK

(MNOK)	Bygning og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og utstyr	Totalt
Balanseført verdi per 31.12.2013	172	190	362
Virkelig verdi per 31.12.2013	422		
Balanseført verdi per 30.12.2014	129	198	327
Virkelig verdi per 30.12.2014	385		

Banken har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler. Av samlet bokført verdi på bankbygg er 110 mill kroner til bruk i bankvirksomheten. Virkelig verdi på bygningsmassen fastsattes ved takst ved årsslutt.

Bankens vesentligste driftsmidler er flere kontorbygg, som i hovedsak benyttes til bankvirksomheten samt Bankens datterselskaper. Det er ikke identifisert miljøforhold som kan påvirke bruken av de varige driftsmidlene. Bankens viktigste eiendom er hovedkontoret i Bjergsted Terrasse 1 i Stavanger. Dette kontorbygget ble bygget i 1990 og har et samlet areal på ca. 9.000 m². Andre større eiendommer Banken eier per dato for Registreringsdokumentet er et kontorbygg på ca. 3.000 m² på Domkirkeplassen 1 i Stavanger. Samlet areal på kontorlokaler som eies av Banken er per dato for Registreringsdokumentet på ca. 16.000 m².

Bankens eiendommer er i hovedsak lokalisert i Rogaland.

Banken har ikke planer om å investere i anleggsmidler ut over ordinær drift og vedlikehold.

3.17 Miljø

Banken tilstreber å være seg bevisst en bærekraftig miljøforvaltning og søker å bidra både gjennom egen drift og ved å påvirke kunder og leverandører til å gjøre miljø- og klimavennlige valg. Bankens direkte miljøpåvirkning er i hovedsak knyttet til klimagassutslipp og produksjon av avfall gjennom kontorvirksomheten, mens indirekte miljøpåvirkning skjer gjennom innkjøp av varer og tjenester og krav som stilles til kunder og leverandører.

3.18 Merkevarer SpareBank 1 SR-Bank

Selskapet har sammen med de andre bankene i SpareBank 1-alliansen rettighet til å bruke merkevarer SpareBank 1. 1-tallet er felles for alle logo til alle selskaper i alliansen.

SpareBank 1 SR-Bank er knyttet til verdier som lokalt engasjement, kompetanse i rådgiving, trygghet og tilgang på en rådgiver man kan snakke med. Verdier som i vårt segment verdsettes på tvers av alder, posisjon og inntekt.

3.19 Risiko og Kapitalstyring i SpareBank 1 SR-Bank

Kjernevirksomheten til banknæringen er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Banken bruker derfor betydelige ressurser på å videreutvikle risikostyringssystemer og prosesser i tråd med ledende internasjonal praksis.

Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 SR-Bank støtter opp under Bankens strategiske utvikling og måloppnåelse, og sikrer samtidig finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette oppnås gjennom en sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av:

- Høy bevissthet om risikostyring
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen
- Å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi
- Å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade Bankens finansielle stilling i alvorlig grad
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter

Bankens risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av forventet tap og behov for risikojustert kapital for å kunne dekke uventede tap. Forventet tap er det man statistisk sett må forvente å tape på utlånsporteføljen i løpet av en 12 måneders periode (langsiktig utfall). Risikojustert kapital beskriver hvor mye kapital Bankens mener den trenger for å dekke den faktiske risikoen Bankens har påtatt seg.

Avkastningen på risikojustert kapital er et av de viktigste strategiske resultatmålene i den interne styringen av SpareBank 1 SR-Bank. Dette innebærer at forretningsområdene tildeles kapital i henhold til den beregnede risikoen ved virksomheten og at det foretas en løpende oppfølging av kapitalavkastningen.

SpareBank 1 SR-Bank eksponeres for ulike typer risiko, og de viktigste risikogrupperne er beskrevet nedenfor, jf. også punkt 1.

3.19.1 Kredittisiko

Kredittisiko defineres som faren for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor Bankens.

Kredittrisikoen styres gjennom rammeverket for kredittinnvilgelse, engasjementsoppfølging og porteføljestyling. Hovedelementene i rammeverket kan beskrives som vist i figuren nedenfor.

Kredittstrategi

Bankens primære markedsområde for kredittrisikokoeksponering er Rogaland, Agder og Hordaland. Den overordnede kredittstrategien fastsetter at Banken skal ha en moderat risikoprofil der ingen enkelthendelse skal kunne skade Bankens finansielle stilling i vesentlig grad.

Kredittstrategien støtter opp under Bankens strategiske utvikling og måloppnåelse gjennom:

- Et sunt kredittmiljø, der det stilles tydelige krav til medarbeidernes kunnskaper, ferdigheter og holdninger
- En hensiktsmessig prosess for kredittgivning der det stilles tydelige krav til kvalitet og etterlevelse av Bankens rammeverk for kredittrisikostyring
- En effektiv risikostyring
- Å tilstrebe en optimal kapitalallokering innenfor vedtatte forretningsstrategi
- Å tilstrebe en lik risikojustert avkastning på kundene over tid innenfor vedtatt forretningsstrategi
- En diversifisert portefølje

Kundenes virksomhet skal ha et langsiktig perspektiv, og kundene skal drive i samsvar med gjeldende lover og forskrifter.

Den overordnede kredittstrategien revideres og godkjennes årlig av Styret.

Bankens kredittstrategi består i tillegg av overordnede kredittstrategiske rammer for å sikre en diversifisert portefølje og en tilfredsstillende risikoprofil. Rammene setter grenser for misligholdssannsynlighet, forventet tap, risikojustert kapital og hvor stor andel av samlet utlånseksponering som kan være mot bedriftsmarkedet.

Kredittpolitiske retningslinjer

De kredittpolitiske retningslinjene fastsetter minimumskrav som gjelder for alle typer finansiering, unntatt for engasjementer innvilget som ledd i utøvelse av særskilte kredittsikringsfullmakter. I tillegg til de generelle kredittpolitiske retningslinjene, er det utarbeidet et sett av mer spesifikke kredittpolitiske retningslinjer knyttet til bransjer eller segmenter som kan innebære en særskilt risiko.

De kredittpolitiske retningslinjene revideres minimum årlig og godkjennes av administrerende direktør, med orientering til Styret. Eventuelle avvik fra kredittpolitiske retningslinjer skal begrunnes og godkjennes på direktørnivå. Dersom engasjementet ikke overstiger 10 millioner kroner kan avviket godkjennes av BM Ledere.

Kredittfullmaksreglement

Styret er ansvarlig for Bankens låne- og kredittinnvilgelser, men delegerer innen visse rammer kredittfullmaktene til administrerende direktør, som igjen kan videredelegere disse innenfor egne fullmakter. De delegerte kredittfullmaktene er knyttet opp mot et engasjements forventede tap og dets misligholdssansynlighet.

Oppfølging og rapportering

Etter at engasjementene er innvilget foretas det en løpende engasjements- og porteføljeovervåking. Kredittrisikoen følges overordnet opp ved bruk av Bankens porteføljestyringssystemer, systemer for tidlig varsling av sentrale utviklingstrekk (early warning) og systemer for overvåking av kvaliteten i selve kredittinnvilgelsesprosessen.

SpareBank 1 SR-Bank bruker risikomodeller for risikoklassifisering, risikoprising og porteføljestyring. Risikomodellene er basert på tre hovedkomponenter:

1. Sannsynlighet for mislighold: Kundene blir klassifisert i misligholdsklasser ut fra sannsynligheten for mislighold i løpet av en 12 måneders periode. Misligholdssannsynligheten beregnes på grunnlag av historiske dataserier for finansielle nøkkeltall knyttet til inntjening og tæring, samt på grunnlag av ikke finansielle kriterier som atferd og alder. For å gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes det ni misligholdsklasser (A – I). I tillegg har Banken to misligholdsklasser (J og K) for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement.

2. Eksponering ved mislighold: Dette er en beregnet størrelse som angir Bankens eksponering mot kunden ved mislighold. Denne eksponeringen består av henholdsvis utlånsvolum, garantier og innvilgede, men ikke trukne rammer. Garantier og innvilgede, men ikke trukne rammer på bedriftskunder multipliseres med en konverteringsfaktor basert på henholdsvis bransjetilhørighet og misligholdssannsynlighet. For personkunder blir innvilgede, men ikke trukne rammer multiplisert med en konverteringsfaktor på 100 prosent.

3. Tapsgrad ved mislighold: Dette er en beregnet størrelse som angir hvor mye banken potensielt kan tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser. Vurderingen tar hensyn til verdien av underliggende sikkerheter og de kostnadene Banken har ved å drive inn misligholdte engasjement. Banken fastsetter realisasjonsverdien på stille sikkerheter på bakgrunn av egne erfaringer over tid, og slik at disse ut fra en konservativ vurdering reflekterer den antatte realisasjonsverdi i en lavkonjunktur. Det benyttes syv klasser (1 – 7) for klassifisering i henhold til tapsgrad ved mislighold.

Banken driver kontinuerlig videreutvikling og etterprøving av risikostyringssystemet og kredittinnvilgelsesprosessen for å sikre at dette holder en god kvalitet over tid. Dette arbeidet kan deles inn i to hovedområder:

Kvantitativ validering: Den kvantitative valideringen skal sikre at de benyttede estimater for misligholdssannsynlighet, eksponering ved mislighold og tapsgrad ved mislighold holder en tilstrekkelig god kvalitet. Det gjennomføres analyser som vurderer modellenes evne til å rangere kundene etter risiko (diskrimineringssevne) og evnen til å fastsette riktig nivå på risikoparameterne. I tillegg analyseres stabiliteten i modellenes estimater og modellenes konjunkturfølsomhet. Den kvantitative valideringen vil i enkelte tilfeller suppleres med mer kvalitative vurderinger, dette gjelder særlig dersom tilfanget av statistiske data er begrenset. Resultatene fra SpareBank 1 SR-Bank sin kvantitative validering er beskrevet nærmere i de påfølgende avsnittene.

Anvendelse: Etterprøvingen skal vise om systemet for styring og måling av kredittrisiko er godt integrert i organisasjonen, og at det utgjør en sentral del av Bankens risikostyring og beslutningstagning. Valideringen viser at systemet for styring og måling av kredittrisiko er godt integrert i organisasjonen, og at det utgjør en sentral del av Bankens risikostyring og beslutningstagning.

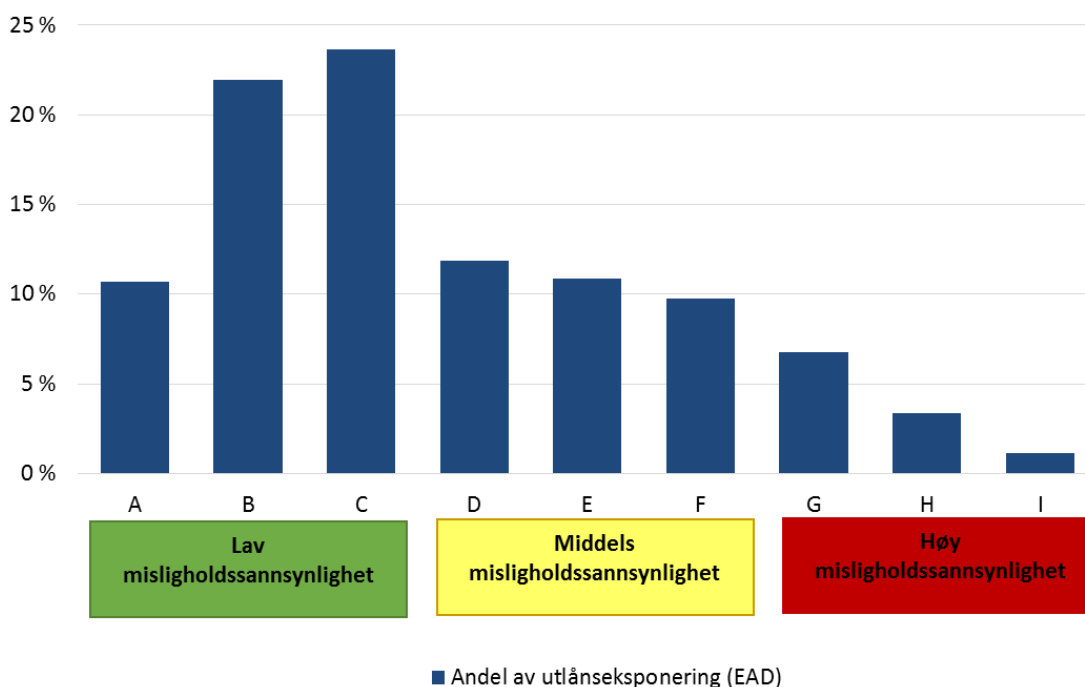
På de følgende sider fremkommer utfyllende informasjon om SpareBank 1 SR-Banks kredittrisikoeksponering ved utgangen av 31. desember 2014. Alle figurer og tall gjelder for morbank og inkluderer porteføljer overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS.

Kredittporteføljen i datterselskapet SpareBank 1 SR-Finans er ikke inkludert i porteføljeoversiktene nedenfor. Dette skyldes at Bankens kredittmodeller ikke er fullt ut implementert på disse porteføljene. Kredittporteføljen til SpareBank 1 SR-Finans utgjør ca. 3 prosent av Bankens samlede utlånseksponering. SpareBank 1 SR-Finans har i utgangspunktet

en større andel marginalfinansiering (kjøretøy, driftsutstyr etc.) enn hva som er tilfellet i Banken for øvrig. Dette innebærer at den iboende kredittrisikoen normalt vil være noe høyere i SpareBank 1 SR-Finans enn i morbanken.

Grafen nedenfor viser prosentvis fordeling av utlånseksponering (EAD), eksklusive misligholdte og nedskrevne engasjementer, innenfor de ulike misligholdsklassene.

SPAREBANK 1 SR-BANK SIN PORTEFØLJE FORDELT PÅ MISLIGHOLDKLASSE PER 31. DESEMBER 2014

TABELLEN NEDENFOR VISER INTERVALLENE FOR MISLIGHOLDSSANNSYNLIGHETEN FOR HVER MISLIGHOLDKLASSE.

Misligholdsklasse	Nedre grense for mislighold	Øvre grense for mislighold
A	-	0,10 %
B	0,10 %	0,25 %
C	0,25 %	0,50 %
D	0,50 %	0,75 %
E	0,75 %	1,25 %
F	1,25 %	2,50 %
G	2,50 %	5,00 %
H	5,00 %	10,00 %
I	10,00 %	99,99 %

Engasjementenes misligholdssannsynlighet, eksponering ved mislighold og tapsgrad ved mislighold danner grunnlaget for beregning av hvert enkelt engasjements forventede tap og dermed klassifisering i fem ulike risikogrupper. I tillegg har Banken en egen risikogruppe for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjementer.

Figuren nedenfor viser den risikomessige utviklingen i porteføljen over tid fra desember 2013 til desember 2014. Grafen viser den prosentvise fordelingen av EAD fordelt på risikogrupper (eksklusive misligholdte og nedskrevne engasjementer).

SPAREBANK 1 SR-BANK SIN PORTEFØLJE FORDELT PÅ RISIKOGRUPPER

Figuren over viser at Banken har en moderat risikoprofil. 91,3 prosent av utlånseksponeringen tilfredsstiller kriteriene for lav/laveste risiko per desember 2014. Forventet tap (langsiktig utfall) i denne delen av porteføljen er på 0,06 prosent. Eksponeringen mot høy/høyeste risiko utgjør 1,0 prosent av utlånseksponeringen. Forventet tap (langsiktig utfall) i denne delen av porteføljen er på 3,7 prosent.

Kvaliteten i personmarkedsporteføljen er meget god, og 98,8 prosent av utlånseksponeringen tilfredsstiller kriteriene for lav/laveste risiko per 4. kvartal 2014. Kvaliteten i bedriftsmarkeds-porteføljen er god og 76,8 prosent av utlånseksponeringen tilfredsstiller kriteriene for lav/laveste risiko pr 4. kvartal 2014.

Tabellen nedenfor viser intervallene for forventet tap i prosent av eksponeringen for hver av de ovenfor nevnte risikogrupperne.

Risikogruppe	Forventet tap nedre grense	Forventet tap øvre grense
Laveste	0 %	0,0125 %
Lav	0,0125 %	0,50 %
Middels	0,50 %	2,00 %
Høy	2,00 %	2,40 %
Høyeste	2,40 %	99,99 %

SpareBank 1 SR-Bank har betydelig fokus på konsentrasjonsrisiko. For å sikre en diversifisert portefølje er det etablert egne kredittstrategiske rammer for konsentrasjonsrisiko som setter begrensninger ikke bare knyttet til eksponering, men også til risikoprofil på porteføljenivå, og for ulike bransjer og enkeltkunder. Finansinstitusjoner er i tillegg underlagt regulatoriske krav som begrenser konsentrasjonsrisikoen knyttet til henholdsvis store enkeltkunder isolert og til opphopning av store enkeltkunder samlet.

Utviklingen i konsentrasjonsrisiko følges løpende, og i de påfølgende avsnitt gis det en nærmere vurdering av den enkelte type konsentrasjonsrisiko:

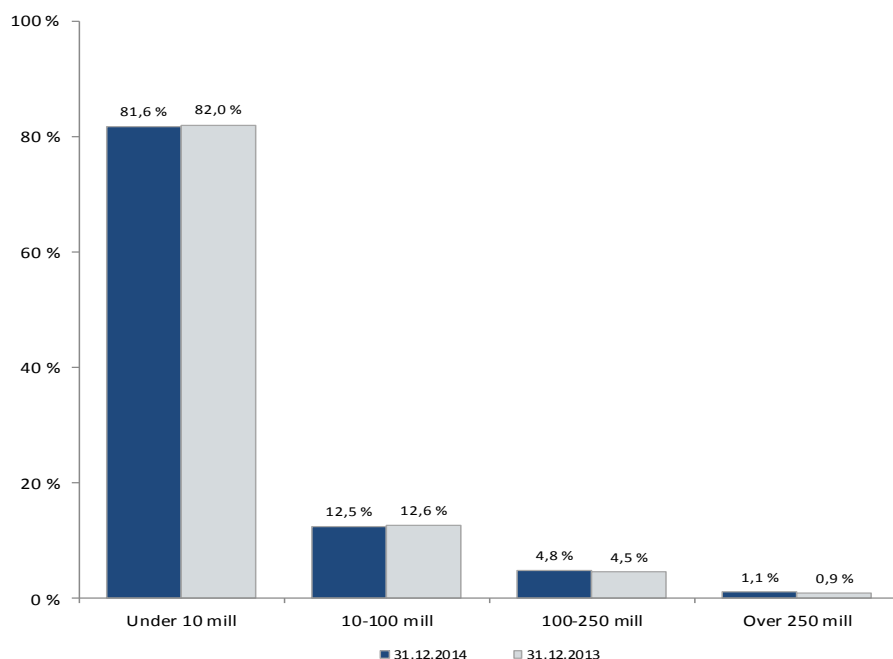
- Konsentrasjon større tapspotensialer²
- Bransjekonsentrasjon
- Geografisk konsentrasjon

Konsentrasjon større tapspotensialer

SpareBank 1 SR-Bank vurderer risikoen ved konsentrasjoner omkring engasjementer med større tapspotensialer som den vesentligste konsentrasjonsrisikoen.

Figuren nedenfor viser fordelingen av engasjement etter tapspotensial (LGR)

SPAREBANK 1 SR-BANK SIN PORTEFØLJE FORDELT PÅ LGR

Banken har ved utgangen av 31. desember 2014 til sammen 25 store engasjementer med tapspotensial over 100 mill kroner. Disse engasjementene utgjør mindre enn 6 prosent av samlet utlånseksponering. Kvaliteten på denne delen av porteføljen er god og misligholdssannsynligheten er markert lavere enn gjennomsnittet for bedriftsmarkedsengasjementene for øvrig.

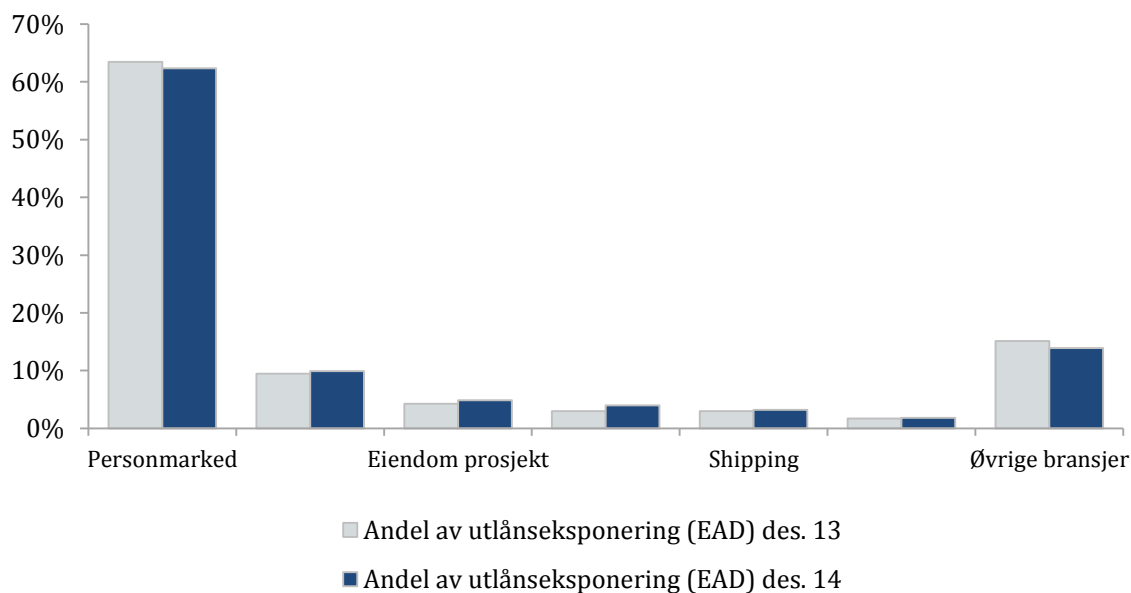
Antall engasjementer med mellomstort tapspotensial (LGR over 25 mill kroner) er redusert noe det siste året. Ved utgangen av 31. desember 2014 er det 113 slike engasjementer og disse står for 11,6 prosent av samlet utlånseksponering.

En annen type konsentrasjonsrisiko som Banken også må ha et aktivt forhold til er bransjekonsentrasjon.

² Konsentrasjon større tapspotensialer er definert som selskap med et potensielt tap i en nedgangskonjunktur på over 100 mill kroner (LGR > 100 mill kroner).

Bransjekonsentrasjon

Figuren nedenfor viser SpareBank 1 SR-Bank sin portefølje (EAD) fordelt på de ulike bransjene/segmentene.

SPAREBANK 1 SR-BANKS PORTEFØLJE FORDELT PÅ BRANSJER

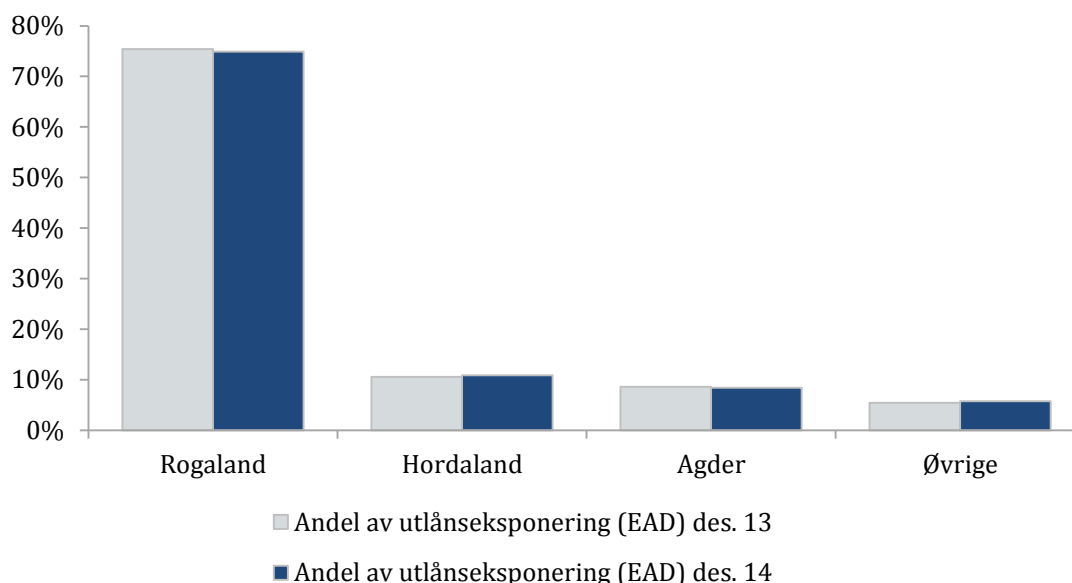
Figuren over viser at personmarkedet utgjør 62,4 prosent av den samlede porteføljen målt etter utlånseksponering. Kvaliteten i personmarkedsporteføljen vurderes som meget god. Belåningsgraden er gjennomgående moderat, sett opp mot sikkerhetsverdiene. 91,3% av utlånseksponeringen (inkludert porteføljen i SpareBank 1 Boligkreditt) er innenfor 85% av vurderte sikkerhetsverdier.

Porteføljen innen eiendomsdrift representerer konsernets største konsentrasjon mot en enkelt bransje og utgjør 10 % av samlet utlånseksponering inkludert personmarkeds kunder³. En vesentlig del av denne porteføljen er finansiering av næringseiendom for utleie. Denne porteføljen preges av langsiktige leiekontrakter, samt finansielt solide leietagere, og forventet tap vurderes å være lavere enn i bedriftsmarkedsporteføljen for øvrig. Figuren ovenfor viser at SpareBank 1 SR-Bank har en begrenset bransjemessig konsentrasjon.

³ Inkluderer portefølje solgt til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS.

Geografisk konsentrasjon

Grafen nedenfor viser eksponeringen fordelt på geografiske områder pr 31. desember 2013 og 31. desember 2014.

SPAREBANK 1 SR-BANKS PORTEFØLJE FORDELT PÅ GEOGRAFISKE OMRÅDER

Figuren viser at 75 prosent av den samlede utlånseksponeringen er knyttet til kunder i Rogaland, mens den resterende porteføljen er fordelt mellom kunder i henholdsvis Hordaland, Agder, og øvrige fylker. Andelen av utlånseksponeringen knyttet til Rogaland er relativt stabil, men det forventes en ytterligere geografisk diversifisering i de kommende årene som følge av satsningen i Agder og Hordaland.

I tillegg til kredittrisikoen i utlånsporteføljen, som beskrevet ovenfor, har Banken kredittrisiko gjennom likviditetsreserveporteføljen. Likviditetsporteføljen består av rentebærende papirer som enten tilfredsstillt krav for deponering i Norges Bank, LCR-regelverket, eller som tilfredsstillt bankens ukommitterte kredittrammer. Størrelsen på porteføljen vil til enhver tid avhenge av Bankens balanse og derigjennom behovet for likvide eiendeler. Ved utgangen av 4. kvartal 2014 utgjør den samlede likviditetsporteføljen en verdi på 14,6 mrd kroner.

I tabellen nedenfor gis det en oversikt over SpareBank 1 SR-Bank sin eksponering i obligasjoner innenfor de ulike kategoriene.

Kategori	Markedsverdi (MNOK)	Andel	Herav bokført til amortisert kost
Norsk stat/kommune	29	0 %	0
Utenlandsk garantert/SSA	3.454	24 %	0
OMF/Covered Bonds	10.509	72 %	0
Norsk bank/finans*	579	4 %	0
Utenlandsk bank/finans	0	0 %	0
Industri/annet	0	0 %	0
Totalt	14.571	100 %	0

Ytterligere informasjon om kredittkvaliteten til obligasjonsporteføljen fremkommer av note 27 i årsregnskapet 2014 samt av kvartalspresentasjoner.

3.19.2 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at Banken ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økning i eiendeler.

Ratingnivå, innlånsporteføljens sammensetning og tilgang til kapitalmarkedene vil være av betydning for Bankens evne til å håndtere den løpende likviditetssituasjonen. Styringen av Bankens finansieringsstruktur tar utgangspunkt i Bankens overordnede likviditetsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av Styret minimum årlig. Likviditetsstrategien spesifiserer Bankens overordnede strategiske føringer for likviditetsstyringen. Likviditetsstrategien skal gjenspeile Bankens risikoprofil og bidra til at Banken når sine strategiske mål. Likviditetsrisikoen skal være lav.

Det er SpareBank 1 SR-Bank sin Treasury-avdeling som har ansvaret for likviditetsstyringen, mens avdeling for risikostyring og compliance overvåker og rapporterer utnyttelse av rammer i henhold til likviditetsstrategien. Likviditetsstyringen bygger på konservative rammer og gjenspeiler Bankens moderate risikoprofil.

SpareBank 1 SR-Bank sine utlån finansieres hovedsakelig med kundeinnskudd og langsiktig verdipapirgjeld. Likviditetsrisikoen begrenses ved at verdipapirgjelden fordeles på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider.

I 2014 har Banken utstedt netto 15,3 mrd kroner i verdipapirgjeld.

Likviditetsbufferen for SpareBank 1 SR-Bank var 18,2 mrd kroner ved utgangen av 2014. Netto refinansieringsbehov av fremmedkapital i 2015 er 5,7 mrd kroner.

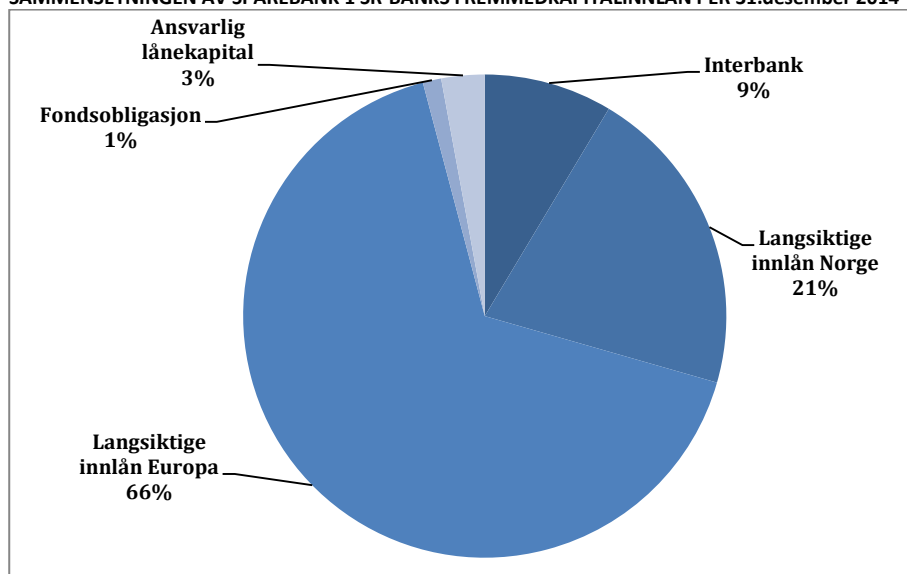
I tillegg til likviditetsbufferen er 27,4 mrd kroner klagjorte boliglån kvalifisert for overføring til kredittforetak. Disse oppfyller altså kravene til verdipapirisering, men er ennå ikke overført. Bruk av kredittforetak bidrar, som uesteder av særskilt sikrede obligasjoner, til å redusere Bankens likviditetsrisiko.

Per 31. desember 2014 utgjør utlån overført til Bolig- og Næringskreditt ca 32,9 mrd kroner. Overført balanse utgjør ca 29,7 prosent av brutto boliglånsbalanse og ca 18,9 prosent av brutto utlån.

Innskudd fra kunder er Bankens viktigste finansieringskilde. For Banken som helhet har innskuddsmassen økt med 9,8 mrd kroner (13,7 prosent) i 2014. I løpet av samme periode er Bankens utlån eksklusive Bolig- og Næringskreditt økt med 21,3 mrd kroner (17,7 prosent). Dette medfører at innskuddsdekningen har blitt redusert fra 59,6 prosent til 57,5 prosent på egen balanse. Utlån inklusiv Bolig- og Næringskreditt derimot har i 2014 økt med 7,8 mrd kroner, slik at innskuddsdekning inklusiv utlån til Bolig- og Næringskreditt er økt til 46,7 prosent. Innskuddsdekningen er således ikke måloppfyllende i forhold til Bankens likviditetsstrategiske føringer som spesifiserer et mål om å holde innskuddsdekningen på minimum 50 prosent.

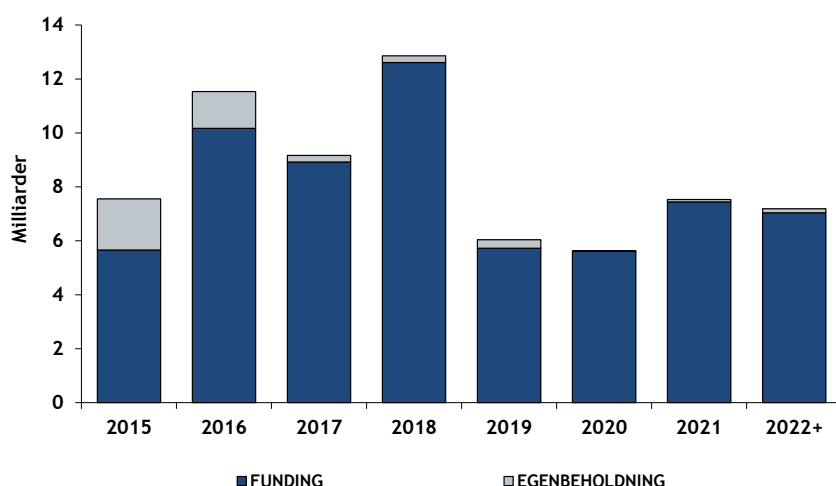
Figuren nedenfor illustrerer innlånsporteføljens sammensetning per 31. desember 2014.

SAMMENSETNINGEN AV SPAREBANK 1 SR-BANKS FREMMEDKAPITALINNÅN PER 31. desember 2014

Figuren nedenfor illustrerer innlånsporteføljens forfallstruktur per 31. desember 2014.

INNÅNSPORTEFØLJENS FORFALLSTRUKTUR EKSKLUSIVE F-LÅN PER 31. desember 2014

Egenbeholdning er bankens beholdning av egne utstedte obligasjoner.

Det kan ikke garanteres at SpareBank 1 SR-Banks risikostyringssystemer beskrevet ovenfor vil være tilstrekkelige til å forhindre at slik risikofaktor materialiseres eller at SpareBank 1 SR-Bank eller investorer blir vesentlig negativt påvirket dersom slik risikofaktor materialiseres.

3.19.3 Markedsrisiko

Markedsrisiko er en samlebetegnelse som omfatter risikoen for tap knyttet til poster på og utenfor balansen som følge av endringer i markedspriser. Verdipapirrisiko, valutarisiko, renterisiko, risiko forbundet med egenbeholdning og/eller bruk av egenkapital i syndikater, samt garantistillelse for fulltegning av emisjoner er inkludert i denne risikoklassen.

Markedsrisiko i SpareBank 1 SR-Bank relateres i all hovedsak til Bankens investeringer i verdipapirer. I tillegg har Banken en viss eksponering for markedsrisiko fra handelsaktiviteter i rente- og valutamarkedene, samt fra aktiviteter som understøtter ordinær innlåns- og utlånsvirksomhet. Bankens eksponering overfor markedsrisiko ansees som moderat.

Bankens markedsrisiko måles og overvåkes med bakgrunn i konservative rammer som fornyes og godkjennes av Styret minimum årlig. Størrelsen på rammene fastsettes på bakgrunn av stresstester og analyser av negative markedsbevegelser.

Renterisiko er risikoen for tap som oppstår ved endringer i rentenivået. Bankens renterisiko reguleres av rammer for maksimal verdiendring ved en endring i rentenivået på én prosent.

Valutakursrisiko er risikoen for tap ved endringer i valutakursene. Banken måler valutarisikoen ut fra nettoposisjoner i de ulike valutaer hvor Banken har eksponering. Valutakursrisikoen reguleres av nominelle rammer for maksimal aggregert valutaposisjon og maksimal posisjon i én enkeltvaluta.

Kursrisiko knyttet til verdipapirer er risikoen for tap som oppstår ved endringer i verdien på Bankens obligasjoner, sertifikater og egenkapitalinstrumenter. Kvantifisering av risiko knyttet til verdifall på obligasjonsporteføljene, herunder både systematisk og usystematisk, beregnes med utgangspunkt i Finanstilsynets stresstestmodell for forsikringsselskaper. Metodikken er i hovedsak basert på Solvens II (QIS5-spesifikasjonene).

Avdeling for risikostyring og compliance har ansvaret for den løpende og uavhengige overvåkingen av Bankens markedsrisiko.

Det kan ikke garanteres at SpareBank 1 SR-Banks risikostyringssystemer beskrevet ovenfor vil være tilstrekkelige til å forhindre at slik risikofaktor materialiseres eller at SpareBank 1 SR-Bank eller investorer blir vesentlig negativt påvirket dersom slik risikofaktor materialiseres.

3.19.4 Operasjonell Risiko

Operasjonell risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser.

SpareBank 1 SR-Bank har som målsetning at konsernet skal være blant de ledende aktørene i Norden innenfor styring av operasjonell risiko. Dette skal oppnås gjennom en meget god risikokultur i organisasjonen, kontinuerlig læring av uønskede hendelser og utvikling av ledende metoder for å identifisere, kvantifisere og balansere risikoen ut fra en kost-/nytte vurdering. Det skal tilstrebes en god balanse mellom tillit og kontroll som sikrer at effektivitet ivaretas, samtidig som konsernet ikke eksponeres for unødig risiko.

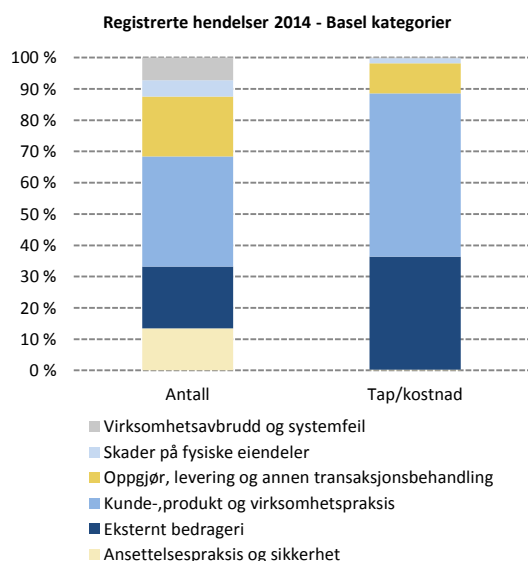
Det er den enkelte leders ansvar å sørge for at enheten de har ansvar for er underlagt tilstrekkelig styring og kontroll, og at operasjonell risiko styres i henhold til strategi og retningslinjer definert for konsernet. Konsernenheten for risikostyring har ansvar for å støtte og utfordre risikoeiere, og skal sørge for at konsernet har et godt rammeverk for identifisering, rapportering og oppfølging av operasjonell risiko.

SpareBank 1 SR-Bank beregner og holder regulatorisk kapital for operasjonell risiko i henhold til sjablongmetoden. Imidlertid vurderes denne metoden å gi en utilstrekkelig indikasjon på den faktiske eksponeringen for operasjonell risiko, ettersom den kun tar utgangspunkt i historiske inntekter og ikke tar hensyn til virksomhetsspesifikke faktorer og etablerte kontroller.

For å oppnå et bedre estimat på den reelle risikoeksponeringen, og for å få innsikt i hva som driver operasjonell risiko i konsernets prosesser, gjennomføres det derfor minst årlig en total gjennomgang av operasjonell risikoeksponering i konsernet. Gjennomgangen involverer prosesseiere og fageksperter som kartlegger potensielle risikoscenarioer med tilhørende sannsynligheter og konsekvenser. Estimatenes modelleres og resultatet benyttes i konsernets internregnskap for å beregne forretningsenhetenes risikojusterte avkastning. Tiltak for å redusere operasjonell risikoeksponering gir dermed høyere avkastning, noe som oppmuntrer til aktiv risikostyring.

For å gi input til risikovurderinger og danne grunnlag for kontinuerlig operasjonell læring og forbedring, rapporteres uønskede hendelser i en egen konserndatabase. Figuren under viser konsernets registrerte uønskede hendelser i 2014.

Figur 11: Registrerte uønskede hendelser 2014 fordelt etter Basel kategorier

Figuren viser at det i 2014 var flest hendelser relatert til kunde-, produkt og virksomhetspraksis, og at denne kategorien sammen med eksternt bedrageri bidro mest til faktiske tap.

Kontinuerlig forbedring med utgangspunkt i registrerte hendelser vil kunne hindre at samme typer hendelser inntreffer flere ganger. Det arbeides derfor kontinuerlig med å ytterligere forbedre rapporteringssystemer og rapporteringskultur for å fange flest mulig hendelser. Det er imidlertid ikke tilstrekkelig å hindre gjentakelse av hendelser for å unngå store tap i fremtiden. En av de største utfordringene med operasjonell risiko er å forutse og beregne troverdige estimater for sjeldne hendelser med store konsekvenser. Det kreves omfattende scenariomodeller for å fange kompleksiteten knyttet til slike scenarioer, noe SpareBank 1 SR-Bank i flere år har samarbeidet med risikomiljøet ved Universitetet i Stavanger (UIS) for å utvikle. Metodikk fra dette samarbeidet brukes i den løpende risikostyringen i konsernet.

Det kan ikke garanteres at SpareBank 1 SR-Banks risikostyringssystemer beskrevet ovenfor vil være tilstrekkelige til å forhindre at slik risikofaktor materialiseres eller at SpareBank 1 SR-Bank eller investorer blir vesentlig negativt påvirket dersom slik risikofaktor materialiseres.

3.19.5 Eierrisiko

Eierrisiko er risikoen for at SpareBank 1 SR-Bank blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskap og/eller må tilføre ny egenkapital til disse selskapene. Eierselskap defineres som selskaper hvor SpareBank 1 SR-Bank har en vesentlig eierandel og innflytelse.

SpareBank 1 SR-Bank har sterkt fokus på styring og kontroll i selskaper hvor Banken har fullt eller delvis eierskap.

I selskaper som er deleid, enten gjennom direkte eierskap fra SpareBank 1 SR-Bank eller indirekte gjennom eierskapet på 19,5 prosent i SpareBank 1 Gruppen, er SpareBank 1 SR-Bank som største bank i alliansen representert som styremedlem i alle selskaper av spesiell betydning.

Eierrisikoen varierer fra selskap til selskap avhengig av selskapets virksomhet med dertil iboende risiko og SpareBank 1 SR-Banks eierandel. SpareBank 1 SR-Bank har ved utgangen av 4. kvartal 2014 i hovedsak eierrisiko gjennom eierandelen i SpareBank 1 Gruppen (19,5 prosent), SpareBank 1 Kredittkort (17,9 prosent), BN Bank ASA (23,5 prosent), Bank 1 Oslo Akershus AS (4,8 prosent), SpareBank 1 Boligkreditt AS (20,1 prosent), og SpareBank 1 Næringskreditt AS (26,8 prosent).

Av selskap eid av SpareBank 1 Gruppen vurderes eierskapet i SpareBank 1 Forsikring å innebære høyest eierrisiko. Dette skyldes primært selskapets investering av kundemidler i aksje- og obligasjonsmarkedet hvor avkastningen varierer over tid.

BN Bank ASA har hovedkontor i Trondheim og en avdeling for næringseiendom i Oslo. BN Bank ASA betjener kunder over hele landet via nettbank og telefon. BN Bank ASA er eid av SpareBank 1-bankene, og tilbyr et bredt spekter av banktjenester til bedrifter og privatpersoner. Banken har sin virksomhet innenfor tradisjonell bankdrift rettet mot boliglån i personmarkedet og næringseiendom. Eierrisikoen til SpareBank 1 SR-Bank består i hovedsak av den underliggende kredittrisikoen i dette selskapet.

I SpareBank 1 Næringskreditt AS sin portefølje inngår det kun utlån til næringseiendommer med uleiekontrakter i sentrale strøk. Utlånene kan maksimalt utgjøre 60 prosent av markedsverdi. Eierrisikoen til SpareBank 1 SR-Bank består i hovedsak av den underliggende kredittrisikoen i dette selskapet.

SpareBank 1 SR-Bank eier pr 4. kvartal 2014 20,1 prosent av SpareBank 1 Boligkreditt AS. Selskapets virksomhet er finansiering av lån til privatkunder med sikkerhet innenfor 75 prosent av verdigrunlaget for fast eiendom. SpareBank 1 SR-Bank har ved utgangen av 4. kvartal 2014 overført 32,3 mrd kroner (EAD) til selskapet. Eierrisikoen tilsvarer i hovedsak andel av overført portefølje, og risikoen følges opp og rapporteres derfor som kredittrisiko.

Det kan ikke garanteres at SpareBank 1 SR-Banks risikostyringssystemer beskrevet ovenfor vil være tilstrekkelige til å forhindre at slik risikofaktor materialiseres eller at SpareBank 1 SR-Bank eller investorer blir vesentlig negativt påvirket dersom slik risikofaktor materialiseres.

3.19.6 Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er risikoen for uventede inntekts- og kostnadssvingninger som følge av endringer i eksterne forhold som markedssituasjonen eller myndighetenes reguleringer.

Banken har over lengre tid utviklet et godt diversifisert inntektsgrunnlag, slik at en eventuell svikt innenfor enkelte produktgrupper eller kundesegmenter ikke skal få vesentlige konsekvenser over tid. Banken har over tid utviklet en kostnadseffektiv drift i kombinasjon med kontinuerlig kompetanseheving og utvidelse av virksomheten hva gjelder produktbredde og geografi. SpareBank 1 SR-Bank har gjennom flere år lagt systematisk vekt på verdikjedetenkning og utvikling av produkter og tjenester.

Det kan ikke garanteres at SpareBank 1 SR-Banks risikostyringssystemer beskrevet ovenfor vil være tilstrekkelige til å forhindre at slik risikofaktor materialiseres eller at SpareBank 1 SR-Bank eller investorer blir vesentlig negativt påvirket dersom slik risikofaktor materialiseres.

3.19.7 Omdømmerisiko

Omdømme risiko er risikoen for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, aksjemarked og myndigheter.

SpareBank 1 SR-Bank har etablert en overordnet kommunikasjonsstrategi som skal sikre at informasjon formidles internt og eksternt på en måte som støtter opp om virksomhetens verdigrunnlag, mål og visjon. "Skikkelig bank" er det bærende element i Bankens kommunikasjonsstrategi.

SpareBank 1 SR-Bank har også implementert en intern prosess for identifisering og evaluering av Bankens risikobilde for omdømme. Evalueringen gjennomføres årlig. Alle omdømmerisikoene blir evaluert opp mot iboende risiko og etablerte kontroll- og styringstiltak. Det gjennomføres forbedringstiltak ved behov.

Konsernet har fortløpende overvåking av omdømme. Både gjennom daglig overvåking og vurdering av mediebildet, samt fortløpende overvåking av omtaler i ulike sosiale kanaler. De fortløpende daglige vurderinger forsøkes gjennomført på en så objektiv måte som mulig. Medlemmer av konsernledelsen og andre nøkkelpersoner får daglige rapporter over mediebildet.

Det kan ikke garanteres at SpareBank 1 SR-Banks risikostyringssystemer beskrevet ovenfor vil være tilstrekkelige til å forhindre at slik risikofaktor materialiseres eller at SpareBank 1 SR-Bank eller investorer blir vesentlig negativt påvirket dersom slik risikofaktor materialiseres.

3.19.8 Strategisk Risiko

Strategisk risiko er risikoen for tap som følge av feilslåtte strategiske satsninger.

SpareBank 1 SR-Bank har en årlig strategiprosess som involverer Styret, ledelse, nøkkelpersoner, divisjoner og datterselskap i arbeidet. Arbeidet ender ut i et strategisk målbilde for neste tre års periode med en tilhørende forretnings- og handlingsplan. Forretningsplanen viser tydelig de prioriteringer som Banken har gjort for perioden basert på scenarioer og konkurranse- og markedssituasjon. Forretnings- og handlingsplanen er mest detaljert for det nærmeste året.

Konsernledelsen foretar både månedlig og tertialvis evaluering av Bankens prestasjoner og strategiske retning. I den tertialvise evalueringen vurderes også aktuelle nye initiativ og tiltak som må iverksettes basert på endringer i forutsetninger eller endringer i markedssituasjon. Strategiarbeidet er således fleksibelt i sin tilnærming og kan ivareta både kortsiktige og langsiktige målsettinger.

Det kan ikke garanteres at SpareBank 1 SR-Banks risikostyringssystemer beskrevet ovenfor vil være tilstrekkelige til å forhindre at slik risikofaktor materialiseres eller at SpareBank 1 SR-Bank eller investorer blir vesentlig negativt påvirket dersom slik risikofaktor materialiseres.

3.19.9 Compliance-Risiko (Etterlevelse)

Compliance risiko er risikoen for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter.

Rammeverket for compliance bygger i hovedsak på EBAs "Guidelines on Internal Governance (GL 44)", Basel Committee on Banking Supervision; "Compliance and the compliance function in banks", ESMA Guidelines; "on certain aspects of the MiFID compliance function requirements" og Finanstilsynets "Modul for evaluering av overordnet styring og kontroll".

Compliance funksjonen i SpareBank 1 SR-Bank er en uavhengig funksjon som skal se til at lover, forskrifter, normer og anbefalinger som regulerer virksomheten og som er fastsatt av myndighetsorganer eller andre institusjoner eller foreninger, implementeres og etterleves.

Compliance policy skal sikre at konsernets ikke pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomisk tap som følge av manglende implementering og etterlevelse av lover og forskrifter. Konsernets compliance policy vedtas av styret og beskriver hovedprinsippene for ansvar og organisering.

Konsernet er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Effektive virkemidler for å oppnå dette er:

- Et tydelig verdigrunnlag som er klart kommunisert og forstått i organisasjonen
- En prosess for å fange opp, kommunisere og implementere endringer i lover og forskrifter
- En prosess for å følge opp og rapportere etterlevelsen av lover og forskrifter

Konsernets compliance funksjon ivaretas av avdeling for risikostyring og compliance som er organisert uavhengig av forretningsenhetene. Avdelingen har det overordnede ansvaret for rammeverk, oppfølging og rapportering innenfor compliance området.

Konsernet har egen compliance ansvarlig for konsernets verdipapirforetak, som har ansvaret for å kontrollere at bankens virksomhet knyttet til ytelse av investeringstjenester til enhver tid drives i samsvar med regelverket for verdipapirhandel. Compliance ansvarlig i verdipapirforetaket rapporterer direkte til daglig leder for verdipapirforetaket og rapporterer i tillegg til avdeling for risikostyring og compliance.

Lederne i konsernet er operativt ansvarlige for praktisk implementering og etterlevelse av lover og forskrifter. Alle medarbeidere er ansvarlige for at de til daglig etterlever og forstår gjeldende lover og forskrifter. Gjeldende lover og forskrifter er inkludert i konsernets rutineverk. Beskrivelse av regulatoriske krav og direkte henvisning til lovtekst og gjeldende paragrafer er tilgjengelig.

Vurdering av kvaliteten i implementering og etterlevelsen av gjeldende lover og forskrifter gjennomføres samtidig med gjennomføring av årlige risikoanalyser for alle vesentlige forretnings- og prosessområder. Lederne i konsernet bekrefter i *Lederbekreftelsen* at etterlevelsen av lover og forskrifter er tilfredsstillende. Rutiner oppdateres fortløpende ved endringer i regulatoriske krav.

Det gjennomføres jevnlig identifisering og evaluering av compliance risikoer, samt oppfølging av tiltak. Eventuelle hendelser eller brudd på compliance policy registreres i konsernet database for rapportering og oppfølging av uønskede hendelser.

Compliance rapporteres kvartalsvis til styret og administrerende direktør i egen compliance rapport. I tillegg leverer verdipapirforetaket egen årsrapport til styret.

Det kan ikke garanteres at SpareBank 1 SR-Banks risikostyringssystemer beskrevet ovenfor vil være tilstrekkelige til å forhindre at slik risikofaktor materialiseres eller at SpareBank 1 SR-Bank eller investorer blir vesentlig negativt påvirket dersom slik risikofaktor materialiseres.

3.20 Kapitaldekning

3.20.1 Dagens Regelverk

EUs direktiv for kapitaldekning ble innført i Norge fra 1. januar 2007. Finansdepartementet fastsatte 22. august 2014 endringer i forskrifter om kapitalkrav med virkning fra 30. september 2014. Endringene er en tilpasning til EUs nye kapitaldekningsregelverk for banker og verdipapirforetak (CRD IV / CRR), og innebærer at minstekrav til ren kjernekapitaldekning vil øke gradvis fram til 1. juli 2016.

De mest sentrale endringene i forbindelse med nytt regelverk med virkning fra 30. september 2014:

- Fradrag i ansvarlig kapital vil primært redusere ren kjernekapital, tidligere ble fradraget fordelt 50/50 mellom ren kjernekapital og tilleggskapital
- Investeringer i finansinstitusjoner kommer til fradrag for den delen som overstiger 10 % av ren kjernekapital, den delen av investeringene som ikke kommer til fradrag i ansvarlig kapital vil inngå i beregningsgrunnlaget med en risikovekt på 250 %. Kapitaldekningsreserve og fradrag for investeringer større enn 2 % av institusjoners ansvarlige kapital bortfaller
- Innføring av Additional Value Adjustment (AVA-fradrag) – krav om forsvarlig verdsettelse
- Innføring av Credit Value Adjustment (CVA) for derivatposisjoner
- Endring i regler for risikovekting av eksponeringer på ratede OMF'er og ratede institusjoner skal nå risikovektes etter den aktuelle institusjonens egen rating

SpareBank 1 SR-Bank har tillatelse fra Finanstilsynet til å benytte interne målemetoder (Internal Rating Based Approach) for kredittrisiko. Banken er godkjent for bruk av IRB-Grunnleggende for bedriftsmarkedet og IRB-metode for massemarkedet. I 1. kvartal 2015 fikk SpareBank 1 SR-Bank tillatelse til å bruke IRB-Avansert for bedriftsmarkedet. Bruk av IRB stiller omfattende krav til bankens organisering, kompetanse, risikomodeller og risikostyringssystemer. Dette betyr at det lovbestemte minimumskravet til kapitaldekning for kredittrisiko vil være basert på Bankens interne risikovurderinger. Dette betyr også at det lovbestemte minimumskravet til kapitaldekning blir mer risikosensitivt, slik at kapitalkravet i større grad vil samsvare med risikoen i de underliggende porteføljer. For kredittrisiko mot stater og institusjoner benyttes standardmetoden, mens for egenkapitalposisjoner benyttes IRB (enkel risikovekt metode). For markedsrisiko bruker SpareBank 1 SR-Bank standard-metoden. For beregningen av operasjonell risiko bruker SpareBank 1 SR-Bank sjablongmetoden. Det innebærer sjablongsatser som prosent av driftsinntektene i forretningsenheten. I en overgangsperiode har Finanstilsynet lagt opp til at risikovektet balanse ikke kan være lavere

enn 80 % av risikovektet balanse i henhold til Basel 1 regelverket. Finanstilsynet har foreslått å videreføre overgangsordningen inntil videre.

SpareBank 1 SR-Bank har per 4. kvartal 2014 en ren kjernekapitaldekning på 11,5 prosent, og ligger godt over minimumskravet til ren kjernekapital dekning inkludert bufferkravene, på 10,0 %.

Det er innført krav om offentliggjøring av uvektet kjernekapitalandel (leverage ratio) fra og med 1. januar 2015.

Ytterligere informasjon vedrørende Baselkomitéens standard finnes på www.bis.org.

4. Finansiell Informasjon

Dette kapitlet gir en oversikt over SpareBank 1 SR-Banks finansielle stilling og resultatet av virksomheten for kvartalsregnskapet per 31. desember 2014 og kvartalsregnskapet per 31. desember 2013, samt for regnskapsårene som ble avsluttet 31. desember 2014, og 2013. Videre gir kapitlet en oversikt over SpareBank 1 SR-Banks kontantstrømmer for regnskapsårene som ble avsluttet 31. desember 2014, og 2013. For å få en mest mulig fullstendig oversikt over Bankens finansielle stilling, resultatet av virksomheten og kontantstrømmer bør informasjonen i dette kapitlet leses i sammenheng med Bankens reviderte konsernregnskap. Historisk finansiell informasjon i form av reviderte årsregnskap og ureviderte delårsrapporter kan lastes ned fra Bankens internettside, www.sr-bank.no. Se også kryssreferanseliste i kapittel 8.2, "Informasjon inntatt ved henvisning".

Det er ingen vesentlige endringer som er oppstått siden utløpet av 4. kvartalstallene for 2014 og dato for dette Registreringsdokumentet. Den historiske finansielle informasjonen i dette Registreringsdokumentet er hentet fra reviderte regnskapsrapporter.

4.1 Regnskapsprinsipper for Bankens Konsoliderte IFRS-Regnskap

4.1.1 Grunnlaget for Utarbeidelse av det Konsoliderte Årsregnskapet

Morbank- og konsernregnskapet 2014 for SpareBank 1 SR-Bank ("Konsernet") er satt opp i overensstemmelse med Internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som fastsatt av EU. Dette omfatter også fortolkninger fra Den internasjonale fortolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC) og dens forgjenger, Den faste fortolkningskomité (SIC).

Årsregnskapet for SpareBank 1 SR-Bank for 2014 er avlagt etter IFRS regelverket for morbank og konsern.

SpareBank 1 SR-Bank er et allmennaksjeselskap registrert hjemmehørende i Norge med hovedkontor i Stavanger.

SpareBank 1 SR-Bank er notert på Oslo Børs.

Målegrunnlaget for både morbank- og konsernregnskapet er historisk kost med følgende modifikasjoner: finansielle derivater, finansielle eiendeler og finansiell gjeld regnskapsføres til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av de internasjonale regnskapsstandarder at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i stor grad inneholder slike skjønnsmessige estimater, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for morbank- og konsernregnskapet, er beskrevet i note 3.

Årsregnskapet er avlagt i henhold til IFRS standarder og fortolkninger obligatoriske for årsregnskap som avlegges pr 31.12.2014. Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Nye og endrede standarder som er tatt i bruk i 2014:

Fra 1. januar 2014 er følgende standarder tatt i bruk som påvirker regnskapet i større grad:

Endring i IAS 32 Finansielle instrumenter som klargjør når nettopresentasjon av finansielle eiendeler og forpliktelser kan foretas. Retten til motregning kan ikke være betinget av en framtidig hendelse. Motregningen må også være juridisk håndhevbar i alle situasjoner (ordinær drift, mislighold, insolvens eller konkurs) som selskapet og motparter kan komme i. Endringen vurderer også oppgjørsmekanismer. Endringen fikk ikke vesentlig effekt på konsernregnskapet.

Endringer i IAS 36 Verdifall på eiendeler som fjernet opplysningskrav om gjenvinnbart beløp for enkelte kontantgenererende enheter som ved en inkurie hadde blitt inkludert i IAS 36 ved implementeringen av IFRS 13.

Endring i IAS 39 Finansielle instrumenter - innregning og måling om motpartendring for derivater og videreføring av sikringsbokføring. Endringen behandler lovendringer som innfører krav om oppgjørssentraler for bilaterale avtaler. I

henhold til IAS 39 ville motpartsending til en oppgjørssentral føre til opphør av sikringsbokføringen. Endringen fører til at sikringsbokføring ikke opphører når motpartsending av et sikringsinstrument oppfyller spesifikke kriterier. Endringen fikk ikke vesentlig effekt på konsernregnskapet.

IFRIC 21 Avgifter fastsetter regnskapsføringen av en plikt til å betale en avgift som faller innenfor virkeområdet til IAS 37 Avsetninger. Fortolkningen omhandler hva den utløsende hendelsen er, som medfører at avgiften skal innregnes som en forpliktelse. Fortolkningen medførte ingen vesentlige endringer i tidspunkt for innregning av avgifter for konsernet.

Andre standarder, endringer og fortolkninger som trådte i kraft for regnskapsåret 2014 var ikke vesentlige for konsernet.

Nye standarder og fortolkninger som ennå ikke er tatt i bruk

En rekke nye standarder, endringer til standardene og fortolkninger er pliktige for fremtidige årsregnskap. Blant de som konsernet har valgt å ikke tidlig anvende, er de vesentligste opplyst om nedenfor.

IFRS 9 Finansielle instrumenter omhandler klassifikasjon, måling og innregning av finansielle eiendeler og forpliktelser samt sikringsbokføring. Den komplette versjonen av IFRS 9 ble utgitt i juli 2014. Den erstatter de deler av IAS 39 som omhandler tilsvarende problemstillinger. Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre kategorier: virkelig verdi over utvidet resultat, virkelig verdi over resultatet og amortisert kost. Målekategori bestemmes ved førstegangsregnskapsføring av eiendelen. Klassifiseringen avhenger av enhetens forretningsmodell for styring av sine finansielle instrumenter og karakteristikken av kontantstrømmene til det enkelte instrumentet. Egenkapitalinstrumenter skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi over resultatet. Foretaket kan velge å presentere verdiendringene over utvidet resultat, men valget er bindende, og ved senere salg kan ikke gevinst/tap reklassifiseres over resultatet. Verdifall som skyldes kredittrisiko skal nå innregnes basert på forventet tap i stedet for dagens modell der tap må være pådratt. For finansielle forpliktelser viderefører standarden stort sett kravene i IAS 39. Den største endringen er at i tilfeller der virkelig verdi-opsjonen er tatt i bruk for en finansiell forpliktelse, skal endringer i virkelig verdi som skyldes endring i egen kredittrisiko innregnes i utvidet resultat. IFRS 9 forenkler kravene til sikringsbokføring ved at sikringseffektiviteten knyttes nærmere ledelsens risikostyring og gir større rom for vurdering. Samtidig sikringsdokumentasjon kreves fortsatt. Standarden trer i kraft for regnskapsåret 2018, men tidliganvendelse er tillatt. Konsernet har fortsatt ikke fullt ut vurdert virkningen av IFRS 9.

IFRS 15 Inntekter fra kundekontrakter omhandler inntektsføring. Standarden fordrer en inndeling av kundekontrakten i de enkelte ytelsesplikter. En ytelsesplikt kan være en vare eller en tjeneste. Inntekt regnskapsføres når en kunde oppnår kontroll over en vare eller tjeneste, og dermed har muligheten til å bestemme bruken av og kan motta fordelene fra varen eller tjenesten. Standarden erstatter IAS 18 Driftsinntekter og IAS 11 Anleggskontrakter og tilhørende tolkninger. Standarden trer i kraft for regnskapsåret 2017, men tidliganvendelse er tillatt. Konsernet vurderer for tiden virkningen av IFRS 15.

Det er ingen andre standarder eller fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å gi en vesentlig påvirkning på konsernets regnskap.

4.1.2 Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er Konsernets funksjonelle valuta. Alle beløp er angitt i millioner kroner med mindre noe annet er angitt.

4.1.3 Datterselskap

I morbank regnskapet blir eierandelene i datterselskap vurdert etter kostmetoden. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig.

Utbytte, konsernbidrag og andre utdelinger inntektsføres det året det vedtas av generalforsamlingen. Overstiger utbyttet/konsernbidraget andel av tilbakeholdt resultat etter kjøpet, representerer den overskytende del tilbakebetaling av investert kapital, men er i henhold til endring i IAS 27 inntektsført i utbetalingsåret.

4.1.4 Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter alle datterselskap. Datterselskaper er alle enheter (inkludert strukturerte enheter) som konsernet har kontroll over. Kontroll over en enhet oppstår når konsernet er utsatt for variabilitet i avkastningen fra enheten og har evnen til å påvirke denne avkastningen gjennom sin makt over enheten. Datterselskap konsolideres fra dagen kontroll oppstår, og dekonsolideres når kontroll opphører.

Ved oppkjøp av virksomhet anvendes oppkjøpsmetoden. Vederlaget som er ytt måles til virkelig verdi av overførte eiendeler, pådratte forpliktelser og utstedte egenkapitalinstrumenter. Inkludert i vederlaget er også virkelig verdi av alle eiendeler eller forpliktelser som følge av avtale om betinget vederlag. Identifiserbare eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser regnskapsføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Ikke-kontrollerende eierinteresser i det oppkjøpte foretaket måles fra gang til gang enten til virkelig verdi, eller til sin andel av det overtatte foretakets nettoeiendeler.

Utgifter knyttet til oppkjøp kostnadsføres når de påløper.

Når oppkjøpet skjer i flere trinn skal eierandel fra tidligere kjøp verdsettes på nytt til virkelig verdi på kontrolltidspunktet med resultatføring av verdiendringen.

Betinget vederlag måles til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Etterfølgende endringer i virkelig verdi av det betingede vederlaget skal i henhold til IAS 39 resultatføres eller føres som en endring i det utvidete resultatregnskapet dersom det betingede vederlaget klassifiseres som en eiendel eller gjeld.

Det foretas ikke ny verdimåling av betingede vederlag klassifisert som egenkapital, og etterfølgende oppgjør føres mot egenkapitalen.

Konserninterne transaksjoner, mellomværender og urealisert gevinst mellom konsernselskaper elimineres. Urealisert tap elimineres også. Rapporterte tall fra datterselskapene omarbeides om nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Minoritetens (ikke kontrollerende eiers) andel av konsernets resultat blir presentert i egen linje under resultat etter skatt i resultatregnskapet. I egenkapitalen vises minoritetens andel som en egen post.

4.1.5 Endring i eierinteresser i datterselskaper uten tap av kontroll

Transaksjoner med minoritet (ikke-kontrollerende eiere) i datterselskaper som ikke medfører tap av kontroll behandles som egenkapitaltransaksjoner. Ved ytterligere kjøp føres forskjellen mellom vederlaget og aksjenes forholdsmessige andel av balanseført verdi av nettoeiendeler i datterselskapet mot egenkapitalen til morselskapets eiere. Gevinst eller tap ved salg til ikke-kontrollerende eiere føres tilsvarende mot egenkapitalen.

4.1.6 Avhending av datterselskaper

Ved tap av kontroll måles eventuell gjenværende eierinteresse til virkelig verdi med endring over resultatet. Virkelig verdi utgjør deretter anskaffelseskost for den videre regnskapsføring, enten som investering i tilknyttet selskap, felleskontrollert virksomhet eller finansiell eiendel. Beløp som tidligere er ført i utvidet resultat relatert til dette selskapet behandles som om konsernet hadde avhendet underliggende eiendeler og gjeld. Dette vil kunne innebære at beløp som tidligere er ført i utvidet resultat omklassifiseres til resultatet.

4.1.7 Tilknyttet Foretak

Tilknyttet foretak er enheter der Konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Normalt foreligger det betydelig innflytelse når Konsernet har en eierandel på mellom 20 og 50 prosent av stemmeberettiget kapital. Investering i tilknyttede foretak regnskapsføres etter kostmetoden i selskapsregnskapet og etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet.

I konsernregnskapet føres nyinvesteringer til anskaffelseskost. Investeringer i tilknyttet selskap inkluderer goodwill/badwill identifisert på oppkjøpstidspunktet, redusert ved eventuelle senere nedskrivninger.

Konsernets andel av over- eller underskudd i tilknyttede selskap resultatføres og tillegges balanseført verdi av

investeringene. Konsernets andel av utvidet resultat i det tilknyttede selskapet føres i utvidet resultat i konsernet og tillegges også balanseført beløp for investeringene. Konsernet resultatfører ikke andel av underskudd hvis dette medfører at balanseført beløp av investeringen blir negativt (inklusive usikrede fordringer på enheten), med mindre konsernet har pådratt seg forpliktelser eller foretatt betalinger på vegne av det tilknyttede selskapet.

4.1.8 Felleskontrollerte ordninger

Konsernet har tatt i bruk IFRS 11 for alle felleskontrollerte ordninger. Etter IFRS 11 skal investeringer i felleskontrollerte ordninger klassifiseres enten som felleskontrollerte driftsordninger eller felleskontrollerte virksomheter avhengig av de avtalemessige rettighetene og forpliktelsene til hver enkelt investor. Sparebank 1 SR-Bank har vurdert sine felleskontrollerte ordninger og kommet til at de er felleskontrollerte virksomheter. Felleskontrollerte virksomheter regnskapsføres ved bruk av egenkapitalmetoden i konsernet og kostmetoden i selskapsregnskapet.

Ved bruk av egenkapitalmetoden regnskapsføres felleskontrollerte virksomheter opprinnelig til anskaffelseskost. Deretter reguleres det balanseførte beløpet for å innregne andelen av resultater etter kjøpet, samt andel av utvidet resultat. Når konsernets andel av tap i en felleskontrollert virksomhet overstiger balanseført beløp (inkludert andre langsiktige investeringer som i realiteten er en del av konsernets nettoinvestering i virksomheten) innregnes ikke ytterligere tap, med mindre det er pådratt forpliktelser eller det er gjennomført utbetalinger på vegne av de felleskontrollerte virksomhetene.

Urealisert gevinst på transaksjoner mellom konsernet og dets felleskontrollerte virksomheter elimineres i henhold til eierandelen i virksomheten. Urealiserte tap elimineres også med mindre transaksjonen gir bevis for et verdifall på den den overførte eiendelen. Beløp rapportert fra felleskontrollerte virksomheter omarbeides om nødvendig for å sikre sammenfall med regnskapsprinsippene til konsernet.

4.1.9 Utlån og Tap på Utlån

Utlån med flytende rente måles til amortisert kost i samsvar med IAS 39. Amortisert kost er anskaffelseskost minus tilbake-betalinger på hovedstolen tatt hensyn til transaksjonskostnader, pluss eller minus kumulativ amortisering som følger av en effektiv rente-metode, og fratrukket eventuelle beløp for verdifall eller tapsutsatthet. Den effektive renten er den renten som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontante inn- eller utbetalinger over det finansielle instrumentets forventede levetid.

Fastrentelån til kunder øremerkes ved førstegangs innregning som vurdert til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet i henhold til IAS 39.9. Gevinst og tap som skyldes endring i virkelig verdi bokføres over resultatregnskapet som verdiendring. Opptjente renter og over/underkurs regnskapsføres som renter. Banken benytter seg av virkelig verdi opsjon for måling av fastrente lån, da dette i stor grad vil eliminere inkonsistens i måling av sammenstilte instrumenter i balansen.

4.1.10 Salg av utlån

Banken har inngått avtale om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i fast eiendom til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. I tråd med forvaltningsavtale mellom Banken og kredittforetakene, forestår Banken forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. Banken mottar et vederlag i form av provisjon for de plikter som følger med forvaltning av utlånene. Det foreligger en gjenværende involvering knyttet til solgte utlån ved mulig begrenset avregning av tap mot provisjon. Kredittforetakene kan under forvaltningsavtalen med Banken foreta videresalg av utlån som er kjøpt fra Banken samtidig som Bankens rett til å forvalte kundene og motta provisjon følger med. Dersom Banken ikke er i stand til å betjene kundene kan retten til betjening og provisjon falle bort. Videre har Banken opsjon til å kjøpe tilbake utlån under gitte betingelser, det vurderes derfor at Banken har beholdt reell kontroll over de solgte utlånene basert på IAS 29.30.c. Banken har således verken beholdt eller overført det vesentligste av risiko og avkastning knyttet til de solgte utlånene. Banken regnskapsfører som eiendel og forpliktelse det beløp som knytter seg til gjenværende involvering. Banken regnskapsfører dertil som en forpliktelse virkelig verdi av gjenværende kredittrisiko knyttet til solgte utlån. Denne er beregnet som svært liten. Banken har ut fra en vesentlighetsvurdering ikke regnskapsført noe beløp for gjenværende involvering i de solgte utlånene. Det vises til beskrivelse i årsregnskapet for 2014 note 9.

4.1.11 Vurdering av Verdifall på Finansielle Eiendeler

På hver balansedag vurderer Konsernet om det eksisterer objektive bevis på forhold som indikerer at forventet kontantstrøm ved første gangs balanseføring ikke vil realiseres og at dermed verdien på en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler er redusert. Verditap på en finansiell eiendel vurdert til amortisert kost eller gruppe av finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost er pådratt dersom, og bare dersom, det eksisterer objektive bevis på verdifall som kan medføre redusert framtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Verdifallet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs bokføring (en tapshendelse) og resultatet av tapshendelsen (eller hendelsene) må også kunne måles pålitelig. Objektive bevis på at verdien av en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler er redusert omfatter observerbare data som blir kjent for konsernet som følgende tapshendelser:

- Vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller låntaker
- Mislighold av kontrakt, som manglende betaling av avdrag og renter
- Banken innvilger låntaker spesielle betingelser med bakgrunn i økonomiske eller legale grunner knyttet til låntakers økonomiske situasjon
- Sannsynlighet for at skyldner vil inngå gjeldsforhandlinger eller andre finansielle reorganiseringer
- På grunn av finansielle problemer opphører de aktive markedene for den finansielle eiendelen
- Observerbare data indikerer at det er målbar reduksjon i framtidige kontantstrømmer fra en gruppe finansielle eiendeler siden første gangs bokføring, selv om reduksjonen enda ikke kan fullt ut identifiseres til en individuell finansiell eiendel i gruppen inkludert:
  - ugunstig utvikling i betalingsstatus for låntakere i gruppen
  - nasjonale eller lokale økonomiske betingelser som korrelerer med mislighold av eiendelene i gruppen

Konsernet vurderer først om det eksisterer individuelle objektive bevis på verdifall for finansielle eiendeler som er individuelt signifikante. For finansielle eiendeler som ikke er individuelt signifikante, vurderes de objektive bevisene på verdifall individuelt eller kollektivt. Dersom Konsernet bestemmer at det ikke eksisterer objektive bevis på verdifall for en individuell vurdert finansiell eiendel, signifikant eller ikke, inkluderes eiendelen i en gruppe av finansielle eiendeler med samme kredittrisiko karakteristikk. Gruppen vurderes så samlet for eventuell verdireduksjon. Eiendeler som vurderes individuelt med hensyn på verdireduksjon, og hvor et verditap identifiseres eller fortsatt er identifisert, tas ikke med i en samlet vurdering av verdireduksjon. Se også årsregnskapet for 2014 note 3.

Dersom det er objektive bevis på at en verdireduksjon har inntruffet, beregnes størrelsen på tapet til differansen mellom eiendelens bokførte verdi og nåverdien av estimerte framtidige kontant-strømmer (eksklusiv framtidige kredittap som ikke er pådratt) diskontert med den finansielle eiendelens sist fastsatte effektive rentesats. Bokført verdi av eiendelen reduseres ved bruk av en avsetningskonto og tapet bokføres over resultatregnskapet.

Framtidige kontantstrømmer fra en gruppe av finansielle eiendeler som samlet er vurdert med hensyn på verdireduksjon, estimeres med utgangspunkt i de kontraktmessige kontantstrømmene for gruppen samt historiske tap for eiendeler med lignende kredittrisiko. Historiske tap justeres for eksisterende observerbare data for å kunne ta hensyn til effekter av eksisterende forhold som ikke var tilstede på tidspunktet for de historiske tapene samt justere effekter av tidligere forhold som ikke eksisterer i dag.

4.1.12 Misligholdte / Tapsutsatte Engasjementer

Samlet engasjement fra en kunde regnes som misligholdt og tas med i Konsernets oversikter over misligholdte engasjementer når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt 90 dager etter forfall, rammekreditter er overtrukket i 90 dager eller mer, eller kunden er konkurs. Utlån og andre engasjementer som ikke er misligholdte, men hvor kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at Konsernet vil bli påført tap, klassifiseres som tapsutsatte engasjementer.

4.1.13 Konstaterte Tap

Når det er overveiende sannsynlig at tapene er endelige, klassifiseres tapene som konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket ved tidligere foretatte spesifiserte tapsavsetninger føres mot avsetningene. Konstaterte tap uten dekning i tapsavsetningene, samt over- eller underdekning i forhold til tidligere tapsavsetninger resultatføres.

4.1.14 Overtatte Eiendeler

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier overtar Konsernet i en del tilfeller eiendeler som har vært stilt som sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi og verdien av låneengasjementet justeres tilsvarende. Overtatte eiendeler som skal realiseres, klassifiseres som virksomhet som skal selges, beholdninger eller anleggsmidler holdt for salg og regnskapsføres etter relevante IFRS standarder (normalt IAS 16, IAS 38, IAS 39 eller IFRS 5).

4.1.15 Leieavtaler

Finansielle leieavtaler er ført under hovedposten "Netto utlån til kunder" i balansen og regnskapsføres etter amortisert kost prinsippet. Alle faste inntekter innenfor leieavtalens forventede løpetid inngår i beregningen av avtalens effektive rente.

Konsernet har ikke kontrakter av typen "salg og tilbakeleie" av eiendom, anlegg og utstyr.

4.1.16 Verdipapirer

Verdipapirer består av aksjer og andeler, sertifikater og obligasjoner. Aksjer og andeler klassifiseres enten som holde for omsetning eller som virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Sertifikater og obligasjoner klassifiseres enten som holde for omsetning, som virkelig verdi med verdiendring over resultatet, som holde til forfall eller som fordring. Konsernet benytter kurs på handelsdato ved førstegangsinregning av verdipapirer.

Alle finansielle instrumenter som er klassifisert som holde for omsetning eller til virkelig verdi med verdiendring over resultatet, måles til virkelig verdi, og endring i verdi fra inngående balanse resultatføres som inntekt fra finansielle investeringer. Det er Konsernets oppfatning at finansielle instrumenter klassifisert som til virkelig verdi med verdiendring over resultatet gir mer relevant informasjon om verdiene av disse postene i balansen enn om de var vurdert til amortisert kost. De finansielle instrumentene som inngår i denne kategorien blir løpende rapportert og styrt ut fra en vurdering av virkelig verdi. Sertifikater og obligasjoner som klassifiseres som holde til forfall, eller som fordring måles til amortisert kost ved en effektiv rente-metode. Se omtale av denne metoden under avsnittet om utlån.

4.1.17 Derivater og Sikring

Derivater består av valuta- og renteinstrumenter. Derivater føres til virkelig verdi over resultatet.

Konsernet benytter derivater i operasjonell og regnskapsmessig (innlån) sikringsøyemed for å minimere renterisiko på fast-rente-instrumenter (fastrenteinnlån, fastrenteutlån), obligasjoner (eiendel og gjeld) og sertifikater (eiendel og gjeld). Sikringens effektivitet vurderes og dokumenteres både ved første gangs klassifisering og på løpende basis. Ved virkeligverdisikring blir sikringsinstrumentet regnskapsført til virkelig verdi men for sikringsobjektet regnskapsføres endringer i virkelig verdi knyttet til den sikrede risikoen. Se årsregnskapet for 2014 note 28 for ytterligere opplysninger.

4.1.18 Goodwill / Badwill

Goodwill er den positive forskjellen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av bankens andel av netto identifiserbare eiendeler i virksomheten på oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskap er klassifisert som immateriell eiendel. Goodwill ved kjøp av andel i tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet er inkludert i investeringen, og testes for nedskrivning som en del av balanseført verdi på investeringen. Goodwill avskrives ikke, men er gjenstand for en årlig nedskrivningstest med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall, i samsvar med IAS 36. Ved vurdering av verdifall foregår vurderingen på det laveste nivå i foretaket hvor goodwill følges opp for interne ledelsesformål. Nedskrivning på goodwill reverseres ikke. I de tilfeller hvor anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet er lavere enn virkelig verdi av bankens andel av netto identifiserbare eiendeler på oppkjøpstidspunktet, såkalt badwill, inntektsføres differansen umiddelbart og inngår i inntekter fra eierinteresser.

4.1.19 Varige Driftsmidler

Varige driftsmidler omfatter bygninger, tomter og driftsløysøre. Bygninger og driftsløysøre er bokført til kostpris fratrukket av-skrivninger og nedskrivninger. Tomter er bokført til kostpris fratrukket nedskrivninger. Tomter avskrives ikke. Kostpris inkluderer alle direkte henførbare kostnader knyttet til kjøpet av eiendelen. Det er benyttet lineære avskrivninger for å allokere kostpris fratrukket eventuell restverdi over drifts-midlenes brukstid.

4.1.20 Virksomhet/Eiendel som skal selges

Disse postene i balansen inneholder konsernets eiendeler som er besluttet solgt. Postene inneholder eiendeler og gjeld knyttet til overtatte eiendeler, samt eiendomsselskaper som skal syndikeres og selges ut i andeler til kunder. Posten er vurdert til virkelig verdi.

4.1.21 Innlån

Innlån regnskapsføres første gang til opptakskost, som er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag for transaksjons-utgifter. Innlån med flytende rente måles deretter til amortisert kost og eventuell over-/underkurs blir periodisert over løpetiden. Innlån med fast rente vurderes til virkelig verdi med neddiskontering etter gjeldende rentekurve, dog ikke hensyntatt endringer i egne kredittspreader og transaksjonskostnader da konsernet benytter virkeligverdisikring på slike innlån. Innskudd fra kunder og kreditt-institusjoner vurderes til amortisert kost.

4.1.22 Pensjoner

SpareBank 1 SR-Bank har ulike pensjonsordninger, både innskuddsordninger og ytelsesordninger.

Ytelsesbasert pensjonsavtale

En ytelsesordning er definert som en ordning som ikke er en innskuddsordning.

En ytelsesordning vil typisk definere et beløp en ansatt vil motta fra og med pensjoneringstidspunktet, vanligvis avhengig av alder, antall år i arbeid og lønn.

Regnskapsmessig forpliktelse for ytelsesordningen er nåverdien av forpliktelsen på balansedagen, med fradrag for virkelig verdi av pensjonsmidlene. Bruttoforpliktelsen er beregnet av uavhengig aktuar som anvender lineærmetoden ("unit credit method") ved beregningene. Bruttoforpliktelsen diskonteres til nåverdi ved bruk av renten på høykvalitets bedriftsobligasjoner, og med tilnærmet lik løpetid som utbetalingshorisonten av forpliktelsen.

Gevinster og tap som oppstår ved rekalkulering av forpliktelsen som følge av erfaringsavvik og endringer i aktuarmessige forutsetninger føres mot egenkapitalen via utvidet resultat i perioden de oppstår.

Virkningen av endringer i ordningenes ytelser resultatføres umiddelbart.

Den ytelsesbaserte ordningen ble lukket for nye medlemmer fra og med 1.4.2011.

Innskuddsbasert pensjonsavtale

Ved innskuddsplaner betaler selskapet inn faste bidrag til et forsikringsselskap. Selskapet har ingen rettslige eller selvpålagte forpliktelser til å skyte inn ytterligere midler dersom det viser seg at det ikke er tilstrekkelige midler til å betale alle ansatte de ytelser som er knyttet til deres opptjening i denne eller tidligere perioder. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad. Eventuelle forskuddsbetalte innskudd balanseføres som eiendel (pensjonsmidler) i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere framtidige innbetalinger.

4.1.23 Usikre Forpliktelser

Konsernet utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Brutto latent forpliktelse framgår av årsregnskapet for 2014 note 35. Tapsvurderinger skjer som ledd i vurderingen av tap på utlån og etter de samme prinsipper og rapporteres sammen med disse, jfr. Årsregnskapet for 2014 note 11. Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig. Det gis opplysninger om usikre forpliktelser som ikke fyller kriteriene for balanseføring dersom de er vesentlige.

Avsetning for restrukturingsutgifter foretas når Konsernet har en avtalemessig eller rettslig forpliktelse, det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen vil komme til oppgjør ved en overføring av økonomiske ressurser, og forpliktelsens størrelse kan estimeres med tilstrekkelig grad av pålitelighet.

4.1.24 Ansvarlige Lån og Fondsobligasjoner

Ansvarlige lån har prioritet etter all annen gjeld. Tidsbegrenset ansvarlig lån kan telles med, med 50 prosent av kjernekapitalen i kapitaldekningen, mens evigvarende ansvarlige lån kan telle med inntil 100 prosent av

kjernekapitalen. Ansvarlige lån klassifiseres som ansvarlig lånekapital i balansen og måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet eller amortisert kost slik som andre langsiktige lån. Banken benytter seg av virkelig verdi sikring for måling av fastrente lån.

En fondsobligasjon er en obligasjon med pålydende rente, men Konsernet har ikke plikt til å betale ut renter i en periode hvor det ikke utbetales utbytte, og investor har heller ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt, det vil si rentene akkumuleres ikke. Fondsobligasjon er godkjent som et element i kjernekapitalen innen en ramme på 15 eller 35 prosent av samlet kjernekapital avhengig av type fondsobligasjon. Finanstilsynet kan kreve at fondsobligasjonene skrives ned proporsjonalt med egenkapitalen dersom bankens kjernekapitaldekning faller under 5 prosent eller kapitaldekningen faller under 8 prosent. Nedskrevne beløp på fondsobligasjonene skal være skrevet opp før det kan utbetales utbytte til aksjonærene. Fondsobligasjoner klassifiseres som ansvarlig lånekapital i balansen og måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

4.1.25 Utbytte

Utbytte bokføres som egenkapital i perioden fram til det er vedtatt av Bankens generalforsamling.

4.1.26 Renteinntekter og -kostnader

Renteinntekter og -kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost resultatføres løpende basert på en effektiv rentemetode. Effektiv rente er den renten som medfører at nåverdien av forventet kontantstrøm, over forventet levetid for en finansiell eiendel eller finansiell forpliktelse, blir lik bokført verdi av den respektive finansielle eiendelen eller forpliktelsen. Ved beregningen av effektiv rente estimerer man kontantstrømseffekten som ligger i avtalen, men uten å ta hensyn til framtidige kredittap. Beregningen tar således hensyn til blant annet gebyrer, transaksjonskostnader, overkurs og underkurs.

Dersom en finansiell eiendel blir nedskrevet for tap blir ny effektiv rente beregnet basert på justert estimert kontantstrøm.

Renteinntekter og rentekostnader på finansielle instrumenter som måles til virkelig verdi klassifiseres som henholdsvis rente-inntekter og rentekostnader. Øvrige verdiendringer klassifiseres som inntekter fra finansielle instrumenter.

4.1.27 Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir levert/mottatt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Honorarer for rådgivning opptjenes i samsvar med inngått rådgivningsavtale, som oftest etter hvert som tjenesten ytes. Det samme gjelder for løpende forvaltningstjenester. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i Konsernets regnskap, resultatføres når transaksjonen slutføres.

4.1.28 Transaksjoner og Balanseposter i Utenlandsk Valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved kursen på transaksjonstidspunktet. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av balanseposter i valuta på balansedagen resultatføres. Gevinst og tap knyttet til omregning av andre poster enn pengeposter, innregnes på samme måte som den tilhørende balansepost. For balanseposter benyttes kurs på balansedagen.

4.1.29 Skatt

Skattekostnad består av betalbar skatt og utsatt skatt. Betalbar skatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat.

Betalbar skatt for perioden beregnes i samsvar med de skattelover og skatteregler som er vedtatt, eller i hovedsak vedtatt på balansedagen.

Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes utsatt skatteforpliktelse eller -fordel på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller fordel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag, og heller ikke på førstegangs-innregnede poster som verken påvirker regnskapsmessig eller skattepliktig resultat.

Det beregnes utsatt skattefordel på framførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes framtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen.

4.1.30 Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingene viser kontantstrømmene gruppert etter kilder og anvendelsesområder. Kontanter er definert som kontanter, fordringer på sentralbanker og fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsesfrist. Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter direktemetoden.

4.1.31 Segmentrapportering

Et virksomhetssegment er en del av virksomheten som leverer produkter eller tjenester som er gjenstand for risiko og avkastning som er forskjellig fra andre virksomhetsområder. Et geografisk marked (segment) er en del av virksomheten som leverer produkter og tjenester innenfor et avgrenset geografisk område som er gjenstand for risiko og avkastning som er forskjellig fra andre geografiske markeder. Konsernledelsen anses i henhold til segmentrapportering som øverste beslutningsmyndighet. Tallene i segmentrapporteringen baserer seg på internrapportering til konsernledelsen.

4.1.32 Hendelser etter Balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Representantskap, generalforsamling og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette. Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for framleggelse.

Styrets forslag til utbytte framgår av årsberetningen og årsregnskapet for 2014 note 42. Foreslått utbytte klassifiseres som egenkapital inntil det er endelig vedtatt.

4.2 Historiske Finansielle Tall

I dette avsnittet presenteres det reviderte årsregnskapet for SpareBank 1 SR-Bank-konsernet for regnskapsårene 2013 og 2014 samt ureviderte kvartalsregnskap per 31. desember 2013 og 2014. Alle tallene er rapportert i henhold til IFRS.

4.2.1 Konsolidert Resultatregnskap

Tabellen nedenfor viser Bankens konsoliderte resultatregnskap for de to siste regnskapsår, samt per 4. kvartal 2013 og 2014.

	Konsern			
	Revidert	Revidert	Urevidert	Urevidert
	01.01.14 - 31.12.14	01.01.13 - 31.12.13	4. kv. 2014	4. kv. 2013
Resultatregnskap (i mill kr)				
Renteinntekter	6.137	5.644	1.588	1.466
Rentekostnader	3.733	3.525	933	892
Netto renteinntekter	2.404	2.119	655	574
Provisjonsinntekter	1.370	1.452	322	392
Provisjonskostnader	78	72	19	12
Andre driftsinntekter	440	444	102	109
Netto provisjons- og andre inntekter	1.732	1.824	405	489
Utbytte	36	33	1	-2
Inntekter fra eierinteresser	506	355	138	95
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	236	167	-23	102
Netto inntekter fra finansielle investeringer	778	555	116	195
Sum netto inntekter	4.914	4.498	1.176	1.258
Personalkostnader	1.202	1.196	308	323
Administrasjonskostnader	468	432	128	109
Andre driftskostnader	386	391	94	102
Sum driftskostnader før tap på utlån	2.056	2.019	530	534
Driftsresultat før tap på utlån	2.858	2.479	646	724
Nedskrivninger på utlån og garantier	257	132	93	50
Driftsresultat før skatt	2.601	2.347	553	674
Skattekostnad	506	487	105	107
Resultat etter skatt	2.095	1.860	448	567
Utvidet resultatregnskap				
Resultat etter skatt	2.095	1.860	448	567
Estimatavvik pensjoner *	-444	-72	-166	-25
Skatteeffekt estimatavvik pensjoner	120	20	45	7
Verdiendring finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	0	-1	0	-1
Sum poster som ikke reklassifiseres over resultatet	-324	-53	-121	-19
Endring skatt estimatavvik	0	-6	0	-6
Andel av utvidet resultat i TS og FKV	5	4	-11	3
Sum poster som reklassifiseres over resultatet	5	-2	-11	-3
Sum resultatposter ført mot egenkapitalen	-319	-55	-132	-22
Totalresultat	1.776	1.805	316	545
Resultat pr aksje (konsern)	8,20	7,28	1,75	2,22

4.2.2 Konsolidert Balanse

Tabellen nedenfor viser SpareBank 1 SR-Banks konsoliderte balanse per 31. desember de siste to regnskapsår.

	Konsern	
	Revidert	Revidert
Balanse (i mill kr)	31.12.14	31.12.13
Kontanter og fordringer på sentralbanker	1.847	1.265
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2.222	1.253
Netto utlån til kunder	140.920	119.525
Sertifikater og obligasjoner	15.261	21.065
Finansielle derivater	7.340	4.923
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	626	938
Virksomhet som skal selges	22	85
Investering i eierinteresser	4.727	4.710
Investering i konsernselskap	0	0
Immatrielle eiendeler	20	39
Varige driftsmidler	327	362
Andre eiendeler	1.614	2.820
Sum eiendeler	174.926	156.985
Gjeld til kredittinstitusjoner	6.139	3.742
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF	0	6.429
Innskudd fra kunder	81.489	71.667
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	63.253	52.328
Finansielle derivater	3.317	2.013
Betalbar skatt	206	377
Utsatt skatteforpliktelse	821	671
Annen gjeld	1.334	1.698
Ansvarlig lånekapital	2.964	4.004
Sum gjeld	159.523	142.929
Aksjekapital	6.394	6.394
Overkursfond	1.587	1.587
Avsatt utbytte	512	409
Fond for urealiserte gevinster	59	162
Annen egenkapital	6.851	5.504
Sum egenkapital	15.403	14.056
Sum gjeld og egenkapital	174.926	156.985

4.2.3 Kommentarer til SpareBank 1 SR-Banks Resultat og Balanse 2013 og 2014

Utlånsvekst inkludert lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS ble 4,7 prosent i 2014 (vekst i utlån i konsernets balanse isolert var 17,7 prosent og reflekterer at en lavere andel av konsernets boliglån har blitt solgt til SpareBank 1 Boligkreditt i 2014). Innskuddsveksten økte fra 6,0 prosent i 2013 til 13,7 prosent i 2014. Innskuddsdekningen, målt ved innskudd som andel av sum utlån, ble redusert fra 59,6 prosent til 57,5 prosent i løpet av 2014.

Netto renteinntekter var i 2014 2 404 mill kroner og i 2013 2 119 mill kroner. Netto renteinntekter som andel av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde 1,45 prosent i 2014, og økte fra 1,42 prosent i 2013.

Økning i inntektene på finansielle investeringer skyldes i hovedsak gevinst ved realisasjon av aksjene i Nets Holding AS på 202 mill kroner samt vesentlig økt resultatandel fra SpareBank 1 Gruppen AS.

Netto provisjons- og andre inntekter var 1 732 mill kroner i 2014, og falt noe fra 1 824 mill kroner i 2013. Dette kan i hovedsak henføres til reduserte provisjonsinntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt. Ved utgangen av 2014 hadde banken solgt 32,9 mrd kroner i boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS, mot 46,4 mrd kroner ved utgangen av 2013. Provisjonsinntektene utgjorde 468 mill kroner ved årets utgang, sammenlignet med 611 mill kroner i 2013.

Netto inntekt på finansielle investeringer var i 2014 778 mill kroner og i 2013 555 mill kroner. Dette inkluderer resultatandeler fra Sparebank 1 Gruppen AS, BN Bank ASA, SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS.

Konsernets driftskostnader utgjorde i 2014 2 056 mill kroner mot 2 019 mill kroner i 2013. Kostnadsprosenten, målt som driftskostnader relativt til inntektene, ble forbedret fra 44,9 prosent til 41,8 prosent.

Ved utgangen av 2014 hadde konsernet 1 162 arbeidende årsverk, hvorav 1 106 fast ansatte. Det har vært en reduksjon på 59 fast ansatte årsverk gjennom året.

God kvalitet i kredittstyringen, og en fortsatt god makroøkonomisk situasjon i Norge og regionen, bidro til at netto nedskrivninger av utlån på 257 mill kroner, mot 132 mill kroner i 2013. Av økningen i netto nedskrivninger utgjorde gruppenedskrivninger med 75 mill kroner. Konsernet økte de gruppevise nedskrivningene som en følge av de eksterne markedsforhold og økt usikkerhet på grunn av redusert oljepris. Tett oppfølging av kunder og forebyggende arbeid er viktige virkemidler for å opprettholde den gode kredittkvaliteten, og bidrar til fortsatt moderate nedskrivninger på utlån.

Ren kjernekapitaldekning økte betydelig i 2014, fra 11,1 prosent ved starten av året til 11,5 prosent ved utgangen av 2014. Kjernekapitaldekningen (inklusive fondsobligasjoner) falt i samme periode til 12,3 prosent fra 12,8 prosent. Ved utgangen av 2014 er SpareBank 1 SR-Bank i en solid finansiell stilling, og godt rustet til å møte økte regulatoriske soliditetskrav og samtidig videreutvikle sin ledende posisjon i landets sterkeste vekstregion. Se nærmere om regelverk og krav til kapitaldekning for banker, samt beregningsgrunnlag for kapitaldekning i avsnitt 6.2. Se også nærmere om Bankens kapitaldekning i avsnitt 3.12.1. Se kapittel 3.11 for mer informasjon om utviklingen i Bankens utlån og innskudd.

Konsernets forvaltningskapital var ved utgangen av 2014 på 175 mrd kroner, mot 157 mrd kroner i 2013. Dette er en økning på 11,5 prosent. Samtidig hadde Bankene ved utgangen av 2013 overført 46,4 mrd kroner til SpareBank 1 Bolig- og SpareBank 1 Næringskreditt, mens ved utgangen av 2014 er det overført 32,9 mrd kroner til SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt. Dette betyr at den underliggende veksten i forvaltningskapitalen har vært 2,2 prosent.

Egenkapitalen har i perioden økt fra 14,1 mrd kroner ved utgangen av 2013 til 15,4 mrd kroner ved årslutt 2014. Økningen skyldes tilbakeholdt overskudd. Egenkapitalavkastningen etter skatt var i 2013 14,0 prosent og i 2014 14,2 prosent. Samtidig har veksten i risikovektet balanse vært på 7,1 mrd kroner tilsvarende 6,3 %.

4.3 Konsolidert Kontantstrømoppstilling

Tabellen nedenfor viser Bankens konsoliderte kontantstrømoppstilling per 31. desember for de to siste regnskapsår.

	Konsern	
	Revidert	Revidert
	2014	2013
Endring utlån til kunder	-21.347	-10.760
Renteinnbetalinger på utlån til kunder	5.570	5.116
Endring innskudd fra kunder	9.822	4.073
Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	-1.734	-1.764
Endring fordringer og gjeld på kredittinstitusjoner	-4.129	-2.048
Renter på fordring og gjeld til kredittinstitusjoner	-438	-501
Endring sertifikater og obligasjoner	5.804	-2.388
Renteinnbetalinger på sertifikater og obligasjoner	480	530
Provisjonsinnbetalinger	2.557	1.405
Kursgevinster ved omsetning trading	267	125
Utbetalinger til drift	-2.084	-1.837
Betalt skatt	-377	-209
Andre tidsavgrensninger	1.563	1.552
A Netto likviditetsendring fra operasjonelle aktiviteter	-4.046	-6.706
Investering i varige driftsmidler	-81	-73
Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	47	15
Langsiktige investeringer i aksjer	-466	-203
Innbetaling fra salg langsiktige investeringer i aksjer	884	363
Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	509	442
B Netto likviditetsendring investering	893	544
Opptak av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	15.659	15.830
Tilbakebetaling - utstedelse av verdipapirer	-8.292	-8.330
Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-1.058	-820
Opptak av ansvarlige lån	44	499
Tilbakebetaling - ansvarlig lånekapital	-1.115	-694
Renteutbetalinger på ansvarlige lån	-222	-220
Emisjon aksjer	-	-
Utbytte til aksjeeiere	-409	-384
C Netto likviditetsendring finansiering	4.607	5.881
A+B+C Netto endring likvider i året	1.454	-281
Likviditetsbeholdning 1.1.	1.542	1.823
Likviditetsbeholdning 31.12.	2.996	1.542
Likviditetsbeholdning spesifisert		
Kontanter og fordringer på sentralbanken	1.847	1.265
Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid	1.149	277
Likviditetsbeholdning 31.12.	2.996	1.542

4.3.1 Beskrivelse av Bankens Kontantstrøm

Bankens likviditetsbeholdning inkluderer kontanter og fordringer på sentralbanker, samt den del av sum innskudd i og utlån til kredittinstitusjoner som gjelder rene plasseringer i kredittinstitusjoner. Kontantstrømanalysen viser hvordan SpareBank 1 SR-Bank har fått tilført likvide midler og hvordan disse er brukt. Se forøvrig avsnitt 3.12 for en oversikt over Bankens kapitalressurser.

Bankens datterselskaper har ingen begrensninger for å overføre likvider til Banken ut over de juridiske og regulatoriske begrensninger som det enkelte datterselskap er underlagt (Generelt for alle datterselskap gjelder begrensninger på utbetaling av utbytte og annen anvendelse av selskapets midler etter aksjelovens kapittel 8. I tillegg har heleide datterselskaper SpareBank 1 SR-Finans AS, EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS og SR-Forvaltning AS særskilte tillatelser for sin virksomhet utstedt av Finanstilsynet eller Finansdepartementet, jf punkt 6.1.1.). Som det fremgår av den juridiske selskapsstrukturen illustrert i figuren i punkt 3.4.1 er Bankens kjernevirksomhet organisert i SpareBank 1 SR-Bank, omtalt som morbank i regnskapsrapportene, jf henvisninger under kapittel 9. Kjernevirksomheten i Banken utgjør den vesentlige delen av den kontantstrømgenererende virksomheten i Konsernet.

Tabellen under viser hovedlinjene i kontantstrømmene mellom morbank og konsern de to siste regnskapsår som viser at morbank står for de største delene av kontantstrømmene.

Morbank			Konsern	
2013	2014	Kontantstrømoppstilling (MNOK)	2014	2013
-6.708	-4.037	Netto likviditetsendring fra operasjonelle aktiviteter	-4.046	-6.706
557	888	Netto likviditetsendring i investering	893	544
5.881	4.607	Netto likviditetsendring finansiering	4.607	5.881
-270	1.458	Netto endring likvider i perioden	1.454	-281
1.526	2.984	Likviditetsbeholdning 31.12	2.996	1.542

Det har ikke skjedd noen vesentlige endringer i Bankens kontantstrøm siden 31. desember 2014.

4.4 Endringer i Egenkapitalen

Nedenstående tabell viser endringer i egenkapitalen de siste to årene.

Konsern	Aksjekapital	Overkurs- fond	Annen egenkapital	Fond for urealiserte gevinster	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2013	6.394	1.587	4.584	72	12.637
Resultat etter skatt			1.769	91	1.860
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning			-58		-58
Verdiregulering aksjer tilgjengelig for salg				-1	-1
Andel utvidet resultat tilknyttede selskap			4		4
Årets utvidede resultat			1.715	90	1.805
Korrigert egenkapital i tilknyttede selskap			-11		-11
Utbytte år 2012, endelig besluttet i 2013			-384		-384
Omsetning egne aksjer			9		9
Transaksjoner med aksjonærene	-	-	-375	-	-375
Egenkapital 31.12.2013	6.394	1.587	5.913	162	14.056
Resultat etter skatt			2.198	-103	2.095
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning			-324		-324
Verdiregulering aksjer tilgjengelig for salg			-		-
Andel utvidet resultat tilknyttede selskap			5		5
Årets utvidede resultat			1.879	-103	1.776
Korrigert egenkapital i tilknyttede selskap			-19		-19
Utbytte år 2013, endelig besluttet i 2014			-409		-409
Omsetning egne aksjer			-1		-1
Transaksjoner med aksjonærene	-	-	-410	-	-410
Egenkapital 31.12.2014	6.394	1.587	7.363	59	15.403

4.5 Nøkkeltall

	2014	2013
Forvaltningskapital 31.12. (mill kroner)	174.926	156.985
Utlån til kunder (mill kroner)	141.620	120.273
Utlån til kunder inkludert SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt	174.492	166.662
Innskudd fra kunder (mill kroner)	81.489	71.667
Utlånsvekst inkludert SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt %	4,7	5,3
Innskuddsvekst %	13,7	6,0
Kapitaldekning % ²	14,5	14,1
Kjernekapitaldekning % ³	12,3	12,8
Ren kjernekapitaldekning %	11,5	11,1
Netto ansvarlig kapital (mill kroner)	17.465	15.915
Egenkapitalavkastning % ¹	14,2	14,0
Kostnadsprosent %	41,8	44,9
Antall årsverk	1.106	1.165
Antall kontorer	50	52
Børskurs ved årsslutt	52,50	60,25
Resultat pr aksje ⁴	8,20	7,28
Utbytte pr aksje	2,00	1,60
Effektiv avkastning på aksjen %	10,2	66,0

¹ Overskudd i prosent av gjennomsnittlig egenkapital.

² Ansvarlig kapital som en prosent av et beregningsgrunnlag for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko, se avsnitt 6.2.4 og 6.2.5.

³ Bankens kjernekapital (aksjekapital, eierandelskapital, overkursfond, utjevningfond, m.v.) i prosent av beregningsgrunnlaget, jft. pkt. over.

⁴ Aksjenes/egenkapitalbevisenes andel av Bankens resultat etter skatt

4.6 Hendelser etter Sist Avlagte Delårstall

Det er ingen kjente utviklingstrekk, usikkerhetsfaktorer, krav, forpliktelser eller hendelser som sannsynligvis vil ha en vesentlig innvirkning på Bankens utsikter i inneværende år.

Konsernet inngikk i januar 2015 avtale om kjøp av Swedbanks avdeling i Stavanger. I januar 2015 kjøpte konsernet Rogalands-avdelingen til SpareBank 1 Regnskapshuset Østlandet AS, som inkluderer tre kontorer i Stavanger, Sandnes og Ålgård. Begge oppkjøpene får virkning fra 1. kvartal 2015.

Sparebank 1 SR-Bank har fått tillatelse fra Finanstilsynet den 24.02.2015 til bruk av avansert IRB-metode for bedriftsmarkedet.

Utover det som er beskrevet i Registreringsdokumentet og punktene over, har det ikke skjedd noen vesentlige hendelser for Banken etter offentliggjørelsen av 4. kvartalstallene for 2014.

Det er ikke skjedd en vesentlig forverring i Bankens framtidsutsikter siden datoen for siste offentliggjorte reviderte regnskaper.

4.7 Endringer i Finansiell eller Konkurransmessig Stilling

Det er ingen vesentlige endringer i konsernets finansielle stilling eller markedsstilling som er oppstått siden utløpet av siste regnskapsperiode som det er offentliggjort regnskap for.

4.8 Trendinformasjon

Banken er underlagt nye minstekrav til bankenes kapitaldekning (Basel III) gjeldende fra 1. januar 2013, med ulike overgangsordninger som innebærer at de vil ha full effekt fra 2019.

Banken opplever at det er større usikkerhet i internasjonal økonomi enn det som anses som normalt. Dersom usikkerheten i større grad enn det vi til nå har sett skulle gi utslag i norsk økonomi, kan dette påvirke Bankens framtidige drift som beskrevet i Registreringsdokumentets kapittel 1. Banken kjenner ikke til andre endringer i statlige, økonomiske, skattemessige, monetære eller pengepolitiske faktorer utover dette som har eller kan ha en vesentlig påvirkning på Bankens fremtidige drift utover det som er beskrevet i Registreringsdokumentet kapittel 1, 5 og 6.

4.9 Revisor

PricewaterhouseCoopers AS har vært Bankens revisor siden 21. mars 2002. Revisors adresse er Dronning Eufemias gate 8, 0191 Oslo. PricewaterhouseCoopers AS er medlem av Den norske Revisorforening.

5. Generelt om Konkurransen og Strukturen i Finansnæringen

5.1 Generelt om Bank- og Finanssektoren

Den internasjonale bank- og finanssektoren har de seneste 10 – 20 årene vært preget av fusjoner, oppkjøp og allianser. Strukturendringene har også omfattet det nordiske finansmarkedet, hvor det har vokst frem flere store nordiske aktører. I større grad enn i Europa for øvrig, hvor hoveddelen av fusjonene og oppkjøpene har funnet sted innenfor det enkelte land, har utviklingen i Norden vært mer preget av etablering på tvers av landegrensene.

Markedsintegrasjon, regulatoriske endringer og endringer i teknologi og demografi har vært noen av drivkreftene for de seneste årenes strukturelle endringer i finanssektoren. Den globale finanskrisen har ført til betydelige strukturendringer, blant annet i form av en tiltakende konsolidering og nasjonalisering i banksektoren, og en rekke internasjonale banker har gått overende. Krisen har så langt ikke ført til noen vesentlig økt konsolidering i den norske banksektoren.

Internasjonale reguleringer av finanssektoren er og vil fortsatt bli endret som følge av finanskrisen. Dette kan forsterke tendensen til strukturendringer innen sektoren fremover også i Norge.

5.2 Bank- og Finanssektoren i Norge

Antallet sparebanker har blitt kraftig redusert fra 1960 og frem til i dag. I 1960 var det 597 sparebanker i Norge, mens det ved utgangen av 2014 var 107 sparebanker. Antall sparebanker har i perioden 1960 til 2014 blitt redusert med ca. 82 prosent. Reduksjonen er blant annet et resultat av fusjoner av sparebanker for å danne større og mer slagkraftige enheter.

UTVIKLING OVER ANTALL BANKER I NORGE PER 31. DESEMBER 2014

Type bank	1960	1970	1980	1990	1995	2000	2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sparebanker	597	493	322	142	133	130	126	123	121	119	114	112	110	108	107

Kilde: FNO. Siste tilgjengelige tall.

Til tross for at Norge har en relativt konsentrert banksektor, finnes det altså et stort antall banker sett i forhold til både BNP og innbyggertall. Dette skyldes at Norge har mange små, lokale sparebanker. På den annen side har Norge, i likhet med andre nordiske land, et forholdsvis lavt antall kundekontorer. Høy aksept av ny teknologi som bank via internett og telefon er en sannsynlig forklaringsfaktor på dette. Av de 20 største bankene i Norge har seks i praksis ikke filialnettverk og er i hovedsak til stede i markedet via andre kanaler.

Antallet ekspedisjonssteder er redusert i de fleste land. Ved utgangen av 2014 hadde sparebankene og forretningsbankene henholdsvis 686 og 356 ekspedisjonssteder, i henhold til tall fra FNO. Det totale antallet sparebank- og forretningsbank-ekspedisjonssteder i Norge har generelt hatt en fallende utvikling de siste årene fra totalt 1.887 ekspedisjonssteder ved utgangen av 1980 til 1 042 ekspedisjonssteder ved utgangen av 2014.

ANTALL EKSPEDISJONSSTEDER PER 31. DESEMBER 2014

Årstall	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sparebanker	1298	1395	1236	1090	999	948	784	753	745	735	717	697	686
Forretningsbanker	589	667	649	462	458	286	546	431	412	423	410	364	356
Sum	1 887	2 062	1 885	1 552	1 457	1 234	1 330	1 184	1 157	1 158	1 127	1 061	1 042

Kilde: Finansnæringens Hovedorganisasjon og Sparebankforeningen. Siste tilgjengelige tall.

Utenlandsandelen av det norske finansmarkedet har økt betydelig de siste årene, blant annet som følge av Nordeas oppkjøp av Christiania Bank og Kreditkasse, Danske Banks oppkjøp av Fokus Bank, Handelsbankens oppkjøp av Bergensbanken og Bolig- og Næringsbanken, samt SEBs oppkjøp av Privatbanken. Glitnir, som for få år siden kjøpte

opp Kredittbanken, ble høsten 2008, i forbindelse med konkursen i det islandske morselskapet, kjøpt opp av bankene i SpareBank 1-alliansen, og banken, som i januar 2009 skiftet navn til BN Bank ASA, er igjen i norsk eie.

De siste årene har det vært en sterk restrukturering blant bankene i form av løsere samarbeidsformer som Terra-gruppen, sparebanker med et forretningsmessig samarbeid med DNB ASA i tillegg til sterke allianser, som SpareBank 1-alliansen. Banksektoren er på tross av dette fortsatt preget av mange mellomstore og mindre banker med sterk lokal forankring. Også større distrikts- og regionsbanker har lagt vekt på å beholde en klar hovedforankring til ett distrikt eller en region av landet.

Sparebankene står sterkt i det norske finansmarkedet og fremstår som viktige regionale finanssentre og som en viktig del av det lokale og regionale bankvesen i Norge. De lokale og regionale bankene i Norge har en sterk markedsposisjon, også sammenliknet med andre land. Markedsandelen er spesielt høy i personmarkedet, der disse bankene typisk har markedsandeler i området 40-50 prosent. Dessuten bruker over halvparten av de små og mellomstore bedriftene (færre enn 50 ansatte), en regional bank som hovedbankforbindelse.

5.3 Markedsandeler i den Norske Finanssektoren

Det norske finansmarkedet er preget av økt tilstedeværelse av utenlandsk eide finansforetak, fremvekst av bankallianser og større, blandede finansgrupper som tilbyr et bredt spekter av finansielle tjenester.

Tabellen nedenfor viser markedsandeler innenfor tradisjonell bankvirksomhet for de største finansgruppene og for øvrige finansinstitusjoner i Norge per 30. juni 2014.

BANKER OG OMF-KREDITTFORETAKS MARKEDSANDELER I NORGE PER 30. JUNI 2014 (%)

	Brutto utlån til		Innskudd fra	
	Personmarkedet	Næringsmarkedet	Personmarkedet	Næringsmarkedet
DNB Bank ²	31,0	32,5	31,6	35,1
Datterbanker av utenlandske banker i Norge ³	12,0	16,5	9,0	16,3
Filialer av utenlandske banker i Norge ⁴	10,5	17,9	9,4	14,7
SpareBank 1-alliansen ⁵	20,0	16,0	18,4	14,4
Eika Alliansen ⁶	9,1	5,4	11,4	6,7
Øvrige sparebanker ⁷	13,9	9,9	14,4	10,3
Øvrige forretningsbanker ⁸	3,6	1,8	5,7	2,5
Sum	100,0	100,0	100,0	100,0
Totalmarked (i milliarder kroner)	2 093	1 149	973	561

1 Markedsandelene er beregnet ved å summere selskapsregnskapene til selskapene som inngår i de ulike gruppene.

2 DNB Bank, DNB Boligkreditt og DNB Næringskreditt.

3 Nordea Bank Norge, Santander Consumer Bank og Nordea Eiendoms-kreditt.

4 Danske Bank, Handelsbanken, Handelsbanken Eiendoms-kreditt, Skandiabanken + 9 andre filialer.

5 SpareBank 1 SR-Bank, SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 Nord-Norge, Sparebanken Hedmark + de 11 andre sparebankene i SpareBank 1-alliansen, SpareBank 1 Boligkreditt, BN Bank og Bank 1 Oslo Akershus + 1 næringskredittforetak.

6 Eika Boligkreditt, Eika Kredittbank, 73 sparebanker og 1 forretningsbank som er eiere i Eika Gruppen AS + 1 annet boligkredittforetak.

7 Sparebanken Vest, Sparebanken Sør, Sparebanken Vest Boligkreditt, Sparebanken Møre og Sparebanken Sogn og Fjordane + 14 andre sparebanker, 8 boligkredittforetak og 1 hybrid OMF-kredittforetak.

8 Storebrand Bank, Storebrand Boligkreditt, Gjensidige Bank, Landkreditt Bank og Gjensidige Bank Boligkreditt + 8 andre forretningsbanker og 1 annet boligkredittforetak.

Kilde: Norges Bank

http://static.norges-bank.no/pages/101551/FinansiellStabilitet_2014_www.pdf

DNB Bank er den klart største banken i Norge. Siden fusjonen mellom Den norske Bank (DNB) og Gjensidige NOR i 2003 har markedsandelen basert på forvaltningskapital ligget på mellom 35 og 40 prosent. Som andel av totale utlån i Norge er DNB Banks markedsandel nesten en tredjedel.

Det er mange tilbydere og stor konkurranse om lån med pant i bolig til personmarkedet i Norge. Det gjør kreditttyting til personmarkedet mindre sårbart for problemer i enkeltbanker enn kreditttyting til næringsmarkedet. På utlån til

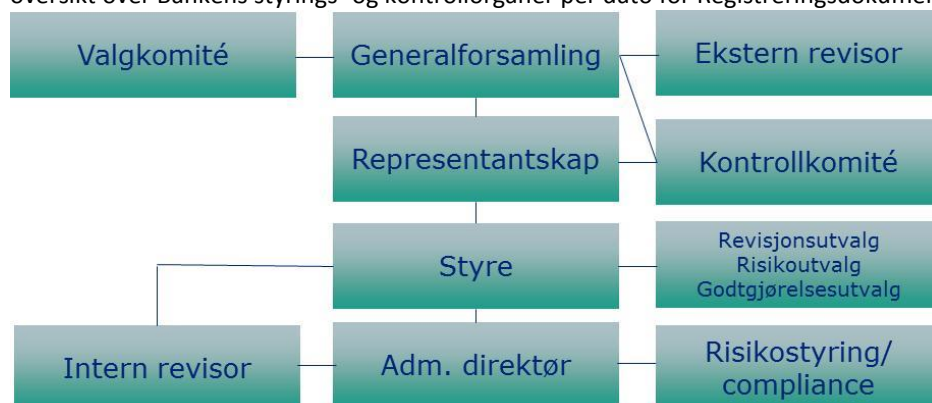
næringsmarkedet er datterbanker og filialer av utenlandske banker viktige kredittyttere. Samlet har disse bankene om lag samme markedsandel i næringsmarkedet som DNB Bank.

For nærmere informasjon om SpareBank 1 SR-Banks markedsposisjon og konkurransen i området der Banken opererer, se avsnitt 3.9, "SpareBank 1 SR-Banks kundegrunnlag og markedsposisjon".

6. Organisasjon, Styre og Ledelse

6.1 Innledning

Bankens ulike styrings- og kontrollorganer er alle etablert i henhold til norsk lovgivning. Figuren nedenfor viser en oversikt over Bankens styrings- og kontrollorganer per dato for Registreringsdokumentet:

6.2 Generalforsamling

Gjennom generalforsamlingen utøver aksjeeierne den øverste myndighet i SpareBank 1 SR-Bank ASA. Den ordinære generalforsamlingen velger Representantskapets, Kontrollkomiteens og valgkomiteens medlemmer samt godkjenner blant annet årsregnskapet, herunder anvendelse av årsoverskudd eller dekning av årsunderskudd.

6.3 Representantskap

Representantskapet består av 30 medlemmer og 15 varamedlemmer. 22 medlemmer og 11 varamedlemmer velges blant Bankens aksjeeiere og åtte medlemmer med fire varamedlemmer velges av og blant de ansatte i Banken.

Representantskapet fører tilsyn med Styrets og administrerende direktørs forvaltning av Banken, velger Styrets medlemmer, velger revisor eller revisjonsfirma, mottar opplysninger om Bankens drift og går gjennom dens regnskapsutdrag og beretninger fra Kontrollkomiteen, går gjennom Bankens årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning, og gir uttalelse til generalforsamlingen om Styrets forslag til årsregnskap, og Styrets forslag til anvendelse av overskudd eller dekning av tap samt treffer vedtak om godtgjørelse for Bankens tillitsmenn og revisor og godtgjørelse/lønn for administrerende direktør.

Representantskapet har per dato for Registreringsdokumentet den sammensetting som angitt nedenfor. Antall aksjer inkluderer aksjer som tilhører det selskap/ den institusjon vedkommende medlem er valgt på vegne av.

SPAREBANK 1 SR-BANK ASA' REPRESENTANTSKAP PER DATO FOR REGISTRERINGS-DOKUMENTET

Navn	Bosted	Antall Aksjer
22 medlemmer valgt blant aksjonærene:		
Tore Heggheim *	Stavanger	72 419 305
Svein Kj. Søyland *	Ålgård	72 419 305
Hilde Lekven *	Bergen	72 419 305
Helge Baastad **	Oslo	26 748 416
Jørgen Ringdal **	Oslo	26 748 416
Jorunn Kjellfrid Nordtveit ***	Husnes	6 226 583
Terje Nysted	Forsand	654 930
Leif Inge Slethei	Sola	675 000
Ove Iversen	Stavanger	112 000
Hanne Eik	Stavanger	15 162
Leif S. Fisketjøn	Egersund	40 000
Tone Haddeland	Sandnes	3 502
Liv Gøril Johannessen	Karmøy	639
Jan-Atle Toft	Lyngdal	2 872
Arvid Langland	Jørpeland	35 808
Trygve Jacobsen	Stavanger	1 577 534
Egil Fjogstad	Stavanger	2 525 000
Per Sekse	Sandnes	1 625
Berit Rustad	Trondheim	0
Steinar Haugli	Hønefoss	415 437
Bente Thurmman Nilsen	Erfjord	56 761
Terje Vareberg	Stavanger	186 163

* valgt på vegne av Sparebankstiftelsen SR-Bank som per dato for Registreringsdokumentet eier **72 419 305** aksjer

** valgt på vegne av Gjensidige Forsikring ASA som per dato for Registreringsdokumentet eier **26 748 416** aksjer

*** valgt på vegne av SpareBank 1 Stiftinga Kvinnherad som per dato for Registreringsdokumentet eier **6 226 583** aksjer

Medlemmer valgt blant de ansatte:

Anne Nystrøm Kvale	Stavanger	26 809
Astrid Saurdal	Egersund	9 251
Elin Garborg	Bryne	4 873
Frode Sandal	Stavanger	3 559
Thomas Fjelldal Gaarder	Bergen	165
Silje Eriksen Bølla	Bryne	4 300
Smiljana Divjak	Flekkefjord	0

6.4 Kontrollkomité

Kontrollkomiteen består av tre medlemmer og et varamedlem som velges for to år av gangen.

Kontrollkomiteen skal påse at virksomheten i hele konsernet drives på en hensiktsmessig og betryggende måte, herunder samarbeide og ha løpende kontakt med andre konsernselskapers eventuelle kontrollkomiteer, og føre tilsyn med at Bankens styre og administrerende direktør har tilstrekkelig tilsyn og kontroll med datterselskapene.

Bankens Kontrollkomité har per dato for Registreringsdokumentet følgende sammensetning.

KONTROLLKOMITÉENS MEDLEMMER PER DATO FOR REGISTRERINGS-DOKUMENTET

Navn	Funksjon	Forretningsadresse	Antall Aksjer
Odd Jo Forsell	Leder	Stavangeradvokatene, Kongsgaten 10, 4005 Stavanger	0
Vigdis Wiik Jacobsen	Medlem	North Energy ASA, Markedsgata 3 Kunnskapsparken, 9512 Alta	18 581
Egil Fjogstad	Medlem	Solvang ASA, Haakon VII's gate 8, 4005 Stavanger	2 525 000
Sølvi L. Nordtveit	Varamedlem	Tveit Regnskap, Liaheio, 5574 Skjold	0

6.4.1 Valgperiode

Samtlige medlemmer velges for to år av gangen. Tabellen nedenfor viser valgperioden for det enkelte medlem.

Navn	Funksjon	Valgperiode
Odd Jo Forsell	Leder	2013 – 2015
Vigdis Wiik Jacobsen	Medlem	2013 – 2015
Egil Fjogstad	Medlem	2014 – 2016
Sølvi L. Nordtveit	Varamedlem	2014 – 2016

6.4.2 Sluttvederlag

Ingen av medlemmene i Kontrollkomitéen har krav på vederlag ved opphør eller utløp av valgperioden

6.5 Styre

Styret i Banken består av ni medlemmer og to varamedlemmer hvorav to medlemmer og ett varamedlem er valgt av de ansatte.

Styret forestår forvaltningen av Bankens anliggender, og treffer herunder avgjørelse i de enkelte kredittsaker. Det skal sørge for en tilfredsstillende organisasjon av Bankens virksomhet, herunder påse at bokføring og formuesforvaltning kontrolleres betryggende.

Per dato for Registreringsdokumentet er følgende personer medlemmer av Styret:

STYRET I SPAREBANK 1 SR-BANK ASA PER 31.12.2014

Navn	Styreposisjon	Forretningsadresse	Antall Aksjer
Ingvald Løyning	Styreleder	Nedre Holmegate 30, 4006 Stavanger	41 052
Gunn-Jane Håland	Styremedlem	Petoro AS, Øvre Strandgt. 124, 4005 Stavanger	0
Siv Juvik Tveitnes	Styremedlem	Nykirkebakken 2, 4001 Stavanger	0
Birthe C. Lepsøe	Styremedlem	Werner Holmvei 11, 5232 Paradis	0
Erling Øverland ¹	Styremedlem	Trifolium AS, Tarjodd Bondesvei 48, 4032 Stavanger	18 935
Odd Torland	Styremedlem	Peder Smedvig AS, 4007 Stavanger	0
Tor Dahle ²	Styremedlem	Sparebankstiftelsen SR-Bank, Domkirkeplassen 2, 4001 Stavanger	72 462 175
Sally Lund-Andersen	Ansattes repr.	SpareBank 1 SR-Bank ASA, Bjergsted Terrasse 1, 4009 Stavanger	2 194
Oddvar Rettedal	Ansattes repr.	SpareBank 1 SR-Bank ASA, Bjergsted Terrasse 1, 4009 Stavanger	8 089

¹ Erling Øverland sitter i styret i Sparebankstiftelsen SR-Bank

² representerer Sparebankstiftelsen SR-Bank som per 31.12.2014 eier 72 419 305 aksjer

Antall Aksjer angir hvor mange Aksjer vedkommende eier 31.12.2014. Det er også tatt inn Aksjer tilhørende nærstående, jfr. allmennaksjelovens § 1-5. I tillegg er tatt med Aksjer fra den institusjon som vedkommende tillitsmann er valgt på vegne av. Antall aksjer inkluderer aksjer som tilhører det selskap/ den institusjon vedkommende representerer.

6.5.1 Valgperiode

Samtlige medlemmer og varamedlemmer til Styret velges for to år. Medlemmer og vara-medlemmer kan gjenvelges. For å sikre kontinuitet velges halvparten av Styrets medlemmer hvert år. Tabellen nedenfor viser hvor lenge de enkelte styremedlemmer har innehatt sine verv og når valgperioden for det enkelte styremedlem utløper.

Navn	Styreposisjon	Valgperiode	Tidligere perioder i SR-Banks styre
Ingvald Løyning	Styreleder	2014 – 2016	
Birthe C. Lepsøe	Styremedlem	2014 – 2016	2008 – 2012*
Siv Juvik Tveitnes	Styremedlem	2014 – 2016	
Gunn-Jane Håland	Styremedlem	2013 – 2015	2003 – 2012*
Tor Dahle ²	Styremedlem	2013 – 2015	
Erling Øverland ¹	Styremedlem	2013 – 2015	2006-2009 og 2010 – 2012*
Odd Torland	Styremedlem	2013 – 2015	
Oddvar Rettedal	Ansattes repr.	2014 – 2016	2011 – 2012 (varamedlem)*
Sally Lund-Andersen	Ansattes repr.	2013 – 2015	2006 – 2012*

* Perioden frem til 31.12.2011 som styremedlem før omdanning til ASA

¹ Erling Øverland sitter i styret i Sparebankstiftelsen SR-Bank

² representerer Sparebankstiftelsen SR-Bank

6.5.2 Sluttvederlag

Ingen av medlemmene i Styret har krav på vederlag ved opphør eller utløp av styreperioden.

6.5.3 Styreutvalg

Styret har opprettet et godtgjørelsesutvalg, et risikoutvalg og et revisjonsutvalg. Utvalgene skal bistå Styret i forberedelsen av saker, men beslutningen skal fattes av Styret samlet. Utvalgene skal på eget initiativ kunne gjennomføre møter og behandle saker uten deltakelse fra administrasjonen. Utvalgene er nærmere beskrevet i punkt 6.12, 6.13 og 6.14.

Instruks for utvalgene fastsettes av Styret.

6.6 Ledelse

Konsernledelsen i Banken består av følgende personer:

LEDELSEN I SPAREBANK 1 SR-BANK ASA PER DATO FOR REGISTRERINGS-DOKUMENTET

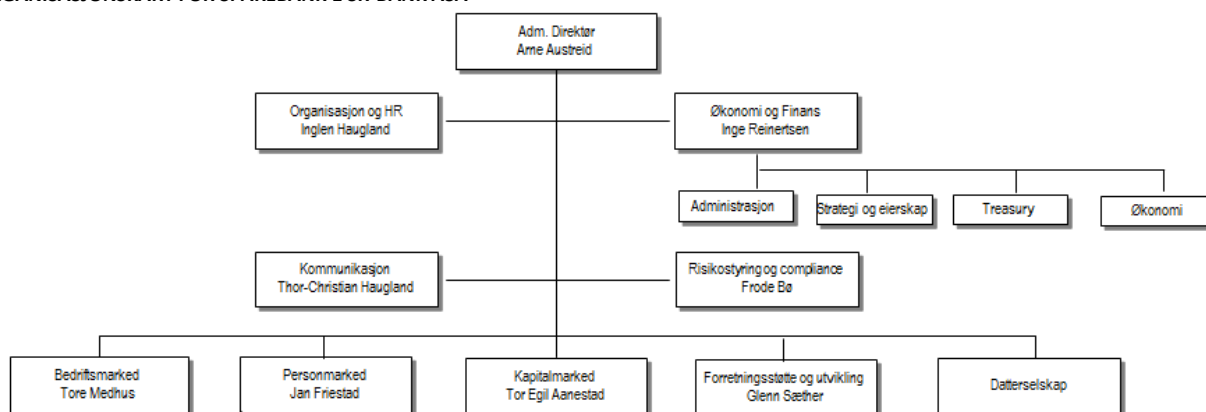
Navn	Stilling	Forretningsadresse:	Antall Aksjer
Arne Austreid	Adm. Direktør	Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger	16 999
Frode Bø	Konserndirektør risikostyring og compliance	Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger	14 452
Inge Reinertsen	Konserndirektør økonomi og finans	Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger	40 822
Glenn Sæther	Konserndirektør forretningsstøtte og utvikling	Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger	12 137
Jan Friestad	Konserndirektør personmarked	Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger	28 508
Tore Medhus	Konserndirektør bedriftsmarked	Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger	32 299
Inglén Haugland	Konserndirektør organisasjon og HR	Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger	23 939
Thor-Christian Haugland	Konserndirektør kommunikasjon	Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger	11 456

Antall Aksjer angir hvor mange Aksjer vedkommende eier per dato for Registreringsdokumentet. Det er også tatt inn Aksjer tilhørende nærstående, jfr. allmennaksjelovens § 1-5.

6.6.1 Organisering av Sparebank 1 SR/Bank ASA

Bankens operasjonelle struktur er illustrert i figuren nedenfor.

ORGANISASJONSKART FOR SPAREBANK 1 SR-BANK ASA

6.7 Kontrollkomitéens, Styrets og Ledelsens Bakgrunn

6.7.1 Kontrollkomitéen

Odd Jo Forsell, leder

Odd Jo Forsell har juridisk embedseksamen fra Universitetet i Bergen og driver egen praksis i firmaet Stavangeradvokatene. Han sitter i Stavanger bystyre og i kommunalstyret for kultur og idrett. Han er styremedlem i Rogaland Teater. Forsell har vært leder av kontrollkomiteen siden 01.01.2012.

Vigdis Wiik Jacobsen, medlem

Wiik Jacobsen er direktør for forretningsutvikling og portefølje i North Energy ASA. Hun var tidligere letesjef i samme selskap og letesjef i Gaz de France. Hun har vært medlem av kontrollkomiteen i SpareBank 1 SR-Bank siden 2006.

Egil Fjogstad, medlem

Fjogstad er siviløkonom og Finance Manager i Solvang ASA. Han har vært medlem av kontrollkomiteen i SpareBank 1 SR-Bank siden 2008.

6.7.2 Styret

Ingvald Løyning, styreleder

Ingvald Løyning er konsernsjef i Det Stavangerske Dampskibsselskap (DSD) Han var tidligere konsernsjef i Kverneland Group fram til desember 2014. Fra 1995 – 2006 arbeidet han i Nutreco-systemet blant annet som adm. direktør i Skretting, konsernsjef i Marine Harvest og globalt ansvarlig for fiskefôr i Nutreco. Han har tidligere arbeidet 11 år i IBM, sist som disponent med ansvar for salg og system i Agder-fylkene og Rogaland. Løyning er utdannet handelsøkonom fra Handelsakademiet/BI.

Gunn-Jane Håland, styremedlem

Gunn-Jane Håland har bred erfaring fra norsk olje og gassvirksomhet gjennom ulike stillinger i Petoro AS, Stavanger. Hun arbeider i dag som spesialrådgiver innen gasstrategi og portefølje og har tidligere vært leder for Tampen og Oseberg og senior rådgiver strategisk analyse og kommersielle forhandlinger. Håland har en Mastergrad i Business Administration (MBA) fra BI. Hun har også femten års erfaring fra bank og finans, sist som vise adm. direktør i Sandnes Sparebank.

Tor Dahle, styremedlem

Tor Dahle er daglig leder Sparebankstiftelsen SR-Bank. Dahle er siviløkonom fra Norges Handelshøyskole. Han har erfaring fra ulike lederstillinger i SpareBank 1 SR-Bank, blant annet som økonomi- og risikodirektør og senest som adm. direktør i SR-Investering AS fra 2006 til 2011.

Birthe Cecilie Lepsøe, styremedlem

Birthe Cecilie Lepsøe var Finance Manager i Grieg Shipping Group fra 2006 til 2012. Hun er p.t. i morspermisjon. Lepsøe er siviløkonom fra BI, og har deltatt på NHH sitt autorisert finansanalytikerstudium. Hun har tidligere 9 års erfaring fra shippingdivisjonen i DNB, sist som Vice President.

Erling Øverland, styremedlem

Erling Øverland er daglig leder Trifolium AS, Stavanger. Øverland er siviløkonom fra Norges Handelshøyskole i Bergen. Han har erfaring fra ulike lederstillinger i Statoil ASA fra 1984 til 2008, bl.a. som adm. direktør for Statoil Norge AS, konserndirektør for økonomi og finans (CFO) og leder for forretningsområdet Foredling & Markedsføring. Øverland var president/styreleder for Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) fra 2004 til 2008. I 2009 var han innleid som økonomi- og finansdirektør i SpareBank 1 SR-Bank.

Siv Juvik Tveitnes, styremedlem

Siv Juvik Tveitnes er adm. direktør i Stavanger Aftenblad siden 2013. Hun har tidligere vært direktør for økonomi og staber i Bergens Tidende der hun og har ledet prosjekter på tvers av mediehuset, blant annet storsatsing på lokal-TV. Tveitnes har også vært prosjektdirektør og leder for flere fusjonsprosjekter i Media Norge ASA samt erfaring fra ulike stillinger i Bekk Consulting og Accenture. Juvik Tveitnes er utdannet cand. mag medievitenskap, psykologi, bedriftsøkonomi ved universitetet i Bergen og har en Master of Science in Management fra University of Bath, England.

Odd Torland, styremedlem

Odd Torland er adm. direktør i Smedvig AS i Stavanger, samt daglig leder i flere selskaper eid av Smedvig familien blant annet Smedvig Eiendom AS og Smedvig Capital AS. Han var konsernsjef i Scana Industrier ASA fra 2000 til 2005. Torland er statsautorisert revisor fra NHH.

Sally Lund-Andersen, ansattevalgt styremedlem

Sally Lund-Andersen er konserntillitsvalgt i SpareBank 1 SR-Bank ASA. Hun er styremedlem i SpareBank 1 Gruppen AS og styreleder for Finansforbundet Rogaland.

Oddvar Rettedal, ansattevalgt styremedlem

Oddvar Rettedal er produktsjef for finansiering i SpareBank 1 SR-Bank ASA.

6.7.3 Konsernledelsen

Arne Austreid, adm. direktør

Austreid har vært adm. direktør i SpareBank 1 SR-Bank siden 01.01.11. Han er utdannet petroleumsingeniør og har en MBA (Master of Business Administration) fra Aberdeen University Scotland (1992 - 1995). Han har tidligere arbeidet i Transocean ASA og Prosafe SE, både offshore, onshore og i utlandet. Siste lederposisjon var President og CEO, Prosafe SE.

Frode Bø, konserndirektør risikostyring og compliance

Bø er utdannet Bachelor of Management fra Handelshøyskolen BI (1992) og har i tillegg gjennomført et masterprogram i operasjonell revisjon og risikostyring ved Handelshøyskolen BI (2003). Han har erfaring fra Mobil Exploration Ltd., som avdelingssjef for finans/budsjett ved Kværner Rosenberg og økonomi-/administrasjonssjef ved Randaberg Sveiseindustri AS. Han har vært ansatt som 1. amanuensis II ved universitetet i Stavanger på Institutt for industriell økonomi, risikostyring og planlegging siden 2006. Frode Bø har vært ansatt i SpareBank 1 SR-Bank siden 2001.

Inge Reinertsen, konserndirektør økonomi og finans

Reinertsen er utdannet siviløkonom ved Norges Handelshøyskole i Bergen (1991-1995). Erfaring fra Arthur Andersen og Arthur Andersen Business Consulting som revisor og konsulent (1995-2001). Ansatt i Konsernet siden 2001. Har innehatt stilling som regionbanksjef for Haugesunds-regionen (2001-2007) og adm.dir. i SpareBank 1 SR-Finans (2007-2010).

Glenn Sæther, konserndirektør forretningsstøtte

Sæther har økonomisk og administrativ utdanning fra Handelshøyskolen BI. Erfaring som regnskapsleder i Sandnes Kommune, konsulent og markedsansvarlig i Webcenter Unique ASA og som senior rådgiver i Helse Vest RHF. Han har vært ansatt i SpareBank 1 SR-Bank siden 2005.

Jan Friestad, konserndirektør personmarked

Friestad er Høgskolekandidat i økonomi/administrasjon ved Høgskolen i Stavanger (1988) og har i tillegg diverse Master of Management program innenfor markedsstrategi og ledelse ved Handelshøyskolen BI. Han har vært ansatt i SpareBank 1 SR-Bank siden 1988. Har blant annet arbeidet som bedriftskonsulent, lokalbanksjef, regionbanksjef i bedriftsmarkedet, rådgiver for administrerende direktør og direktør forretningsutvikling i personmarkedet.

Tore Medhus, konserndirektør bedriftsmarked

Medhus er utdannet Handelsøkonom/Master of Business and Marketing fra Handelsakademiet/BI (1989). Han har erfaring som markedsjef/sousjef i Elcon Finans og Forenede Credit Finans og som Key Account Manager i Telenor. Medhus har vært ansatt i SpareBank 1 SR-Bank siden 1994.

Inglén Hauqland, konserndirektør Organisasjon og HR

Hauqland er høyskolekandidat i økonomi/administrasjon fra Høgskolen i Stavanger (1996) samt Master of Management BI (2009). Hun har vært ansatt i ulike stillinger i SpareBank 1 SR-Bank siden 1983. Fra 1999 har Hauqland vært en del av ledelsen i privatmarkedsdivisjonen. Der har hun hatt ansvar for ulike enheter og områder, sist som regiondirektør for Midt Rogaland, inkludert bankens kundesenter.

Thor-Christian Hauqland, konserndirektør kommunikasjon

Hauqland har sin utdanning fra Høgskolen i Stavanger, University of Salford og Handelshøyskolen BI, innen økonomi, kommunikasjon og ledelse. Han var tidligere salgs- og markedsjef for Radisson SAS i Stavanger og daglig leder av Brødrene Pedersen AS. Han har over 20 års erfaring fra ulike stillinger i SpareBank 1 SR-Bank. Han har blant annet innehatt stillingen som regionbanksjef for personkundemarkedet i Stavanger, bedriftskonsulent, pressetalsmann og markeds-konsulent.

6.7.4 Nåværende og Tidligere Leder- og Styreverv

I de siste fem årene frem til dato for Registreringsdokumentet, har medlemmene av Kontrollkomiteen, Styret og Ledelsen innehatt styreverv og ledende stillinger i følgende selskaper (med unntak av SpareBank 1 SR-Bank):

Navn	Nåværende leder- og styreverv	Styreverv og lederstillinger siste 5 år
Kontrollkomiteen:		
Odd Jo Forsell	Daglig leder, Stavangeradvokatene. Styremedlem i Rogaland Teater	
Vigdis Wiik Jacobsen	Direktør Forretningsutvikling og Portefølje i North Energy ASA Styreleder i Vikaelva Kraftverk AS og styreleder i Enfram AS.	Letesjef Gaz de France Norge fra mai 2001 til mai 2008, Letesjef North Energy 2008 til 2010
Egil Fjogstad	Finance Manager Solvang ASA Styremedlem i Solvang Shipping AS, Solvang Maritime AS, International Gas Carriers AS og Clipper Shipping AS	
Styret:		
Ingvald Løyning	Daglig leder: Det Stavangerske Dampskibsselskab AS Styrets leder: Informasjon Rogaland AS, International Research Institute Of Stavanger AS, Kverneland Group Operations Norway AS, Metaroi AS, Mosaïque AS, Smartcity Stavanger AS, Stavanger Jazzforum Styremedlem: Lice Invest AS, Profitbase AS, Sfd AS, The Elephant Finds Truffles AS Varamedlem: Itil AS	Daglig leder: Kverneland AS Styrets leder: Ipax AS, NHO Rogalands kompetansefond Styremedlem: Akva Group ASA, Applaud AS, Food Story AS, Food Story Holding AS, Windflip AS Varamedlem: Sameiet Vestre Platå
Gunn-Jane Håland	Spesialrådgiver gasstrategi og portefølje, Petoro AS	Styremedlem i Roxar ASA, Områdeleder Tampen/Oseberg i Petoro
Tor Dahle	Styrets leder: EM Software Partners AS og EMT Eiendom AS	
Birthe Cecilie Lepsøe		Finance Manager: Grieg Shipping Group, Styremedlem: Grieg Athena AS og Grieg International AS, Green Reefers ASA og Brage Supplier KS
Erling Øverland	Daglig leder: Trifolium AS Styreleder: PCI Biotech Holding ASA, Næringslivets NOx-Fond Styremedlem: Sparebankstiftelsen SR-Bank Universitetet i Stavanger, Norges Varemesse, Executives' Global Network Norge Leder av kontrollkomiteen: Det norske Veritas	Innleid konserndirektør økonomi og finans i SpareBank 1 SR-Bank 2009 – 2010 Direktør i Statoil ASA President i Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) Styreleder i Statoils Pensjonskasser Styremedlem Sparebank 1 Livsforsikring AS
Siv Juvik Tveitnes	Adm. direktør: Stavanger Aftenblad Styrets leder: Nykirkebakken 1 Styremedlem: Schibsted Norge Trygg, Schibsted Norge Distribusjon	
Odd Torland	Adm. direktør: Peder Smedvig AS Styreleder: Smedvig Asset Allocation AS, Odar Invest AS, Navtor AS, Parkportalen AS, Smedvig QIF Plc, Styremedlem: Smedvig Capital AS med datterselskaper, Smedvig Eiendom AS med datterselskaper, Peder Smedvig AS, DS Isbjørn AS, Smedvigs Rederi AS, Stiftelsen Rogaland Kunnskapspark, Petrus AS, HKS AS, Ipark AS, Avocet AS, Vestri AS, Folia AS, Pecan AS, Palia AS, Soteira Limited, Kleronomia Ltd., Temelios Ltd., Smedvig & Co. Ltd., Smedvig Partnership LP, NordEnergieRenewables AS, Jam Invest AS.	Styreleder: Leshan Scana Machinery Co Ltd., Ipark Eiendom AS, Ipark Eiendom Parkering AS, Ullandhaug Energi AS. Styremedlem: Scana Mar-El AS, Skana Skarpenord AS, Protego Real Estate, KAP AS, Vestan AS, Hinna Park AS.
Oddvar Rettedal	Produktsjef for finansiering i SpareBank 1 SR-Bank ASA	
Sally Lund-Andersen	Konserntillitsvalgt i SpareBank 1 SR-Bank ASA, Styremedlem SpareBank 1 Gruppen AS Styreleder for Finansforbundet Rogaland	

Ledelsen:		
Arne Austreid	Adm. Direktør, SpareBank 1 SR-Bank Styreleder i SpareBank 1 Gruppen AS Styreleder i Alliansesamarbeidet SpareBank 1 DA Styremedlem Bank 1 Oslo Akershus AS Eier og styreleder i Pilehagen Invest AS	President, Prosafe SE. Styreleder i Norsk Petroleums Forening (NPF). Styreverv i Prosafe Production Plc, Solstad Offshore ASA, Prosafe AS, Prosafe Offshore AS, Prosafe Management AS, Prosafe (UK) Holdings Ltd, Prosafe Rigs Ltd, Prosafe Offshore Ltd, Prosafe Rigs (Cyprus) Ltd, Prosafe Holding Ltd, Consafe Offshore AB, Prosafe Rigs Pte Ltd., Prosafe Offshore Pte Ltd, Prosafe Offshore Employment Company Pte Ltd, Prosafe Offshore Services Pte Ltd, Prosafe Offshore S.a.r.l., Prosafe Offshore Sp.zo.o., Prosafe Offshore B.V.
Frode Bø	Konserndirektør risikostyring og compliance, SpareBank 1 SR-Bank	
Inge Reinertsen	Konserndirektør økonomi og finans, SpareBank 1 SR-Bank Styreleder SR-Investering AS Nestleder i styret i SpareBank 1 Boligkreditt Varamedlem i styret i SpareBank 1 Gruppen AS Styremedlem SpareBank 1 Gruppen Finans AS Styremedlem SpareBank 1 SR-Banks pensjonskasse	Adm. direktør i SpareBank 1 SR-Finans AS Styreleder i SR-Fondsforvaltning AS
Glenn Sæther	Konserndirektør forretningsstøtte, SpareBank 1 SR-Bank Styreleder Finansparken Bjergsted AS Styremedlem i SpareBank 1 Skadeforsikring AS Styremedlem i SR-Forvaltning AS Styremedlem AS Riskafjord	Konsernbanksjef prosessområdet i SpareBank 1 SR-Bank Styreleder i Kvinnherad Sparebank Eigedom AS Styremedlem AS Riskafjord
Jan Friestad	Konserndirektør personmarked, SpareBank 1 SR-Bank Styreleder i EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS Styremedlem Helse Stavanger HF	Direktør forretningsutvikling i PM i SpareBank 1 SR-Bank
Tore Medhus	Konserndirektør bedriftsmarked, SpareBank 1 SR-Bank Styreleder SpareBank 1 SR-Finans Nestleder i styret i BN Bank ASA	Styremedlem Nordito Styremedlem Teller
Inglen Haugland	Konserndirektør Organisasjon og HR, SpareBank 1 SR-Bank, Styremedlem: SpareBank 1 SR-Finans, SpareBank 1 Alliansen kundesenter, Stiftelsen Jærmuseet	
Thor-Christian Haugland	Konserndirektør kommunikasjon, SpareBank 1 SR-Bank Varamedlem i SpareBank 1 SR-Banks pensjonskasse	Styremedlem i stiftelsen Trygt Samfunn

6.7.5 Vandel

Ingen av Kontrollkomiteens medlemmer, Styrets medlemmer eller medlemmer av Bankens ledelse har i løpet av de siste fem år (i) blitt domfelt for økonomisk kriminalitet, (ii) som ledende ansatt eller medlem av styre, ledelse eller tilsynsorganer, vært involvert i konkurser, bobehandlinger eller avviklinger, eller (iii) vært gjenstand for eventuelle forvaltningsrettslige anklager og sanksjoner (herunder sanksjoner fra bransjeorganisasjoner), eller blitt fratatt retten til å delta som medlem av et selskaps styre, ledelse eller tilsynsorganer eller til å fungere som leder av et selskap.

6.7.6 Familieforhold

Ingen av medlemmene i Bankens ledelse, Styret, Representantskapet eller Kontrollkomiteen er i familie.

6.8 Kontrollkomitéens, Styrets og Ledelsens Uavhengighet

Kontrollkomiteen, Styret og ledelsen oppfyller "Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse" med hensyn til Styrets og ledelsens uavhengighet.

Alle styremedlemmer anses uavhengige av bankens daglige ledelse og vesentlige forretningsforbindelser. Erling Øverland er imidlertid styremedlem og Tor Dahle er daglig leder i Sparebankstiftelsen SR-Bank som eier 72 419 305 aksjer og med det har en eierandel på 28,32 prosent.

Ingen medlemmer av Kontrollkomiteen, medlemmer av Styret eller ansatte i ledelsen i Banken er valgt til medlem av Styret, ledelse eller tilsynsorgan eller ledende ansatt i et annet selskap som Banken har arrangement eller avtaler med eller som er kunder av, eller leverandør til, Banken. Enkelte medlemmer av Kontrollkomiteen, medlemmer av Styret eller ansatte i ledelsen i Banken har styreverv i selskaper innenfor SpareBank 1-alliansen. I den sammenheng vil det aktuelle medlem av Kontrollkomiteen, medlem av Styret eller ansatt i ledelsen i Banken representere Banken.

Ingen medlemmer av Styret har ansettelses- eller oppdragstakerforhold til Banken utover sine verv som tillitsvalgte.

Ingen i ledelsen i Banken har oppdragstakerforhold til Banken utover sine ansettelsesforhold.

Det er ingen andre potensielle interessekonflikter mellom de plikter overfor SpareBank 1 SR-Bank som personer omfattet av dette avsnitt har og deres private interesser utover det som er nevnt i dette avsnitt.

6.9 Godtgjørelse til Kontrollkomité, Styre og Ledelse

6.9.1 Lønn og Annen Godtgjørelse

Tall i MNOK

Morbank			Konsern	
2013	2014		2014	2013
687	655	Lønn	888	909
80	102	Pensjonskostnader	125	101
86	86	Sosiale kostnader	119	120
53	57	Øvrige personalkostnader	70	66
906	900	Sum personalkostnader	1 202	1 196
1 011	973	Gjennomsnittlig antall ansatte	1 249	1 299
907	866	Antall årsverk pr 31.12.	1 106	1 165
988	958	Antall ansatte pr 31.12.	1 220	1 267
187 874	165 890	Utestående antall aksjer fra bonusaksjeprogram	174 477	190 999

Adm.direktør mottok 4,4 mnok i lønn og andre ytelser i 2014.

Styret mottok 2,0 mnok i godtgjørelse i 2014, hvorav Styrets leder mottok 200 tnok hver (skifte av styreleder 05. juni 2014)

Medlemmene av Kontrollkomiteen mottok til sammen 320 tnok i 2014, hvorav leder for Kontrollkomiteen mottok 140 tnok.

Representantskapet mottok til sammen 58 tnok i godtgjørelse for 2014.

Tabellen nedenfor gir en oversikt over lønn, bonus og andre ytelser utbetalt til Bankens ledelse, Styret og Kontrollkomité i 2014.

LØNN, BONUS OG ANDRE YTELSER TIL LEDELSE, STYRET OG KONTROLLKOMITE I 2014

		Lønn og andre kortsiktige ytelser ¹⁾	Andre godtgjørelser ¹⁾	Opptjent bonus inneværende år ¹⁾	Opptjente pensjonsrettigheter	Pensjonskostnad	Lån	Antall aksjer ³⁾	Utestående antall aksjer fra bonusaksje-program
2014									
Arne Austreid	Administrerende direktør	3.454	135	824	8.787	1.855	1.218	16.999	7.993
Stian Helgøy (til 25.08.2014)	Konserndirektør kapitalmarked	2.025	230			366			10.406
Stig Eriksen (fra 25.08.2014 til 31.10.2014)	Konstituert konserndirektør kapitalmarked	534	21	230		32			4.010
Inge Reinertsen	Konserndirektør økonomi og finans	1.998	269	482	10.575	644	7.860	40.822	5.696
Tore Medhus	Konserndirektør bedriftsmarked	2.009	240	482	15.906	654	9.143	32.299	5.822
Jan Friestad	Konserndirektør personmarked	1.964	171	474	4.532	136	9.000	28.508	5.421
Glenn Sæther	Konserndirektør forretningsstøtte og utvikling	1.699	206	412	6.517	769	4.281	12.137	4.737
Thor-Christian Haugland	Konserndirektør kommunikasjon	1.483	175	351	9.396	575	3.017	11.456	4.141
Frøde Bø ²⁾	Konserndirektør risikostyring og compliance	1.947	134	107	10.262	629	1.953	14.452	2.533
Wenche Drønen Christensen ²⁾	Konserndirektør organisasjon og HR	1.648	230	91	7.105	720	6.074	11.000	4.293

¹⁾ Bonus er utbetalt i inneværende år, men opptjent og avsatt regnskapsmessig året før.

²⁾ Ansatte med kontrolloppgaver mottar ikke variabel godtgjørelse utover konsernbonus.

³⁾ Antall aksjer vedkommende eier i SpareBank 1 SR-Bank pr 31.12. Det er også tatt med aksjer tilhørende den nærmeste familie og kjente selskap der vedkommende har avgjørende innflytelse, jf Aksjeloven § 1-2

2014		Honorar	Andre godtgjørelser	Lån	Antall aksjer ⁴⁾
Kristian Eidesvik (til 05.06.2014)	Styreleder	200	24	-	-
Ingvald Løyning (fra 05.06.2014)	Styreleder	200	-	3.459	41.052
Gunn-Jane Håland	Styremedlem	200	28	455	-
Birthe Cecilie Lepsø	Styremedlem	200	60	-	-
Erling Øverland ⁵⁾	Styremedlem	200	68	-	18.935
Catharina Hellerud (til 05.06.2014)	Styremedlem	100	28	-	-
Odd Torland	Styremedlem	200	18	-	-
Siv Juvik Tveitnes (fra 05.06.2014)	Styremedlem	100	35	-	-
Tor Dahle ⁵⁾	Styremedlem	200	68	3.887	72.462.175
Sally Lund-Andersen	Styremedlem (ansattrepresentant)	200	818	2.398	2.194
Oddvar Rettedal	Styremedlem (ansattrepresentant)	200	871	1.259	8.089
Odd Jo Forsell	Leder kontrollkomiteen	140	-	2.615	-
Vigdís Wiik Jacobsen	Medlem kontrollkomiteen	90	-	-	18.581
Egil Fjogstad	Medlem kontrollkomiteen	90	7	-	-

⁴⁾ Antall aksjer vedkommende eier i SpareBank 1 SR-Bank pr 31.12. Det er også tatt med aksjer tilhørende den nærmeste familie og kjente selskap der vedkommende har avgjørende innflytelse, jf Aksjeloven § 1-2. I tillegg er det tatt med aksjer fra den institusjonen som vedkommende tillitsmann er valgt på vegne av.

⁵⁾ Erling Øverland er styremedlem og Tor Dahle er daglig leder i Sparebankstiftelsen SR-Bank.

Se avsnitt 7.11 for en oversikt over lån til medlemmer av Kontrollkomiteen, medlemmer av Styret, ansatte i ledelsen i Banken og øvrige organer.

6.9.2 Opsjoner og Bonus

Banken har ingen opsjonsordning for ansatte eller medlemmer av styrende organer.

SpareBank 1 SR-Bank har en bonusordning for alle ansatte kalt "konsernbonus". Videre har en definert en nærmere gruppe av ansatte som kan motta individuell bonus. Bonusordningen er i tråd med de retningslinjer som gitt i ny forskrift om godtgjørelsesordninger som trådte i kraft 1. januar 2011. Samlet ramme for bonus fastsettes årlig av Styret med utgangspunkt i Bankens finansielle nøkkeltall og øvrige resultater i konsernmålekortet. Konsernledelsen kan ikke motta individuelle bonuser dersom det ikke utbetales konsernbonus til Konsernets ansatte.

SpareBank 1 SR-Bank har også noen særordninger som gjelder samtlige ansatte i kundeoposisjon i SR-Markets, konserndirektør kapitalmarkedsdivisjonen (vedkommende kan motta samlet bonus på inntil 50 prosent av fastlønn), ledergruppen i SR-Forvaltning og samtlige ansatte i EM1 (ikke omfattet av forskriften). Begrunnelsen for særordningene skyldes primært grunnlaget for hvordan inntektene skapes, samtidig som man ønsker en tilpasning til "bransjestandard" blant konkurrerende virksomheter.

Tabellen i avsnitt 7.9.1 gir en oversikt over bonus utbetalt til medlemmer av konsernledelsen i 2014.

6.9.3 Pensjon, Sluttoppgjør, og lignende

Det er ikke avtafestet vederlag ved opphør av ansettelsesforholdet for administrerende direktør, Styrets leder, de enkelte medlemmene i Styret, medlemmene av Kontrollkomiteen eller hver enkelt ledende ansatt.

Administrerende direktør kan gå av ved fylte 64 år. Konserndirektører som tiltrådte konsernledelsen før 2011 har individuelle pensjonsavtaler som gir rett til førtidspensjon og alderspensjon på 70% av fastlønn ved fratredelsestidspunkt 62 år. Offentlige og private pensjonsytelser kommer til fradrag ved beregning av alderspensjon fra fylte 67 år. Konserndirektører som tiltrer konsernledelsen etter 1.1.2011 har ingen førtidspensjonsordning eller pensjonsopptjening på lønn ut over 12 G, og har samme pensjonsordning som øvrige ansatte i konsernet. Konsernledelsen hadde per 31. desember 2014 en samlet opptjent pensjonsrettighet på 73 mill kroner.

SpareBank 1 SR-Bank har kollektive tjenestepensjonsordninger for ansatte i Banken og alle datterselskaper. Brorparten av alle ansatte har ytelsepensjonsordning gjennom SpareBank 1 SR-Banks Pensjonskasse. Representantskapet vedtok i mars 2011 å stanse opptak av nye medlemmer i Pensjonskassen, og alle nyansatte f.o.m. 1. april 2011 meldes inn i konsernets innskuddspensjonsordning. I forbindelse med omleggingen av pensjonsordningen fikk ansatte som ønsket dette anledning til å velge overgang til innskuddspensjonsordningen. 197 ansatte benyttet seg av dette tilbudet våren 2011. EiendomsMegler 1 SR-Eiendom har med virkning fra 1. januar 2012 gått over til innskuddspensjonsordning for samtlige av selskapets ansatte.

6.10 Ansatte

Banken (konsernet) hadde per utgangen av 2014 - 1 162 arbeidende årsverk/1162 fast ansatte.

Tabellen nedenfor viser utviklingen i antall ansatte i SpareBank 1 SR-Bank de siste tre årene.

UTVIKLING I ANTALL ANSATTE OG ÅRSVERK DE TRE SISTE ÅRENE			
	2014	2013	2012
Antall årsverk pr 31.12.	1 162	1 214	1 274
Antall ansatte pr 31.12.	1 106	1 165	1 207

Konsernet har til enhver tid ca 50 årsverk ute i permisjon og opererer med en gjennomsnittlig vikarramme på mellom ca. 40 og 50 årsverk for å dekke oppgavene til dem som er i permisjon samt ved kortsiktige behov for ekstrahjelp.

Tabellen nedenfor viser ansatte fordelt geografisk de tre siste årene.

	2013	2012	2011
Rogaland	1 029	1 057	1 081
Hordaland	87	103	120
Agder	103	111	113
Antall ansatte	1 219	1 271	1 314

Tabellen nedenfor viser ansatte fordelt på Bankens kontorer og datterselskaper og etter funksjon per 31. desember 2014. Det er ingen vesentlige endringer i antall ansatte fra 31. desember 2014 og fram til dato for Registreringsdokumentet.

ANTALL ANSATTE OG ÅRSVERK FORDELT PÅ KONTOR/FUNKSJON PER 31. DESEMBER 2014			
Kontor/divisjon/datterselskap	Funksjon	Årsverk*	Ansatte**
Bjergsted/Petroleumsveien	Administrerende direktør	1,00	1,00
	Marked og kommunikasjon	3,00	4,00
	Finans/Økonomi/Administrasjon	28,34	28,34
	Forretningsstøtte og utvikling	156,82	159,82
	Organisasjon og HR	12,90	13,70
	Risikostyring og Compliance	14,00	14,00
Totalt Bjergsted/Petroleumsveien		216,06	220,86
Datterselskap	EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS	203,11	213,15
	SR-Finans AS	33,63	34,43
	SR-Forvaltning AS	14,10	14,10
	SR-Investering AS	0,00	0,00
Totalt Datterselskap		250,84	261,68
Divisjon	Bedriftsmarked	162,26	168,66
	Kapitalmarked	34,33	38,33
	Privatmarked	495,46	523,46
Totalt Divisjon		692,05	730,45
Øvrig		3,10	3,10
Totalt		1 162,05	1 216,09

* Antall arbeidende årsverk (fast ansatte, vikarer, byråvikarer)

** inkluderer fast ansatte i permisjon)

6.11 Transaksjoner med Nærstående

Tabellen nedenfor gir en oversikt over lån til og innskudd fra konsernledelsen, Styret og Kontrollkomiteen de to siste årene. Det har per dato for Registreringsdokumentet ikke skjedd noen vesentlige endringer siden 31. desember 2014.

(TNOK)	2014	2013
Lån:		
Konsernledelsen	42.546	47.991
Styret	11.458	6.644
Kontrollkomitéen	2.615	2.286
Sum lån:	56.619	56.921

Medlemmer av konsernledelsen får ansattebetingelser på sine lån, mens medlemmer av Styret, Representantskapet, Kontrollkomiteen og andre nærstående låner til vanlige kunde-betingelser.

Transaksjoner med nærstående til konsernledelsen ¹⁾

Det er ingen transaksjoner med nærstående til konsernledelsen unntatt for nærstående til :

2014	Utlån 31.12.	Rente- inntekter	Andre inntekter
Wenche Drønen Christenssen	2.217	79	-

Transaksjoner med nærstående til styret ¹⁾

Det er ingen transaksjoner med nærstående til styret unntatt for nærstående til :

2014	Utlån 31.12. ²⁾	Rente- inntekter	Andre inntekter
Ingvald Løyning	6.226	298	-
Gunn-Jane Håland	1.093.058	12.487	-
Birthe Cecilie Lepsøe	133.479	686	1.240
Siv Juvik Tveitnes	2.335	244	-
Tor Dahle	3.428	56	-
Sum	1.238.526	13.771	1.240

¹⁾ Inklusive transaksjoner til nærstående personer og til selskaper hvor nærstående personer er nøkkelpersoner.

²⁾ Inklusive lånerammer og garantier.

Tabellen nedenfor gir en oversikt over transaksjoner med datterselskaper, tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet de to siste årene. Det har per dato for Registreringsdokumentet ikke skjedd noen vesentlige endringer siden 31. desember 2014.

Datterselskap

2014	Utlån 31.12.	Innskudd 31.12.	Rente- inntekter	Rente- kostnader	Provisjons- inntekter	Andre inntekter	Drifts- kostnader
SpareBank 1 SR-Finans	5.907	6	168	-	22	-	-
EiendomsMegler 1	-	76	5	23	-	1	-
SR-Forvaltning	-	49	-	1	27	-	-
SR-Investering	-	33	-	1	-	-	-
SR-Forretningsservice	-	1	-	-	-	-	-
EiendomsMegler 1 Drift	-	-	-	-	-	-	5
Rygir Industrier konsern	-	34	4	-	1	-	-
Etis Eiendom	7	4	-	-	-	-	-
Finansparken Bjergsted	-	38	-	-	-	-	-
Sum Datter	5.914	241	177	25	50	1	5

2013

SpareBank 1 SR-Finans	5.432	3	175	-	21	-	-
EiendomsMegler 1	-	35	7	15	-	1	1
SR-Forvaltning	-	36	-	1	24	-	-
SR-Investering	-	36	-	1	-	-	-
SR-Forretningsservice	-	1	-	-	-	-	-
EiendomsMegler 1 Drift	-	3	-	-	-	-	4
Kvinnherad Eigedom	-	24	-	-	-	-	-
Rygir Industrier konsern	-	27	3	-	1	-	-
Etis Eiendom	7	3	-	-	-	-	-
Finansparken Bjergsted	-	8	-	-	-	-	-
Sum Datter	5.439	176	185	17	46	1	5

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

2014	Utlån 31.12.	Innskudd 31.12.	Rente- inntekter	Rente- kostnader	Provisjons- inntekter	Andre inntekter	Drifts- kostnader
SpareBank 1 Gruppen	43	-	4	-	244	-	-
SpareBank 1 Banksamarbeidet	-	-	-	-	-	-	157
SpareBank 1 Boligkreditt	-	2.174	-	16	461	-	-
Admisenteret	16	3	1	-	-	-	-
SpareBank 1 Næringskreditt	-	350	-	7	6	-	-
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest	3	-	-	-	-	-	-
SpareBank 1 Kredittkort	730	-	16	-	-	-	-
Sum tilknyttede og felles- kontrollerte selskaper	792	2.527	21	23	711	-	157

2013

SpareBank 1 Gruppen	303	6	5	-	222	-	-
Alliansesamarbeidet SB1	-	-	-	-	-	-	151
SpareBank 1 Boligkreditt	-	1.784	-	14	605	-	-
Admisenteret	17	2	1	-	-	-	-
SpareBank 1 Næringskreditt	-	221	-	8	5	-	-
SpareBank 1 Kundesenter	-	3	-	-	-	-	-
Sum tilknyttede og felleskontrollerte selskaper	320	2.016	6	22	832	-	151

Banken har en eierandel på 19,5 prosent av SpareBank 1 Gruppen AS, og har dermed en indirekte eierandel i flere datterselskaper i SpareBank 1 Gruppen AS. Alle transaksjoner mellom Banken og datterselskapene i SpareBank 1 Gruppen AS er inngått på forretningsmessige vilkår. Interne godtgjørelser mellom Banken og SpareBank 1 Gruppen AS som ikke er relatert til salg og porteføljerådgivning er basert på selvkostprinsippet. Det har per dato for Registreringsdokumentet ikke skjedd noen vesentlige endringer siden 31. desember 2014.

6.12 Revisjonsutvalget

SpareBank 1 SR-Bank har etablert revisjonsutvalg i samsvar med forretningsbanklovens. § 16a. Styret velger minst tre medlemmer til revisjonsutvalget blant Styrets medlemmer og oppnevner utvalgets leder. Per dato for Registreringsdokumentet har revisjonsutvalget følgende medlemmer; Birthe Lepsøe, Erling Øverland, Tor Dahle og Siv Juvik Tveitnes. Det følger av revisjonsutvalgets mandat at utvalget er et forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for Styret med det formål å foreta mer grundige vurderinger av utpekte saksområder og rapportere resultatet tilbake til Styret.

Revisjonsutvalget skal se etter at Konsernet har en uavhengig og effektiv ekstern og intern revisjon og en tilfredsstillende regnskapsrapportering i samsvar med lover og forskrifter samt påse at Banken har gode systemer for intern kontroll og risikostyring.

Revisjonsutvalget har myndighet til å undersøke alle aktiviteter og forhold ved Konsernets drift og kan innhente opplysninger fra enhver ansatt.

Revisjonsutvalget skal:

1. Føre tilsyn med regnskapsavleggelsesprosessen.
2. Se etter den lovpliktige revisjon av årsregnskapet og det konsoliderte regnskap. Herunder, gjennomgå og å vurdere konsernets kvartalsvise og årlige regnskapsrapporteringer med spesiell fokus på:
  - endringer i regnskapsprinsipper og regnskapspraksis,
  - vesentlige skjønnsmessige verdifastsettelse og estimater,
  - betydelige justeringer som følge av krav og anbefalinger fra revisor,
  - etterlevelse av lov, forskrifter og regnskapsstandarder.
3. Overordnet vurdere effektiviteten av intern kontroll og risikostyring knyttet til finansiell rapportering, og hvorvidt anbefalinger fra ekstern revisor blir implementert av ledelsen.
4. Vurdere og innstille overfor styret på valg av ekstern revisor og innstillet overfor styret på godkjenning av ekstern revisors godtgjørelse.
5. Følge opp og overvåke revisor eller revisjonsfirmaets uavhengighet med spesielt fokus leveranse av tilleggstjenester. I tillegg, se etter at ekstern revisjon opptrer uavhengig og diskutere plan og omfang av revisjonsarbeidet med revisor.
6. Gjennomgå og diskutere punkter hvor revisor er uenig med administrasjonen og/eller hvor det er påpekt stor usikkerhet fra revisor og/eller andre forhold som revisor ønsker å diskutere
7. Vurdere andre forhold som bestemt av styret og/eller revisjonsutvalget selv eller som ønskes tatt opp av revisor.

6.13 Godtgjørelsesutvalget

SpareBank 1 SR-Bank har etablert godtgjørelsesutvalg i samsvar med Forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond av 1. desember 2010. Styret velger minst tre medlemmer til godtgjørelsesutvalget blant Styrets medlemmer og oppnevner utvalgets leder. Per dato for Registreringsdokumentet har godtgjørelsesutvalget følgende medlemmer; Gunn-Jane Håland, Oddvar Rettedal og Odd Torland.

Det følger av mandatet til godtgjørelsesutvalget at SpareBank 1 SR-Banks godtgjørelsesordning skal;

- være i samsvar med Konsernets overordnede mål, risikotoleranse og langsiktige interesser,
- bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med Konsernets risiko, motvirke for høy eller uønsket risikotaking, og bidra til å unngå interessekonflikter
- være i samsvar med Forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond av 1. desember 2010.

Godtgjørelsesutvalget skal;

- Årlig vurdere og foreslå total lønn og annen godtgjørelse for administrerende direktør.
- Årlig behandle forslag til konsernmålekort (administrerende direktørs målekort).
- Årlig behandle Konsernets godtgjørelsesordning, inkludert strategi og hovedprinsipper for variabel godtgjørelse.
- Være rådgiver for administrerende direktør vedrørende saker om lønn og annen godtgjørelse og andre vesentlige personalrelaterte forhold for Konsernets ledende ansatte.
- Påse at praktiseringen av Konsernets godtgjørelsesordninger årlig blir gjennomgått av en uavhengig kontrollfunksjon.
- Forberede erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte (jfr. allmennaksjeloven § 6-16 a).
- Vurdere andre forhold som bestemt av Styret og/eller godtgjørelsesutvalget.
- Gjennomgå andre personalpolitiske saker angående Konsernets godtgjørelsesordning som kan antas å innebære vesentlig renomèrisiko.

6.14 Risikoutvalget

SpareBank 1 SR-Bank har opprettet et risikoutvalg i henhold til Finansieringsvirksomhetsloven § 2-9 b. Per dato for Registreringsdokumentet består utvalget av Tor Dahle, Erling Øverland, Birthe Cecilie Lepsøe og Siv Juvik Tveitnes.

Det følger av mandatet at utvalget skal:

1. Sikre at banken har gode systemer for intern kontroll og risikostyring, compliance (etterlevelse) og intern revisjon og at disse fungerer tilfredsstillende.
2. Sikre at risikostyringen er i tråd med beste praksis og styrets ambisjonsnivå.
3. Innstille overfor styret på konsernets overordnede risikostrategi, herunder å vurdere konsernets risikoevne og -vilje, samt gi styret råd i forhold til etablering av rammer for framtidig risikoeksponering, herunder sikre en tilfredsstillende risiko- og kapitalvurderingsprosess (ICAAP).
4. Overvåke at konsernets kapitaldekning er tilfredsstillende og tilstrebe en optimal kapitalallokering innenfor den vedtatte konsernstrategi.
5. Oppfølging av konsernets fundingstrategi, herunder overvåking og kontroll av de faktorer som direkte og/eller indirekte påvirker bankens likviditets- og refinansieringsrisiko.
6. Sikre at IRB-systemet er godt integrert i organisasjonen og at IRB-systemet beregner risikonivå og kapitalkrav på en betryggende måte.
7. Følge opp i hvilken grad institusjonens prising av produkter ut mot kundene reflekterer den risikoen som institusjonen bærer, og i motsatt fall gi anvisninger på forbedringer.
8. Vurdere hvorvidt de insentiver som følger av bankens belønningsordninger i tilstrekkelig grad tar hensyn til risiko, kapital, likviditet og inntjening.
9. Sikre at konsernet har tilfredsstillende beredskapsplaner.
10. Vurdere og innstille overfor styret på valg av intern revisor og innstille overfor styret på godkjenning av intern revisors godtgjørelse.
11. Holde seg oppdatert og gi råd til styret i forhold til gjeldende og framtidige endringer av lover og forskrifter.
12. Vurdere andre forhold som bestemt av styret og/eller risikoutvalget selv eller som ønskes tatt opp av intern revisor.

6.15 Valgkomiteen

Valgkomiteen består av inntil fem medlemmer. Representantskapets leder skal være fast medlem og leder for valgkomiteen. De øvrige medlemmer velges av generalforsamlingen. Komiteen skal ha medlemmer fra begge grupper i representantskapet. De ansatte har rett til en representant. Sparebankstiftelsen SR-Bank skal være representert i valgkomiteen. Valgene skjer for en periode på to år. For de styremedlemmer som velges av og blant de ansatte i banken, og for disse medlemmers varamedlem, avgir bare representanten for de ansatte i valgkomiteen innstilling.

Valgkomiteen skal foreslå kandidater – unntatt ansattes representanter – til følgende tillitsverv og funksjoner:

- Representantskapets medlemmer og varamedlemmer samt leder.
- Styrets medlemmer og leder
- Kontrollkomiteens medlemmer og leder
- Valgkomiteens medlemmer

Valgkomiteen skal også foreslå godtgjørelse for disse.

Valgkomiteens 5 medlemmer og 2 varamedlemmer:

- Per Sekse (leder)
- Hilde Lekven Bergen
- Trygve Jacobsen Stavanger
- Helge Baastad Oslo
- Thomas Fjellidal Gaarder, Bergen (valgt av de ansatte)
- Hanne Eik Stavanger (varamedlem)
- Anne Nystrøm Kvale, Stavanger (varamedlem valgt av de ansatte)

6.16 Største aksjonærer

Pr 31.12.2014 utgjør Bankens aksjekapital 6 393 777 050 kroner fordelt på 255 751 082 aksjer, hver pålydende 25 kroner med lik stemmerett.

Nedenfor er en tabell med de 20 største aksjonærer pr. 23.03.2015.

Investor	Antall aksjer	% av 20 største	% av total	Type	Land
SPAREBANKSTIFTELSEN SR-BANK	72 419 305	45,20%	28,32%	Sels.	NOR
GJENSIDIGE FORSIKRING ASA	26 748 416	16,70%	10,46%	Sels.	NOR
STATE STREET BANK AND TRUST CO.	8 735 478	5,45%	3,42%	Nom.	USA
SPAREBANK 1-STIFTINGA KVINNERAD	6 226 583	3,89%	2,43%	Sels.	NOR
WIMOH INVEST AS	5 761 169	3,60%	2,25%	Sels.	NOR
MSCO EQUITY FIRM ACCOUNT	5 150 463	3,21%	2,01%	Sels.	USA
ODIN NORGE	3 867 158	2,41%	1,51%	Sels.	NOR
VPF NORDEA NORGE VERDI	3 641 119	2,27%	1,42%	Sels.	NOR
SKANDINAVISKA ENSKILDA BANKEN AB	3 565 292	2,23%	1,39%	Nom.	SWE
STATE STREET BANK & TRUST COMPANY	2 907 706	1,81%	1,14%	Nom.	USA
MORGAN STANLEY & CO. LLC	2 897 269	1,81%	1,13%	Nom.	USA
STATE STREET BANK AND TRUST CO.	2 793 567	1,74%	1,09%	Nom.	USA
CLIPPER A/S	2 525 000	1,58%	0,99%	Sels.	NOR
J.P. MORGAN CHASE BANK N.A. LONDON	2 432 440	1,52%	0,95%	Nom.	GBR
FOLKETRYGDFONDET	2 166 637	1,35%	0,85%	Sels.	NOR
DANSKE INVEST NORSKE INSTIT. II.	1 966 571	1,23%	0,77%	Sels.	NOR
THE BANK OF NEW YORK MELLON	1 837 141	1,15%	0,72%	Nom.	USA
PARETO AKSJE NORGE	1 724 500	1,08%	0,67%	Sels.	NOR
STATE STREET BANK AND TRUST CO.	1 420 662	0,89%	0,56%	Nom.	USA
FLPS - PRINC ALL SEC STOCK SUB	1 419 950	0,89%	0,56%	Sels.	USA
Antall aksjer hos de 20 største	160 206 426	100%	62,64%		
Totalt antall aksjer	255 751 082		100%		

Totalt antall aksjeeiere pr 31.12.2014 er 10.422. Dette er en nedgang på 729 fra årskiftet 2013. Andel aksjer hjemmehørende i Rogaland, Hordaland og Agder-fylkene var 48,9 prosent, og utenlandsandelen var 22,4 prosent opp fra 14,1 prosent.

7. Juridiske Forhold

7.1 Tvister MV.

SpareBank 1 SR-Bank har ikke kjennskap til forvaltningssaker, retterganger eller voldgiftssaker som er anlagt eller varslet siste 12 måneder (herunder alle saker som er anlagt eller varslet og som SpareBank 1 SR-Bank har kjennskap til), som kan få eller som i den senere tid har hatt vesentlig innvirkning på Bankens og/eller Bankens Datterselskapers finansielle stilling eller lønnsomhet.

7.2 Immaterielle Rettigheter

Banken har i henhold til en avtale med SpareBank 1 Gruppen AS om merkevarebruk en ikke-eksklusiv rett til å bruke navnet "SpareBank" og "1" alene eller i sammensetninger i sitt firma og ved omtale av sin virksomhet.

8. Dokumenter til Gjennomsyn

8.1 Dokumenter til Gjennomsyn

Følgende dokumenter (eller kopier av disse) er tilgjengelig for innsyn hos SpareBank 1 SR-Bank ASA, Bjergsted Terrasse 1, Postboks 250, 4066 Stavanger, i tolv måneder etter dato for Registreringsdokumentet.

- Bankens stiftelsesdokument og vedtekter
- Bankens årsrapporter for 2013 og 2014, herunder revisors bekreftelser
- Bankens ureviderte delårsrapport for 4. kvartal 2013 og 4. kvartal 2014.
- Årsrapporter for Bankens datterselskaper for 2013 og 2014, herunder revisors bekreftelser.

Bankens vedtekter og finansielle rapporter kan også lastes ned elektronisk fra Bankens internettside, www.sr-bank.no under IR/ Presse

8.2 Opplysninger Inntatt ved Henvisning

Følgende informasjon er inntatt i Registreringsdokumentet ved henvisning:

Henvisning	Kapittel i Registreringsdokumentet	Inntatt ved henvisning	Internett
Vedtekter	3.1	Vedtatt av generalforsamling 29. mars 2012 og godkjent av finanstilsynet 13. april 2012.	https://www.sparebank1.no/ShowProperty?cId=1268420593385&cType=Vedlegg_C
Resultat, balanse, kontantstrøm 2012	4.2, 4.3, 4.4, 4.5	Årsrapport 2013	https://www.sparebank1.no/ShowProperty?cId=1268431234069&cType=Vedlegg_C&fileName=Aarsrapport2013.pdf
Resultat, balanse, kontantstrøm 2013	4.2, 4.3, 4.4, 4.5	Årsrapport 2014	https://www.sparebank1.no/ShowProperty?cId=1268435326030&cType=Vedlegg_C&fileName=Aarsrapport2014.pdf
Resultat, balanse, kontantstrøm per 4. kv. 2012 inkl. noter	4.2, 4.3	Kvartalsrapport for 4. kvartal 2013	https://www.sparebank1.no/ShowProperty?cId=1268430429028&cType=Vedlegg_C&fileName=Kvartalsrapport.pdf
Resultat, balanse, kontantstrøm per 4. kv. 2013 inkl. noter	4.2, 4.3	Kvartalsrapport for 4. kvartal 2014	https://www.sparebank1.no/ShowProperty?cId=1268434887726&cType=Vedlegg_C&fileName=4Q2014.pdf
Revisjonsberetninger	4.9	Revisjonsberetning for 2013 og 2014	https://www.sparebank1.no/ShowProperty?cId=1268431234069&cType=Vedlegg_C&fileName=Aarsrapport2013.pdf https://www.sparebank1.no/ShowProperty?cId=1268435326030&cType=Vedlegg_C&fileName=Aarsrapport2014.pdf
Regnskapsprinsipper	4.1.1	Årsrapport 2013 og 2014	https://www.sparebank1.no/ShowProperty?cId=1268431234069&cType=Vedlegg_C&fileName=Aarsrapport2013.pdf https://www.sparebank1.no/ShowProperty?cId=1268435326030&cType=Vedlegg_C&fileName=Aarsrapport2014.pdf
Konsernregnskap 2013 inkl. noter	3.5, 3.6, 3.7, 3.9, 3.11, 3.12, 3.13, 3.19, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5	Årsrapport 2013	https://www.sparebank1.no/ShowProperty?cId=1268431234069&cType=Vedlegg_C&fileName=Aarsrapport2013.pdf
Konsernregnskap 2014 inkl. noter	3.5, 3.6, 3.7, 3.9, 3.10, 3.11, 3.12, 3.13, 3.19, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5	Årsrapport 2014	https://www.sparebank1.no/ShowProperty?cId=1268435326030&cType=Vedlegg_C&fileName=Aarsrapport2014.pdf

9. Definisjoner, Lover og Forskrifter

9.1 Definisjoner

1.kv., 2. kv., 3.kv., 4. kv.	Første kvartal, andre kvartal, ...
Aksjene	Aksjene i Banken
Banken	SpareBank 1 SR-Bank ASA
Bank 1	Bank 1 Oslo Akershus AS
Finansinstitusjon	Samlebetegnelse for banker, forsikringsselskaper, finansieringsforetak og morselskap i finanskonsern.
Finanstilsynet	Finanstilsynet fører det offentlige tilsyn med banker og andre finansinstitusjoner, herunder forsikringsselskaper, og en lang rekke andre foretak som driver virksomhet innen finansnæringen.
Forvaltningskapital	Summen av Bankens egenkapital og gjeld.
Fremtidsrettet uttalelse	prognoser og forventninger til SpareBank 1 SR-Bank ASA fremtidige finansielle posisjon, forretningsstrategi, planer og målsettinger
IFRS	International Financial Reporting Standards.
Generalforsamling	Bankens øverste beslutende organ.
KNOK	Tusen norske kroner
Konsernet	SpareBank 1 SR-Bank ASA med datterselskap
Kontrollkomité	Lovbestemt kontrollorgan i Banken. Skal føre tilsyn med Bankens virksomhet i samsvar med Sparebankloven og instruks gitt av Representantskapet. Kontrollkomiteen er valgt av Bankens Representantskap.
Ledelsen	Bankens ledelse per dato for Registreringsdokumentet; Arne Austreid, Stian Helgøy, Inge Reinertsen, Jan Friestad, Tore Medhus, Wenche Mikalsen, Glenn Sæther, Thor-Christian Haugland og Frode Bø.
MNOK	Millioner norske kroner.
Morbanken	SpareBank 1 SR-Bank ASA uten datterselskaper
NOK	Norske kroner.
Norsk olje og gass	Interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for oljeselskaper og leverandørbedrifter på norsk sokkel (tidligere benevnt Oljeindustriens Landsforening/ OLF)
OMF	Obligasjoner med fortrinnsrett
Registreringsdokument	Dette registreringsdokument, med vedlegg, som er utarbeidet i forbindelse med emisjonen av obligasjoner og sertifikater
Representantskap	Bankens representantskap som nærmere beskrevet i kapittel 7.3
RISK	Regulering av Inngangsverdi med Skatlagt Kapital.
SamSpar	Samarbeidende Sparebanker AS, et samarbeid mellom 20 sparebanker lokalisert på øst- og nordvestlandet. SamSpar eier 19,5 prosent av SpareBank 1 Gruppen AS.
SpareBank 1 Gruppen	SpareBank 1 Gruppen AS
SpareBank 1 SR-Bank	SpareBank 1 SR-Bank ASA med datterselskaper (se også Banken).
SR-Markets	SpareBank 1 SR-Markets
Styret	Styret i Banken.
Tilrettelegger	Danske Bank Markets og SpareBank 1 Markets
VPS	Verdipapirsentralen
VPS-konto	Konto i VPS for registrering av eierskap i verdipapirer

9.2 Relevante Lover og Forskrifter

Allmennaksjeloven	Lov av 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper
Banksikringsloven	Lov av 6. desember 1996 nr. 75 om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner
Børsforskriften	Børsforskriften 29. juni 2007 nr. 875.
Egenkapitalbevisforskriften	Forskrift av 29. juni 2009 nr. 0913 om egenkapitalbevis i sparebanker, kredittforeninger og gjensidige forsikringselskaper
Finansieringsvirksomhetsloven	Lov av 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner
Finanstilsynsloven	Lov av 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet for kredittinstitusjoner, forsikringselskaper og verdipapirhandel m.v.
Forretningsbankloven	Lov av 24. mai 1961 nr. 2 om lov om forretningsbanker
Forskrift om låneadgang i Norges Bank	Forskrift 25. april 2001 nr. 473 om bankers adgang til lån og innskudd i Norges Bank m.v.
Hvitvaskingslovgivningen	Hvitvaskingsloven av 6. mars 2009 nr. 11 og hvitvaskingsforskriften av 13. mars 2009 nr. 302
Kapitaldekningsforskrifter	Forskrift 1. juni 1990 nr. 435 om beregning av ansvarlig kapital for finans-institusjoner, forskrift 22. oktober 1990 nr. 875 om minstekrav til kapitaldekning i finansinstitusjoner, forskrift 22. juni 2000 nr. 632 om minstekrav til kapitaldekning for markedsrisiko m.v. for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak og forskrift 14. desember 2006 nr. 1506 om kapitalkrav for forretningsbanker, sparebanker mv.
Konkursloven	Lov av 8. Juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs
MiFID	Markets in Financial Instruments Directive - 2004/39/EF
Prospektdirektivet	The Commission Regulation (EC) No. 809/2004 of 29 April 2004 implementing Directive 2003/71/EC of the European Parliament and of the Council.
Sparebankloven	Lov 24. mai 1961 nr. 1 om sparebanker
Stiftelsesloven	Lov av 15. Juni 2001 om stiftelser
Verdipapirhandelsloven	Lov av 29. juni 2007 nr 75 om verdipapirhandel
Årsregnskapsforskriften	Forskrift 16. desember 1998 nr. 1240 om årsregnskap m.m. for banker, finansieringsforetak og morselskap for slike

VEDLEGG 1: VEDTEKTER FOR SPAREBANK 1 SR-BANK ASA

Kap. 1 Firma. Kontorkommune. Formål.

§ 1-1

SpareBank 1 SR-Bank ASA ("banken") er opprettet 1. januar 2012 og har sitt forretningskontor- og hovedkontor i Stavanger.

Banken er opprettet ved omdanning av tidligere SpareBank 1 SR-Bank. SpareBank 1 SR-Bank (tidligere Sparebanken Rogaland) var opprettet den 1. oktober 1976 etter en sammenslutning av 22 sparebanker.

§ 1-2

Banken har til formål å fremme sparing ved å ta i mot innskudd fra en ubestemt krets av kunder, levere finansielle tjenester til publikum, næringsliv og offentlig sektor, og å forvalte på en trygg måte de midler den rår over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for forretningsbanker. Banken kan dessuten yte investeringstjenester innenfor de til enhver tid gitte konsesjoner.

Banken kan for øvrig innenfor rammen av den lovgivning som til enhver tid gjelder, utføre alle forretninger og tjenester som det er vanlig eller naturlig at banker utfører.

Kap. 2 Aksjekapital. Ansvarlig kapital. Aksjer.

§ 2-1

Bankens aksjekapital er NOK 6 393 777 050 fordelt på 255 751 082 aksjer à kr 25 fullt innbetalt.

§ 2-2

Aksjene i banken skal være registrert i et verdipapirregister. Alt erverv av aksjer skal **straks** meldes til verdipapirregisteret.

Kap. 3 Styret.

§ 3-1

Styret består av fem til ni medlemmer som velges av representantskapet.

To av styrets valgte medlemmer skal være ansatt i banken. For disse medlemmene skal det velges ett varamedlem.

For de øvrige valgte styremedlemmer velges inntil to varamedlemmer.

Styrets leder velges særskilt.

De valgte styremedlemmer tjenestegjør i to år. Av de valgte medlemmer uttrer hvert år de som har gjort tjeneste lengst. I første periode tjenestegjør halvparten fram til første ordinære valgmøte i representantskapet. Gjenvalg kan finne sted.

Varamedlemmene velges for to år.

I stedet for styremedlem som trer ut før valgperioden er ute, velges ved første anledning nytt medlem for resten av perioden.

§ 3-2

Styret sammenkalles av lederen så ofte bankens virksomhet tilsier det eller når et medlem krever det.

Styret er vedtaksført når mer enn halvdel av samtlige styremedlemmer er til stede eller deltar i behandlingen av en

sak. Styret kan dog ikke treffe beslutning med mindre alle medlemmer av styret så vidt mulig er gitt anledning til å delta i sakens behandling. Har et styremedlem forfall, skal varamedlemmet gis anledning til å møte eller delta i behandlingen av en sak.

Som styrets beslutning gjelder det som flertallet blant de møtende styremedlemmer eller de som deltar i behandlingen, har stemt for, eller ved stemmelikhet det som møtelederen har stemt for. De som stemmer for en beslutning, må dog alltid utgjøre minst halvdel av samtlige styremedlemmer.

Fraværende styremedlemmer skal gjøre seg kjent med beslutninger som er truffet i deres fravær.

§ 3-3

Styret forestår forvaltningen av bankens anliggender, og treffer herunder avgjørelse i de enkelte kredittsaker. Det skal sørge for en tilfredsstillende organisasjon av bankens virksomhet, herunder påse at bokføring og formuesforvaltning kontrolleres betryggende.

§ 3-4

Regnskapsåret følger kalenderåret.

For hvert regnskapsår avgir styret årsregnskap og årsberetning.

Årsberetningen, årsregnskap og revisjonsberetning sendes kontrollkomiteen og representantskapet for uttalelse senest en uke før saken skal behandles av representantskapet og minst 21 dager før til den generalforsamling som skal fastsette regnskapet.

§ 3-5

Bankens firma tegnes av styrets leder eller administrerende direktør alene, eller av to valgte styremedlemmer i fellesskap. Styret kan gi nærmere angitte ansatte rett til å tegne bankens firma. Styret kan dessuten meddele prokura og spesialfullmakter.

§ 3-6

Administrerende direktør har den daglige ledelse av bankens virksomhet i samsvar med generelle instruksjoner fastsatt av representantskapet og godkjent av generalforsamlingen, samt de retningslinjer og pålegg styret har gitt.

Kap. 4 Representantskapet.

§ 4-1

Representantskapet består av 30 medlemmer og 15 varamedlemmer.

Representantskapet bør være allsidig sammensatt og bl. a. ha medlemmer fra ulike distrikter og næringer som er berørt av bankens virksomhet.

Styremedlem, observatør og administrerende direktør kan ikke være medlem av representantskapet.

Generalforsamlingen velger 22 medlemmer med 11 varamedlemmer. Medlemmene og varamedlemmene skal velges blant bankens aksjeeiere. Valget forberedes av en valgkomité på fem medlemmer. Valgkomiteens medlemmer, samt leder velges av generalforsamlingen.

Av og blant de ansatte i banken velges åtte medlemmer med fire varamedlemmer. Representantene for de ansatte velges under ledelse av et valgstyre som oppnevnes av bankens styre. Valgstyre består av minst tre personer. De ansatte og bankens ledelse skal ha minst en representant hver i valgstyre.

Representantskapet velger årlig leder blant medlemmene etter innstilling fra valgkomiteen. Representantskapet er ikke bundet av denne innstillingen.

Representantskapets medlemmer og varamedlemmer velges for to år.

Av de medlemmer som er valgt ved første gangs valg trer halvparten ut etter loddtrekning ved første ordinære

generalforsamling. Deretter trer hvert år de ut, som har tjenestegjort lengst. Loddrekningen foretas av valgkomiteen.

Et representantskapsmedlem har rett til å tre tilbake før valgperioden er utløpt dersom særlig grunn foreligger. Representantskapet og den som har valgt medlemmet, skal gis rimelig forhåndsvarsel. Et representantskapsmedlem kan avsettes av den som har valgt medlemmet. Dette gjelder ikke medlemmer valgt av de ansatte i banken, jf. femte ledd i paragrafen her.

Utttrer et medlem av representantskapet før vedkommende valgperiode er utløpt, velges ved første anledning nytt medlem for perioden.

§ 4-2

Representantskapet sammenkalles av lederen til møte så ofte som nødvendig samt når styret, kontrollkomiteen eller minst en seksdel av representantskapets medlemmer krever det.

Styrets og kontrollkomiteens medlemmer og revisor skal innkalles til representantskapets møter. Dersom representantskapet for det enkelte tilfelle ikke bestemmer noe annet, har styrets og kontrollkomiteens medlemmer rett til å være til stede og uttale seg på møter i representantskapet. Styrets leder og administrerende direktør har plikt til å være til stede med mindre dette er åpenbart unødvendig eller det foreligger gyldig forfall. I sistnevnte tilfelle skal det utpekes en stedfortreder.

§ 4-3

Godtgjørelsen til representantskapets medlemmer fastsettes av generalforsamlingen.

Et representantskapsmedlem må ikke i anledning sitt arbeid for representantskapet motta godtgjørelse fra andre enn banken. Dette gjelder også godtgjørelse som en medkontrahent eller hans eller hennes representant har betinget seg hos banken.

Godtgjørelse som er avtalt eller mottatt i strid med forbudet i første ledd, tilfaller banken. Dette gjelder også avkastning av og eiendeler som er kommet i stedet for godtgjørelsen.

Forbudet i første ledd er ikke til hinder for at representantskapsmedlem som ikke deltar i den daglige ledelse, kan opptre som mellommann overfor banken mot vanlig mellommannsgodtgjørelse dersom:

1. representantskapsmedlemmet ikke også representerer banken, og
2. forretningen inngår i mellommannsvirksomhet som representantskapsmedlemmet driver som næring.

§ 4-4

Representantskapets medlemmer må ikke foreta noe som er egnet til å gi visse aksjeeiere eller andre en urimelig fordel på andre aksjeeieres eller bankens bekostning.

Representantskapet må ikke etterkomme noen beslutning av generalforsamlingen eller et annet selskapsorgan hvis beslutningen strider mot lov eller bankens vedtekter.

§ 4-5

Representantskapet er vedtaksført når mer enn halvparten av samtlige medlemmer er til stede. Representantskapet kan dog ikke treffe beslutning med mindre alle medlemmene er gitt anledning til å delta i sakens behandling. Har et medlem forfall, skal varamedlem gis anledning til å møte.

Som representantskapets beslutning gjelder det som flertallet blant de møtende har stemt for eller ved stemmelikhet det som møtelederen har stemt for. De som stemmer for en beslutning, må dog alltid utgjøre mer enn en tredjedel av samtlige representantskapsmedlemmer.

§ 4-6

Representantskapet skal:

1. Føre tilsyn med styrets og administrerende direktørs forvaltning av banken og påse at bankens formål fremmes i samsvar med lovgivningen, vedtektene og generalforsamlingens og representantskapets egne vedtak, samt fastsette retningslinjer for bankens virksomhet. Retningslinjene skal være generelle instruksjoner for bankens styre og administrasjon og skal legges frem for generalforsamlingen til godkjenning
2. Velge styrets valgte medlemmer og varamedlemmer, jf. likevel vedtektenes § 3-1 annet ledd.
3. Velge revisor eller revisjonsfirma.
4. Motta opplysninger om bankens drift og gå gjennom dens regnskapsutdrag og beretninger fra kontrollkomiteen. Hvert medlem kan på møte i representantskapet kreve opplysninger om bankens drift i den utstrekning de finner det nødvendig. Representantskapet kan selv eller ved utvalg iverksette undersøkelser.
5. Gå gjennom bankens årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning, og gi uttalelse til generalforsamlingen om styrets forslag til årsregnskap, og styrets forslag til anvendelse av overskudd eller dekning av tap. Styrets forslag samt revisjonsberetning skal sendes representantskapets medlemmer senest en uke før saken skal behandles.
6. Treffe vedtak om godtgjørelse for bankens tillitsmenn og revisor og godtgjørelse/lønn for administrerende direktør.
7. Treffe bestemmelser om bankråd i samsvar med vedtektenes § 5-1.
8. Avgi uttalelser i saker vedkommende banken, som forelegges det av styret eller kontrollkomiteen.

Representantskapet kan vedta anbefalinger til styret i hvilken som helst sak.

Representantskapet kan ikke ta avgjørelse i saker som etter vedtektenes § 3-4 hører under styret.

§ 4-7

Over forhandlingene føres protokoll under møtelederens ansvar. Protokollen skal godkjennes og underskrives av alle møtedeltakerne eller av møteleder og to andre møtedeltakere som velges på møte.

Kap. 5 Bankråd.

§ 5-1

Representantskapet kan bestemme at det skal opprettes bankråd i de distrikter hvor banken har sin virksomhet.

Bankrådsmedlemmene skal oppfattes som ressurspersoner i distriktet og ha kompetanse på områder som er av vesentlig betydning for vedkommende lokalbank(er). Bankrådet skal gi lokalbanksjefen råd om markedsforhold og andre spørsmål av betydning for bankens virksomhet og ellers treffe vedtak i saker som bestemmes av styret.

Bankens styre oppnevner bankrådene. Sammensetningen av bankråd skal gjenspeile lokalbankens ulike kundegrupper. Ansatte skal ha anledning til å oppnevne en representant til å delta på møtene.

Bankrådene skal bestå av fra tre - åtte medlemmer, hvorav ett medlem skal være leder. Bankrådene velger selv sin leder.

Oppnevningen gjelder for en periode på to år om gangen. Maksimal sammenhengende funksjonstid skal ikke overskride seks år.

Kap. 6 Kontrollkomité.

§ 6-1

Kontrollkomiteen består av tre til fem medlemmer og inntil to varamedlemmer.

Medlem av kontrollkomiteen må fylle vilkårene for valg til representantskapet. Ett medlem må tilfredsstille de krav som stilles til dommere etter lov 13. august 1915 om domstolene § 54 annet ledd. Valget av dette medlemmet skal godkjennes av Finanstilsynet.

§ 6-2

Kontrollkomiteen møter så ofte det anses påkrevet for å sikre et effektivt tilsyn. Den skal føre en av Finanstilsynet autorisert protokoll over sine forhandlinger og skal hvert år gi melding til representantskapet, generalforsamlingen og Finanstilsynet om sitt arbeid og bankens stilling.

Representantskapet skal vedta instruks for komiteen. Instruksen skal godkjennes av Finanstilsynet.

Kap. 7 Generalforsamlingen.

§ 7-1

Gjennom generalforsamlingen utøver aksjeeierne den øverste myndighet i banken, med mindre myndighet er lagt eksklusivt til et av bankens øvrige organer ved særskilt lovbestemmelse. På generalforsamlingen har hver aksje en stemme. Alle beslutninger treffes med alminnelig flertall, med mindre annet følger av lov eller vedtekter.

Ordinær generalforsamling skal holdes hvert år ved bankens hovedkontor innen utgangen av april måned.

Generalforsamlingen innkalles av representantskapets leder. Innkallelse skal være sendt senest 21 dager før generalforsamlingen.

Når dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen er gjort tilgjengelig for aksjonærer på bankens internettsider, gjelder ikke allmennaksjelovens krav om at dokumentene skal sendes til aksjonærene. Dette gjelder også dokumenter som etter allmennaksjeloven skal inntas i eller vedlegges innkallingen til generalforsamlingen, herunder bankens årsrapport. En aksjonær kan likevel kreve å få tilsendt dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen.

Styrets og kontrollkomiteens medlemmer og revisor skal innkalles til generalforsamlingens møte. Styrets og kontrollkomiteens medlemmer har rett til å være til stede og uttale seg på møter i generalforsamlingen. Styrets leder og administrerende direktør har plikt til å være til stede med mindre det foreligger gyldig forfall. I så fall skal det utpekes stedfortreder.

Før generalforsamling holdes skal Finanstilsynet i god tid, senest samtidig med lovlig innkallelse til aksjonærene, gi melding om de saker som skal behandles. Av forhandlingsprotokollen skal en gjenpart straks sendes Finanstilsynet.

§ 7-2

Representantskapets leder er møteleder for generalforsamlingen. Ved lederens forfall velger generalforsamlingen møteleder.

§ 7-3

Den ordinære generalforsamling skal:

1. ved forfall av representantskapets leder, velge møteleder blant de møtende aksjonærer
2. velge 22 av representantskapets medlemmer og 11 varamedlemmer blant bankens aksjeeiere, samt medlemmer og leder til kontrollkomiteen
3. velge medlemmer til valgkomiteen, jfr. § 8.1
4. godkjenne årsregnskapet, herunder anvendelse av årsoverskudd eller dekning av årsunderskudd

5. behandle andre saker som etter lov eller vedtekter hører inn under generalforsamlingen.

§ 7-4

Avstemning skjer skriftlig dersom ikke samtlige møtende samtykker i avstemning på annen måte.

Møtelederen skal sørge for at det føres protokoll over generalforsamlingen. I protokollen skal generalforsamlingens beslutninger inntas med angivelse av utfallet av stemmegivningen. Fortegnelsen over møtende aksjeeiere og representanter skal inntas i eller vedlegges protokollen. Protokollen skal undertegnes av møtelederen og minst en annen person som utpekes av generalforsamlingen blant de tilstedeværende. Protokollen skal holdes tilgjengelig for aksjeeierne og oppbevares på betryggende måte.

Kap. 8 Valgkomiteen

§ 8-1

Valgkomiteen består av inntil fem medlemmer. Representantskapets leder skal være fast medlem og leder for valgkomiteen. De øvrige medlemmer velges av generalforsamlingen. Komiteen skal ha medlemmer fra begge grupper i representantskapet. De ansatte har rett til en representant. Sparebankstiftelsen SR-Bank skal være representert i valgkomiteen. Valgene skjer for en periode på to år. For de styremedlemmer som velges av og blant de ansatte i banken, og for disse medlemmers varamedlem, avgir bare representanten for de ansatte i valgkomiteen innstilling.

Valgkomiteen skal foreslå kandidater – unntatt ansattes representanter – til følgende tillitsverv og funksjoner:

- Representantskapets medlemmer og varamedlemmer samt leder.
- Styrets medlemmer og leder
- Kontrollkomiteens medlemmer og leder
- Valgkomiteens medlemmer

Valgkomiteen skal også foreslå godtgjørelse for disse.

Kap. 9 Revisor.

§ 9-1

Revisor skal følge de instruksjer og pålegg som måtte bli gitt av representantskapet for så vidt de ikke strider mot bestemmelser gitt i lov eller i medhold av lov eller mot bankens vedtekter eller god revisjonsskikk.

Revisor gir sine antnelser og meldinger gjennom kontrollkomiteen til representantskapet. Revisjonsberetning skal avgis minst to uker forut for det representantskapsmøte hvor regnskapet skal behandles.

Kap. 10 Innskuddsvilkår.

§ 10-1

Styret fastsetter de nærmere vilkår for mottak og utbetaling av innskudd i samsvar med mulige regler fastsatt av Finanstilsynet.

Kap. 11 Årsregnskap og årsberetning.

§ 11-1

Regnskapsåret følger kalenderåret.

For hvert regnskapsår avgir styret årsregnskapet og årsberetningen.

Minst en måned forut for den ordinære generalforsamling skal årsregnskap og årsberetning stilles til rådighet for revisor. Årsberetningen og det reviderte regnskap skal gjennomgås av kontrollkomiteen og representantskapet før det legges frem på generalforsamlingen.

Generalforsamlingen fastsetter regnskapet senest innen utgangen av april måned.

Kap. 12 Aldersgrense. Tjenestetid.

§ 12-1

Høyeste aldersgrense for fast ansatte er 70 år.

§ 12-2

Et valgt medlem eller leder for styret, representantskap eller kontrollkomité kan ikke ha dette tillitsvervet sammenhengende lengre enn 12 år, eller ha disse tillitsverv et lengre samlet tidsrom enn 20 år. Ved beregning av disse tidsrom medregnes bare den tid vedkommende har hatt tillitsverv i banken etter 1. januar 1978. En person kan ikke velges/gjenvelges til noen av disse verv dersom vedkommende på grunn av bestemmelsene i denne paragraf ikke kan sitte valgperioden ut.

Kap. 13 Vedtektsendringer.

§ 13-1

Beslutning om å endre vedtektene fattes av generalforsamlingen. Beslutningen krever tilslutning fra minst to tredjedeler av så vel av de avgitte stemmer som av den aksjekapital som er representert på generalforsamlingen.

Forslag til endringer i vedtektene må være innsendt til styrets leder senest fire uker før generalforsamlingen skal behandle forslaget.

Kap. 14 Ikrafttreden.

§ 14-1

Disse vedtekter trer i kraft når de er godkjent i samsvar med forretningsbankloven § 4 fjerde ledd.